

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİM BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE UYUM HAFTASINA İLİŞKİN
ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NURAN ÇALIŞ

MALATYA-2019

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİM BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE UYUM HAFTASINA İLİŞKİN
ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NURAN ÇALIŞ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÜRBÜZTÜRK

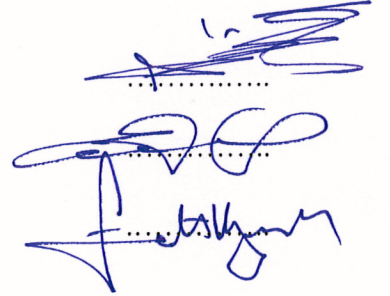
Malatya-2019

T.C.
İnönü Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Nuran ÇALIŞ tarafından hazırlanan **Okul Öncesi Eğitimde Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri** başlıklı bu çalışma, 03.04.2019 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Doç. Dr. Ramazan ÖZBEK
Üye (Tez Danışmanı): Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÜRBÜZTÜRK
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Halil UZUN

ONAY

03/04/2019

Doç. Dr. Niyazi ÖZER
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÜRBÜZTÜRK'ün danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Okul Öncesi Eğitimde Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Nuran ÇALIŞ

ÖNSÖZ

Eğitim sürecinin okullarda belli bir program doğrultusunda düzenlenen ilk temel basamağı okul öncesi eğitimidir. Çocuğun bu eğitim sürecine sağlıklı ve mutlu bir şekilde başlaması aynı zamanda bundan sonraki eğitim-öğretim hayatına da iyi bir başlangıç yapmasını sağlayabilir. Ancak bu süreçte çocukların bir kısmı okula rahat bir şekilde uyum sağlarken, bir kısmı ise sorunlarla karşılaşabilmektedir. 2009-2010 eğitim-öğretim yılından itibaren okul öncesi eğitim alacak çocukların okula bir hafta önceden başlamasıyla, okula adaptasyonlarının sağlanması ve okul kaygısının giderilmesi amaçlanmıştır.

Okul öncesi eğitimde uygulanmaya başlanan uyum haftasıyla ilgili öğretmen ve veli görüşlerini incelemeye dayalı bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımları ve tanımları; ikinci bölümde, kuramsal bilgiler ve ilgili araştırmalar; üçüncü bölümde, araştırmanın modeli, evren-örnekleme, veri toplama araçları ve geliştirilmeleri, verilerin toplanması ve analizi; dördüncü bölümde, bulgular ve yorumlar; beşinci bölümde ise, sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Öncelikle yüksek lisans eğitim sürecimin her aşamasında değerli görüş ve önerileriyle araştırmanın doğru bir şekilde yürümesini sağlayan, yapıcı eleştirileriyle yol gösteren ve beni motive eden danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÜRBÜZTÜRK'e çok teşekkür ederim.

Tez savunma jürimde bulunarak değerli görüş ve önerileriyle tezime katkıda bulunan Doç. Dr. Ramazan ÖZBEK'e ve Dr. Öğr. Üyesi Halil UZUN'a çok teşekkür ederim. Lisans ve yüksek lisans öğrenimim boyunca bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım hocalarım Doç. Dr. Hüseyin KOTAMAN'a, Dr. Öğr. Üyesi Murat Kamil İNANICI'ya ve Arş. Gör. Aslı BALCI'ya teşekkürü borç bilirim. Akademik konularda desteklerini aldığım, eleştirileriyle ve yardımlarıyla araştırmamın biçimlenmesinde katkısı olan değerli hocalarım Doç. Dr. Mustafa Akdağ'a, Dr. Öğr. Üyesi İsmail ŞAN'a, Dr. Öğr. Üyesi Bahadır KÖKSALAN'a, Dr. Öğr. Üyesi Seda ŞAHİN'e ve Dr. Öğr. Üyesi Merve ÜNAL'a çok teşekkür ederim.

Araştırmanam boyunca her zaman yanımda olarak bana destek olan Erdal GÜZEL'e, değerli müdür yardımcım Aslı ÖZER FINDIKLI'ya, değerli arkadaşlarım Şeyda Nur CEVİZ'e, Gizem KOÇAK'a, Rukiye DOĞAN'a ve Zeynep KASAP'a, uygulama yaptığım okulların müdür ve müdür yardımcılarına ve çalışmama katılan öğretmenlere ve velilere çok teşekkür ederim.

Araştırmanın her aşamasında maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, her zaman bana güvenen ve inanan annem Makbule ÇALIŞ'a, babam Cesim ÇALIŞ'a, ablam Melek ÇALIŞ'a ve Emre TOKTANIŞ'a, sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Nuran ÇALIŞ

Malatya-2019

ÖZET

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE UYUM HAFTASINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

ÇALIŞ, Nuran
Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÜRBÜZTÜRK
Nisan-2019, XVII+116

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada olduğu karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda tarama modeli, nitel boyutunda ise durum çalışması modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında Malatya ilinin merkez ilçeleri olan Battalgazi ve Yeşilyurt ilçesindeki bağımsız anaokulları, ilkokul ve ortaokul bünyesindeki anasınıflarında görev yapan 481 öğretmen ve bu okullarda öğrenim gören çocukların velileri oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel bölümünün örneklemini; Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerindeki bağımsız anaokulu, ilkokul ve ortaokul bünyesinde anasınıflarındaki 194 öğretmen ve bu okullardaki 349 veli oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel bölümüne ait örnekleme ise yukarıdaki öğretmen ve veliler arasından gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen 34 öğretmen ve 34 veli oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen öğretmen görüşlerini belirleme anketi, veli görüşlerini belirleme anketi, öğretmenler için yarı yapılandırılmış görüşme formu ve veliler için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Çalışmanın nicel boyutunu oluşturan veri analizleri, istatistik paket programı yardımıyla yapılmıştır. Okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerinin dağılımı, frekans, yüzde ve aritmetik ortalama kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin yaş, mesleki kıdem, görev yapılan ilçe ve görev yapılan okul türüne göre; velilerin yaşı, çocuklarının cinsiyeti ve okul türü,

ikamet edilen ilçe, anne ve baba eğitim durumuna göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek üzere parametrik olmayan tekniklerden ki-kare kullanılmıştır. Nitel veriler, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Nitel bulgularda öğretmen görüşlerine göre uyum haftası programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanaklarının kısmen yeterli olduğu, uyum haftasının çocukların okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımasına ve okulu güvenli bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nitel bulgularda veli görüşlerine göre uyum haftasının önemli ve etkili olduğu, bu haftanın zayıf yönlerinin uygulama gün sayısının az olması, günlük uygulama saatinin fazla olması, çocukların birbirlerinden olumsuz etkilenmesi, veliler için bilgilendirme yapılmaması, fiziksel ortamın hazır olmaması ve bütün çocukların katılmaması olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi eğitim, uyum haftası, okula uyum.

ABSTRACT

TEACHER AND PARENT VIEWS ON THE ORIENTATION WEEK IN PRE-SCHOOL EDUCATION

ÇALIŞ, Nuran
M.S., Inonu University, Institute of Educational Sciences
Curriculum and Instruction

Advisor: Assist. Prof. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK
April, 2019, XVII+116 pages

The aim of this study is to determine the opinions of teachers and parents about the week of orientation in pre-school education. For this purpose, mixed method including quantitative and qualitative research methods was used. In the quantitative dimension of the study, the survey research and in the qualitative study, the case study models were used.

The universe of the study consists of independent kindergartens in Battalgazi and Yeşilyurt districts which are the central districts of Malatya province in the 2018-2019 academic year, 481 teachers working in kindergartens in primary and secondary schools and parents in these schools. The sample of the quantitative part of the research; the independent kindergarten in Battalgazi and Yeşilyurt districts consists of 194 teachers in kindergarten and 349 parents in these schools. The sample of the qualitative part of the study consisted of 34 teachers and 34 parents selected voluntarily from the above teachers and parents.

In order to collect data, a teacher questionnaire to decide teachers' opinions, a parental questionnaire to decide parents' opinions, a semi-structured interview form for teachers and a semi-structured interview form for parents were developed by the researcher.

Data analysis, which constitutes the quantitative dimension of the study, has been done by using a statistical package program. The distribution of teachers 'and parents' opinions about the week of adaptation in pre-school education was analyzed by using frequency, percentage and arithmetic mean. In addition, according to the age, professional seniority of the preschool teachers, the district and the type of school in which duty is performed; the parents' age, the gender of their children and the type of school, the district of residence, the educational status of the parents, the chi-square was

used as a non-parametric technique in order to determine whether there is a difference between about the week of adaptation in pre-school education. The qualitative data were analyzed with the content analysis method.

In the quantitative findings, it was concluded that the physical facilities of the school in and out of the classroom were partially sufficient for the implementation of the program for the adaptation of teachers' opinions, that adaptation week helped children to recognize the school's physical environment faster and perceive the school as a safe environment.

It was concluded that the week of adaptation to parental opinions was important and effective in the qualitative findings, the weaknesses of this week were low in practice, the daily practice time was, the children were negatively affected from each other, the parents were not informed, the physical environment was not ready and all the children did not participate.

Keywords: Pre-school education, orientation week, school orientation

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
ONUR SÖZÜ.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Problemi.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	7
1.6. Tanımlar.....	7
2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1. Kuramsal Bilgiler.....	8
2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları.....	8
2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri.....	8
2.1.3. Okula Hazırlık ve Başlangıç.....	10
2.1.4. Okula Hazırbulunuşluğu Etkileyen Faktörler.....	12
2.1.5. Çocukların Okul Öncesi Eğitime Hazırlanmasında ve Uyum Sağlamasında Ailenin, Öğretmenin ve Okulun Görev ve Sorumlulukları.....	17
2.1.5.1. Çocukların Okul Öncesi Eğitime Hazırlanmasında ve Uyum Sağlamasında Ailenin Görev ve Sorumlulukları.....	17
2.1.5.2. Çocukların Okul Öncesi Eğitime Hazırlanmasında ve Uyum Sağlamasında Öğretmenin Görev ve Sorumlulukları.....	19
2.1.5.3. Çocukların Okul Öncesi Eğitime Hazırlanmasında ve Uyum Sağlamasında Okulun Görev ve Sorumlulukları.....	23
2.1.6. Uyum Programının İlkeleri.....	24
2.1.7. Uyum Programı Kapsamında Çocuklarla Yapılacak Çalışmalar.....	25

2.1.8. Uyum Programı Kapsamında Öğretmenlerle Yapılacak Çalışmalar...	25
2.2. İlgili Araştırmalar.....	26
2.2.1.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	26
2.2.1. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	30
3. YÖNTEM.....	38
3.1. Araştırmanın Modeli.....	38
3.2. Evren ve Örneklem.....	39
3.3. Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi.....	42
3.3.1. Öğretmen ve Veli Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Olan Anketlerin Geçerlik ve Güvenirliği.....	43
3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formlarının Geçerlik ve Güvenirliği..	44
3.4. Verilerin Toplanması.....	45
3.4.1. Nicel Verilerin Toplanması.....	45
3.4.2. Nitel Verilerin Toplanması.....	45
3.5. Verilerin Analizi.....	46
3.5.1. Nicel Verilerin Analizi.....	46
3.5.2. Nitel Verilerin Analizi.....	46
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	48
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	48
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	53
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	56
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	60
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	61
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	67
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	68
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	72
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	73
4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	75
4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	79
4.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	82
4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	86
4.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	88
4.15. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	90

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	93
5.1. Sonuçlar.....	93
5.1.1. Nicel Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar.....	93
5.1.2. Nitel Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar.....	95
5.2.Öneriler.....	98
5.2.1. Araştırmadan Elde Edilen Sonuçlara Yönelik Öneriler.....	98
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	99
KAYNAKÇA.....	100
EKLER.....	109
EK 1: İzin Belgesi.....	109
EK 2: Öğretmen Görüşlerini Belirleme Anketi.....	110
EK 3: Veli Görüşlerini Belirleme Anketi.....	113
EK 4: Öğretmenler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	115
EK 5: Veliler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	116

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmanın evreninde bulunan okulların mevcut öğretmen sayıları.....	39
Tablo 2. Araştırmanın nicel bölümünün örneklemini oluşturan öğretmen ve veli sayıları.....	40
Tablo 3. Araştırmanın nitel bölümünün örneklemini oluşturan okullar, öğretmen ve veli sayıları.....	40
Tablo 4. Nicel araştırmaya katılan öğretmenlere ait kişisel bilgiler.....	41
Tablo 5. Nicel araştırmaya katılan velilere ait kişisel bilgiler.....	42
Tablo 6. “Programın uygulanması” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı.....	49
Tablo 7. “Fiziksel ortam” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı.....	50
Tablo 8. “Sınıf içi ve sınıf dışı iletişim” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı.....	51
Tablo 9. “Sınıf kuralları” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı.....	52
Tablo 10. Okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin yaşa ve mesleki kıdeme göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili ki-kare sonuçları.....	54
Tablo 11. Okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin görev yapılan ilçeye ve okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili ki-kare sonuçları.....	55
Tablo 12. “Programın uygulanması” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı.....	56
Tablo 13. “Fiziksel ortam” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı.....	57
Tablo 14. “Sınıf içi ve sınıf dışı iletişim” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı.....	58
Tablo 15. “Sınıf kuralları” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı.....	59

Tablo 16. Okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin çocuklarının cinsiyetine ve devam ettikleri okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili ki-kare sonuçları.....	60
Tablo 17. Uyum haftasındaki uygulamalara ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları.....	62
Tablo 18. Uyum haftasının güçlü yönlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları.....	64
Tablo 19. Uyum haftasının zayıf yönlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları.....	65
Tablo 20. Uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenlerin yaptığı hazırlık ve uygulamalara ilişkin içerik analizi sonuçları.....	67
Tablo 21. Çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında öğretmenlerin sıklıkla yaptıkları etkinliklere ilişkin içerik analizi sonuçları.....	69
Tablo 22. Çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında öğretmenlerin yaptıkları etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin içerik analizi sonuçları.....	70
Tablo 23. Çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında öğretmenlerin sıklıkla yaptıkları etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklerden en etkili olanlara ilişkin içerik analizi sonuçları.....	71
Tablo 24. Uyum haftası programı uygulanırken öğretmenlerin yaşadıkları problemlere ilişkin içerik analizi sonuçları.....	72
Tablo 25. Uyum haftasında ailelerin sınıfa alınıp alınmamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları.....	74
Tablo 26. Uyum haftasında uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlara ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları.....	76
Tablo 27. Uyum haftasında uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlara geliştirilen çözüm yollarına ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları.....	78
Tablo 28. Uyum haftasının daha etkili geçmesi için öğretmenlerin önerilerine ilişkin içerik analizi sonuçları.....	80

Tablo 29. Uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin içerik analizi sonuçları.....	82
Tablo 30. Uyum haftasının güçlü yönlerine ilişkin veli görüşlerinin içerik analizi sonuçları.....	84
Tablo 31. Uyum haftasının zayıf yönlerine ilişkin veli görüşlerinin içerik analizi sonuçları.....	85
Tablo 32. Uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için velilerin yaptığı hazırlıklar ve uygulamalara ilişkin içerik analizi sonuçları.....	86
Tablo 33. Uyum haftasında çocuklarda görülen sorunlu davranışlara ilişkin içerik analizi sonuçları.....	88
Tablo 34. Uyum haftasında çocuklarda görülen sorunlu davranışlara geliştirilen çözüm yollarına ilişkin içerik analizi sonuçları.....	89
Tablo 35. Uyum haftasının daha etkili geçmesi için velilerin önerilerine ilişkin içerik analizi sonuçları.....	90

KISALTMALAR LİSTESİ

Bağımsız AO.	Bağımsız Anaokulu
İlkokul BAS.	İlkokul Bünyesinde Anasınıfı
Ortaokul BAS.	Ortaokul Bünyesinde Anasınıfı

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayım ve sınırlılıkları ile çeşitli tanımlar yer almaktadır.

1.1. Araştırmanın Problemi

Eğitim, bireyin doğduğu andan itibaren başlayıp tüm hayatı boyunca devam eden bir süreci kapsamaktadır. Ertürk'e (1972, s. 12) göre eğitim, "bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir." Varış'a (1988, s. 17) göre ise "kişinin toplumsal yeteneklerinin ve en uygun kişisel gelişiminin sağlanması için, seçkin ve kontrollü bir çevreyi ve okul etkinliklerini içine alan sosyal bir süreçtir." Bu tanımlardan hareketle, bireylerin sağlıklı bir şekilde gelişmesi, hem bireylerin hem de yaşadığı toplumun geleceği için büyük önem taşımaktadır.

Eğitim yapılandırılması açısından formal ve informal eğitim olarak ikiye ayrılabilir. Planlı ve programlı bir şekilde, önceden belirlenen amaçlara ulaşmak için uzmanların denetiminde yapılan eğitime formal eğitim denir. İnfomal eğitim ise bireyin çevresindeki kişilerle girdiği etkileşim ve iletişim sonucunda gelişen, herhangi bir plana ve programa dayanmayan eğitim sürecidir (Katrancı, 2014). Ülkeler eğitimi daha düzenli sürdürmek üzere öğretim kademeleri ve bu kademelerde hizmet veren okullar oluşturmuşlardır. Eğitim sürecinin okullarda belli bir program doğrultusunda düzenlenen ilk temel basamağı okul öncesi eğitimidir.

İnsan hayatına temel oluşturan bir takım beceri ve davranışların kazanıldığı okul öncesi eğitim dönemi çocuğun kişiliğinin en hızlı şekilde geliştiği yaşam süreci olarak belirtilmektedir (Güven, Efe ve Azkeskin, 2012; Koçyiğit, 2015). Bu dönem çocuğun dış etkilere çok fazla açık olmasından dolayı korunmaya en çok gereksinim duyduğu, hayatın en önemli dönemlerinden biridir. Ayrıca çocuğun bu dönemdeki tecrübeleri ve yaşantıları onun sonraki hayatı için temel teşkil edecektir. Yapılan araştırmalar beynin yaşamın ilk yıllarındaki deneyimlere cevap verdiği ve yaşadığımız ortamın beyin gelişimi üzerinde kritik etkilerinin olduğunu ortaya koymaktadır. Çocuklar belli bir genetik potansiyele sahip olarak dünyaya gelmektedirler. Yaşadığı ortamın çocuğun gelişimine sağladığı destek, bu genetik potansiyelin en üst noktasına kadar

kullanabilmesi ile çok yakından ilgilidir. Okul öncesi eğitim kurumları çocuğu uyarıcıların çok fazla olduğu, olumlu çevre şartları ile destekleyerek gelişimini olumlu yönde etkilemektedir ve çocuğun yaşıtlarıyla birlikte olma ve onlarla çeşitli etkinlikleri paylaşma, hayata dair kuralların temellerini kazanma açısından geniş imkanlar içermektedir (Bilgin, 2015; Güven, Efe Azkeskin, 2012). Bu eğitim sürecinin olumlu etkileri bunlarla sınırlı değildir. Aynı zamanda aileyi de bu sürecin içerisine dahil etmesi ve aktif rol almasını sağlaması, çocuğun sonraki yaşamını da olumlu etkileyen ve tüm yaşamı boyunca etkisini hissettiren önemli bir süreçtir. Çocuğun bu sürece sağlıklı ve mutlu bir şekilde başlaması aynı zamanda bundan sonraki eğitim-öğretim hayatına da iyi bir başlangıç yapmasını sağlayabilir.

Çocuğun okul öncesi eğitime başladığı ilk günler hem aile hem çocuk hem de öğretmen açısından önemli bir yere sahiptir. Aynı zamanda bu başlangıç çocukların çevresindeki insanlara olan tutumlarını ve davranışlarını şekillendirecek ve ona yön verecek önemli bir süreçtir. Aileler bu sürecin her aşamasında yer almakta ve kendi içlerinde bu süreci farklı duygu ve düşüncelerle yaşamaktadırlar. Öğretmenler de çocukların bu sürece uyum sağlamaları için çabalayan, bireysel farklılıklara sahip olan çocukları ve ailelerini tanıırken aynı zamanda onlara da okulun fiziksel ortamını ve kurallarını tanıtan bir rehberdir. Bu süreç çocuğun bundan sonraki okul yaşamının temelini oluşturması açısından en kritik dönemlerden biridir (Taşçı ve Sığırtmaç, 2014). Okula başlamak, çocuk için yeni bir sosyal çevreye girme özelliği taşıdığı için önemli bir aşamadır. Bu nedenle çocuğun bu sürece tüm gelişim alanlarında yaş grubuna uygun yeterliklerle başlamasına gereken önem verilmeli ve süreçte ortaya çıkabilecek sorunlar için gerekli önlemler alınmalıdır.

Çocuğun okulla karşılaşmasının etkileri çok yönlüdür. Çünkü çocuk, okul öncesi eğitim ortamına girdiğinde, yaşamında sürekli ve birbirini izleyen değişimler ortaya çıkar. Yeni beceriler edinir; kişiler arası ilişkiler üretir, geliştirir; yeni duygu ve düşünceler kazanır. Bütün bu deneyimlerin, anlamlı ve doyurucu olması, çocuğun daha sonra topluma katılımını olumlu yönde etkileyeceğinden, çocuğun yeni davranışları öğrenmesi kolaylaştırılmalıdır. Büyük bir olasılıkla, yenilik ve değişikliklere hazır, güvenli çocuk, okul öncesi eğitime başlar başlamaz, okuluna ve öğretmenine bağlanır. Arkadaşları ile ilişki kurar. Yaratıcı girişim ve deneylerde bulunur ve okul ortamına uyum sağlar (Ulcay, 1983).

Çocukların büyük bir kısmı okula uyum sağlarken, bir kısmı da uyum sağlamada zorlanırlar. Ev ortamından ayrılarak değişik özellikler taşıyan farklı bir ortama geçiş çocuk ve aile için belli bir uyum süreci gerektirir (MEB, 2009). Bu süreci daha sağlıklı bir şekilde geçirmesi ve eğitim-öğretime daha iyi bir başlangıç yapmasını sağlamak amacıyla ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 23.08.2006 tarih ve 2006/70 sayılı “Birinci Sınıf Öğrencilerinin Eğitim-Öğretime Hazırlanması” adlı genelgeyle 2006-2007 eğitim öğretim dönemi başında bir uygulama başlatılmıştır. Daha sonra bu uygulama okul öncesi eğitim kurumlarındaki çocukları da kapsamıştır. 10.08.2009 tarihli ve İGM 2009/65 sayılı “Okul Öncesi ve İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Eğitim-Öğretime Hazırlanması” adlı genelge çerçevesinde 1. Sınıf öğrencilerine uygulanması için ilgili okullara bir haftalık plan gönderilirken; okul öncesi çocuklarına yönelik programın öğretmen tarafından planlanması istenmiştir. Sonraki yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan çalışma planı, hem okul öncesi hem de ilköğretim birinci sınıf çocukları için ilgili kurumlara gönderilerek eğitim-öğretim yılının başlamasından bir önceki hafta “Okula Uyum Programı” adı altında uygulanmaya başlanmıştır.

Okul öncesi eğitim alacak olan çocukların eğitim-öğretim başlamadan önceki hafta okula başlaması uygulamasıyla; çocukların okula adaptasyonlarının sağlanması, okul kaygısının giderilmesi, öğretmenine güven duyup günlük akışa uyum sağlaması, oyun, drama, sosyal ve sportif etkinlikler yoluyla öğrenme ortamını, okulunu, sınıfını, arkadaşlarını, öğretmenlerini tanıması, okul kurallarını öğrenmesi, aynı zamanda evine güvenle gidip gelme eğitimini alması ve okula iyi bir başlangıç yapması amaçlanmıştır (MEB, 2009). Çocukların bu süreci sağlıklı bir şekilde geçirmesi için okul öncesi eğitime ilk başladığı günlerde yapılacak etkinlikler, bu etkinliklerde kullanılacak yöntem ve teknikler, çocukla kurulacak iletişim, çocuğun yaşadığı sorunlar ve bu sorunların çözülmesi, çocuğa rehberlik edilmesi büyük bir öneme sahiptir. Bu nedenle uyum haftasında yapılan çalışmaların belirli dönemlerde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Uygulamanın başlangıcından bu yana yapılan sınırlı sayıdaki çalışmada sadece öğretmenlerle nitel çalışmalar yapılmış ve velilerle yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca bu çalışmalarda genel olarak uyum haftasında hangi programın uygulandığı, programa katılımın nasıl olduğu, programın etkililiği, güçlü ve zayıf yönleri, öğretmenlerin uyum haftası başlamadan önce ve başladıktan sonra yaptıkları

uygulamalar, uyum haftasında çocuklarda görülen sorunlu davranışlar ve bunları çözmeye yolları ele alınmıştır. Bu çalışmada bu konuların yer almasının yanı sıra farklı konularda da öğretmenlerin ve velilerin görüşleri alınmış ve bazı değişkenlere göre karşılaştırılmıştır. Okul öncesi eğitimde uyum haftasında uygulanan programın güçlü ve zayıf yönlerini, uyum haftası başlamadan önce öğretmenlerin ve velilerin yaptığı hazırlıklar ve uygulamaları, uyum haftasında öğretmenlerin sıklıkla ne tür etkinlikler yaptığını, bu etkinliklerde hangi yöntem ve teknikleri kullandıklarını ve hangi yöntem ve tekniğin daha etkili olduğunu, programı uygularken öğretmenlerin yaşadıkların sorunları, uyum haftasında ailelerin sınıfa alınıp alınmamasının olumlu ve olumsuz etkilerini, bu haftada uyum sorunu yaşayan çocuklarda görülen sorunlu davranışlar ve bunlara çözüm yollarını, uyum haftasının daha etkili geçmesi için öğretmen ve veli önerilerini inceleme gereksinimi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemektir. Bu temel amaç çerçevesinde şu sorulara yanıtlar aranmıştır;

Okul öncesi eğitimde uyum haftasının organizasyonu ile ilgili;

1. Öğretmen görüşlerinin genel dağılımı nasıldır?
2. Öğretmen görüşleri yaşa, mesleki kıdeme, görev yapılan ilçeye ve okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?
3. Veli görüşlerinin genel dağılımı nasıldır?
4. Veli görüşleri çocuklarının cinsiyetine, okul türüne, yaşa, ikamet edilen ilçeye, anne ve baba eğitim durumuna ve ailenin ortalama gelirine göre farklılaşmakta mıdır?

Okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak;

5. Öğretmen görüşleri nelerdir?
6. Uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenlerin yaptığı hazırlıklar ve uygulamalar nelerdir?
7. Çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla öğretmenlerin sıklıkla yaptıkları etkinlikler ve bu etkinliklerde kullandıkları yöntem ve teknikler nelerdir?

8. Program uygulanırken öğretmenlerin yaşadıkları problemler nelerdir?
9. Ailelerin sınıfa alınıp alınmaması ile ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?
10. Uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlar ve bu sorunlu davranışlara geliştirilen çözüm yollarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
11. Uyum haftasının daha verimli geçmesi için öğretmenlerin önerileri nelerdir?
12. Veli görüşleri nelerdir?
13. Uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için velilerin yaptığı hazırlıklar ve uygulamalar nelerdir?
14. Uyum haftasında çocuklarda görülen sorunlu davranışlar ve bu sorunlu davranışlara geliştirilen çözüm yollarına ilişkin veli görüşleri nelerdir?
15. Uyum haftasının daha verimli geçmesi için velilerin önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Yaşadığımız yüzyıl içerisinde bilim, teknoloji, sanayi ve ekonomi alanındaki pek çok gelişme, okul öncesi eğitimin önemini, etkililiğini ve gerekliliğini daha açık ve çarpıcı bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. Çünkü toplumsal kalkınma bilimsel ve çağdaş gelişmeleri takip etmekle mümkün olabilir ve yeniliklere açık, çağdaş bireyler yetiştirmede okul öncesi eğitim kurumlarının önemi inkar edilemez. Okul öncesi eğitimin beklenen yararı sağlamanın uygulanacak eğitim programının niteliğine bağlı olduğu şüphesizdir. Bu nedenle başarılı bir okul öncesi eğitim programı bu yaş grubu çocukların gelişim özelliklerine uygun hazırlanmış ve çocukların gereksinimlerini karşılamaya yönelik faaliyetlerden oluşmalıdır. Ancak bu şekilde geleceğin dünyasına yön verecek sağlıklı, üretken, mutlu, umutlu ve yaratıcı nesiller yetiştirilebilir (Gültekin Akduman, 2015).

Çocuklar güvenli ev ortamından ve anne babasından ilk olarak okul öncesi eğitim için ayrılırlar. Çocukların yeni girdikleri ortama uyum sürecinde rol oynayan birçok etken vardır. Bu etkenlerden en önemli olanlar; öğretmen ve arkadaş ilişkileri ve iletişimi ve ayrıca anne-baba tutumlarıdır. Bunların yanı sıra okulun fiziksel yapısı, çevre koşulları vb. etkenler de okula uyum sürecini etkiler. Bu faktörlerin etkisiyle bazı çocuklar okula daha çabuk uyum sağlarken ve “uyumlu çocuk” olarak tanımlanırken, bazıları ise uyum sorunları ile karşılaşabilmekte ve hayatlarının uzun bir dönemini alacak okul yıllarının daha başında “uyumsuz çocuk” olarak tanımlanabilmektedirler

(Başaran, Gökmen ve Akdağ, 2014, s. 198). Çocukların bu süreci sağlıklı bir şekilde geçirmesi, öğretmenlerine, arkadaşlarına ve okuluna uyum sağlaması çocuğun bundan sonraki eğitim hayatına hazır olması bakımından büyük bir öneme sahiptir.

Okul öncesi eğitimin amaçları çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak ve çocukları ilköğretime hazırlamaktır. Bu amaçlar düşünüldüğünde okul öncesi eğitimin önemi büyüktür. Okul öncesi eğitimin daha nitelikli olması için uygulamaya konulan uyum haftasında öğretmenlerin ve velilerin uyum haftası başlamadan önce yapacağı hazırlıklara ve uygulamalara yol gösterici olması, çocuklarda görülen sorunlu davranışlar ve bunlara ilişkin çözüm yolları hakkında bilgi vermesi, uyum haftasında çocuğun uyumunu kolaylaştırmak için hangi etkinliklerin yapılması gerektiği ve hangi yöntem ve tekniğin etkili olduğu ailelerin sınıfa alınıp alınmamasının olumlu ve olumsuz sonuçlarına yer vermesi ve öğretmenlerin ve velilerin sonraki süreçlerde sorun yaşamamaları için yol gösterici olması bakımından bu araştırma önem taşımaktadır. Ayrıca bu uygulamanın daha etkili olması amacıyla özellikle öğretmen ve veli önerilerinden yola çıkılarak bu sorunların giderilmesi yönünde yapılacak çalışmalara; ve uyum haftası ile ilgili etkinliklerin yeniden düzenlenmesine ilişkin program çalışmalarına yol gösterecek olması yönüyle eğitim programları ve öğretim alanına da katkı sunması beklenmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma;

- 2018-2019 eğitim öğretim yılı ile,
- Malatya ili merkez ilçeleri olan Battalgazi ve Yeşilyurt'ta hizmet veren Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi okul öncesi eğitim kurumları ile,
- Anılan kurumlara devam eden 48-66 aylık çocukların öğretmenleri ve velileri ile,
- Geliştirilen öğretmen görüşlerini belirleme anketindeki 24 madde, veli görüşlerini belirleme anketindeki 16 madde ile; öğretmenler için görüşme formundaki 9 soru ve veliler için görüşme formundaki 5 soru ile sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

- Okul öncesi eğitimde tüm paydaşların uyum haftası adı altında bir uygulama olması gerektiğini kabul ettikleri,
- Veri toplama araçlarıyla elde edilen bilgilerin öğretmen ve velilerin gerçek görüşlerini yansıttığı, varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Okul öncesi eğitim: “Çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli roller oynayan, bedensel, psiko-motor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitimle çocuğun kişiliğinin şekillendiği eğitim sürecidir” (Aral, Kandır ve Yaşar, 2002, s. 15).

Uyum: “Toplumsal çevreye veya bir duruma uyma, uyum sağlama, intibak, entegrasyon” (TDK, 1932).

Uyum Haftası: Çocukların okula adaptasyonlarının sağlanması, okul kaygısının giderilmesi, öğretmenine güven duyup günlük akışa uyum sağlaması, oyun, drama, sosyal ve sportif etkinlikler yoluyla öğrenme ortamını, okulunu, sınıfını, arkadaşlarını, öğretmenlerini tanıması, okul kurallarını öğrenmesi, aynı zamanda evine güvenle gidip gelme eğitimini alması ve okula iyi bir başlangıç yapması amacıyla eğitim-öğretimin normal açılış tarihinden önceki haftayı kapsayan beş günlük programdır (MEB, 2009).

Hazırbulunuşluk: “Olgunlaşma ve öğrenme sonucu kişinin belli bir davranışı yapabilecek düzeye gelmesidir” (Erden ve Akman, 2012, s. 248).

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturan “Okul Öncesi Eğitimde Uyum Haftası” ile ilgili bilgilere ve araştırma konusuyla ilişkili ulaşılan çeşitli yurt içi ve yurt dışı araştırmaların bulgularına yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Bilgiler

Bu başlık altında araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturan bilgilere yer verilmiştir.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak (MEB, 2013);

- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- Onları ilkokula hazırlamak,
- Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Bu amaçlara yönelik uygulamaların yapılması; çocuğun bağımsızlığını kazanması, kendi kendine yetebilmesi, ayrıca çevresindeki bireylerle olumlu ilişkiler içinde olabilmesi ve tüm gelişim alanlarının desteklenmesi açısından önemlidir. Bu destekleme belirli ilkelere hareket etmeyi gerektirir ve bunun için okul öncesi eğitimin temel ilkelerini incelemekte yarar vardır.

2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri

Okul öncesi dönem, insan hayatının temelini oluşturmaktadır. Öğrenme hızı bu dönemde oldukça yüksektir. Her yaş grubunun genel gelişim özellikleri o yaş grubundaki tüm çocuklar için ortaktır; ancak her çocuğun kendine özgü olduğu da unutulmamalıdır (MEB, 2013). Bu dönemde, çocuğun sağlıklı gelişimi için eğitimin ne şekilde verildiği önem taşımaktadır. Bu noktada, ailelerin ve öğretmenlerin okul öncesi dönem çocuklarının sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak amacıyla göz

önünde bulundurmaları gereken kimi ilkeler bulunmaktadır (Gürkan ve diğ., 2010). Bu ilkeler şunlardır (MEB, 2013):

- Okul öncesi eğitimi çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
- Okul öncesi eğitimi çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, özbakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır.
- Okul öncesi eğitimi kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.
- Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
- Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır.
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
- Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duygu ve davranışları geliştirilmelidir.
- Eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı; ona öz denetim kazandırmalıdır.
- Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Bütün etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.
- Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir.
- Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve yetişkinin güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.
- Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir.
- Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir.

- Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.
- Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır.
- Okul öncesi eğitimin süreçleriyle rehberlik hizmetleri bütünleştirilmelidir.
- Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitimi programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.
- Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır.

Bu ilkeler çocuğun okula hazırlanmasından okulu bitirinceye kadar yapılacak düzenlemelere ışık tutmaktadır.

2.1.3. Okula Hazırlık ve Başlangıç

Çağdaş bir toplumun gerektirdiği, yaratıcı, özgüven, sorumluluk ve özdenetim sahibi, duygu ve düşüncelerini rahatça dile getirebilen, toplumsal ilişkilerde aktif, araştırmacı, sorgulayıcı, girişimci, kendi kararlarını tek başına verebilen, meraklı, kültürlü, problem çözme becerileri gelişmiş bireyler yetiştirebilmek için okul öncesi eğitim büyük önem taşımaktadır. Okul öncesi eğitim dönemi; temel bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkların kazanılması, çocuğun kişiliğinin şekillenmesi, bedensel, sosyal-duygusal ve zihinsel gelişiminin sağlanması, ailenin çocuğun eğitiminde aktif rol alması ve eğitimde devamlılığın sağlanması açısından yaşamın en önemli dönemlerinden biridir (İnal, 2012; MEB, 2013; Zembat, 2005).

Çocuğun gelişimi aile içerisinde ne kadar desteklenirse desteklensin, çocuğun kendi yaşlıları ile birlikte, eğitimcilerin gözetiminde ve gelişim seviyesine uygun zengin uyarıcı bir ortamda eğitimine devam etmesiyle birlikte hiç şüphesiz daha iyi sonuçlar elde edilecektir. Çocuğun yaşamının ilk yıllarında aile çevresinin önemi ve etkisi göz ardı edilemez ancak daha ileriki yıllarda aile çevresi çocuğun bütün gereksinimlerini karşılamada yeterli kalamamaktadır. Bu durumda okul öncesi eğitim kurumları çocukların yaşlılarıyla bir araya gelerek, sağlıklı ve doğal bir biçimde yaşayabilecekleri bir çevre sağlayarak, çocukların gelişimine büyük bir katkı sağlamaktadır (Aral ve diğ., 2002).

Okula başlama açısından evden okul öncesi eğitime geçiş; güvenli ev ortamından ilk toplumsal hayata adım atan çocuklar için eğitim hayatındaki ilk ve temel

geçiş sürecini oluşturur (İnal, 2012; Topçu Bilir ve Çavuş, 2017). Okula başlama değişik ve yeni deneyimleri içermesi bakımından heyecan verici bir süreçtir. Bu sürecin merkezinde yer alan çocuk, o güne kadar tüm ihtiyaçlarını karşılayan anne babasından ayrılarak, içinde doğup büyüdüğü ve kendini güvende hissettiği aile kurumunun dışındaki bir kuruma ve tanımadığı yabancı bir ortama girmektedir. Evde daha özgür bir ortama sahip olan çocuğa göre bu yeni ortam kendine özgü kuralları, farklı özelliklere sahip öğretmeni ve akranları, katılması gereken etkinlikleri, yerine getirilmesi gereken görev ve sorumlulukları ve yeni yaşamsal deneyimleri içeren evden farklı bir sosyal çevredir. Bu yeni sosyal çevrede çocuk, ilk kez formal eğitimin gerektirdiği planlı ve programlı öğretim etkinliklerine katılma göreviyle karşı karşıyadır. Çocuğun bu yeni sosyal çevrenin beklentilerini karşılayabilmesi ve bu yeni ortama uyum sağlayabilmesi belli bir düzeyde hazır bulunuşluğu gerektirmektedir (Dinçer, 2005; Erkan, 2011). Böylesine önemli bir dönemde, hazır bulunuşluk çocuğun uyum sürecini kolaylaştıran bir durumdur. Yenilik ve değişikliklere hazır, güvenli bir çocuk evden okul öncesi eğitim kurumuna daha kolay geçiş yapar ve sınıfına ve öğretmenine kolayca bağlanır. Akranları ile iletişim içerisinde olur. Yaratıcı girişimlerde bulunur. Bu geçiş sırasında duygusal sorunlarla baş etmek zorunda kalmaz (Gürkan ve diğ., 2010; Ulcay, 1983). Ancak bu durum her çocuk için geçerli değildir. Bazı çocuklar için aile çevresinden ayrılmak ve okula uyum sağlamak zor olabilmektedir.

Çocuğun okula başlamasını ve uyum sağlamasını zorlaştırabilecek birçok nedenden söz edilebilir. Çocuk, ev ortamında kendini daha güvenli ve rahat hisseder. Çünkü evindeki eşyalar kendine ait eşyalar ve evindeki kişiler her zaman bir arada olduğu kişilerdir. Bu nedenle çocuk yabancı bir ortam olan okula gideceği için korku yaşayabilir. Bir diğer neden ise annenin korumacı ve aşırı düşkün tutumu nedeniyle çocuk okula başlamak için gereken sosyo-duygusal hazırbulunuşluğa sahip olmayabilir veya çocuk anneye çok düşkün olduğu için anneden ve evinden ayrılmak istemeyebilir. Evde kardeşi olan çocuklar da kardeşinin evde oyuncaklarla oynayacağını ve annesiyle yalnız kalacağını bilmesinden dolayı okula gitmek istemeyebilir. Ayrıca gün içinde annesini uzun bir süre görmeyeceğinin farkında olmak çocuğu okuldan uzaklaştıran ve çocukta korku oluşturan bir diğer nedendir (Yalman, 2007). Özellikle okula başlangıçta, okul fobisi adını alan “okula gitmeyi reddetme” gibi sorunlar görülebilir ve böyle bir sorunun derhal kontrol altına alınması gerekmektedir. Okul fobisinde gerçek sebep, anneden ayrılma korkusu ve kaygısıdır (Aydoğmuş, Baltaş ve Baltaş, 2001, s. 156).

Durak'a (2011) göre okulun ilk günlerinde çocukların çoğunluğunda farklı seviyelerde ve şekillerde uyum sorunları görülebilir. Bu sorunlar büyük bir kısmında ilk gün, kalan kısmında ise genel olarak ilk hafta çözülmüş olur. Ancak çocukların kendilerine özgü özelliklerini, anne-baba tutumlarını ve çocukta var olabilecek daha karmaşık sorunları gözden kaçırmamak gerekir. Uyum sürecini herhangi bir sorun yaşamadan atlatan çocuklar olduğu gibi bu süreci gerçek anlamda uzun, zor ve sıkıntılı geçiren çocuklarda vardır. Çocukların sıkıntılı olan bu süreci atlatabilmesi, evinden ve annesinden ayrılabilmesi, okula, arkadaşlarına ve öğretmenine alışabilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

2.1.4. Okula Hazırbulunuşluğu Etkileyen Faktörler

Çocuğun okula başlaması öğrenim yaşamının en can alıcı noktalarından biridir. Çünkü çocuğun öğrenmeye karşı tutumunun belirlenmesinde ve öğrenme yaşamına temel oluşturulmasında bu dönemin önemli bir katkısı vardır. Okula tam anlamıyla hazır olmadan gönderilen çocuklar belki ilk yıllarında bir problemle karşılaşmayabilirler, ancak daha ileriki yıllarda çocuk öğrenmeye, okuma-yazmaya ve okula karşı olumsuz bir tutum geliştirebilir. Çocuğun okula başlayabilmesi için öncelikle okul öğrenmeleri için hazır olması gerekir. Bu hazırlık bilişsel, bedensel ve sosyal-duygusal olarak bir hazırlıklı oluşu içine almaktadır. Örneğin belirli bir zihinsel olgunluğa ulaşmış bir çocuk duygusal olarak evden kopma olgunluğuna ulaşmamış olabilir. Çocuğun sınıftaki etkinliklerde başarılı olması yeterli değildir, ayrıca aynı başarıyı oyun ve diğer sınıf dışı etkinliklerde de gösterebilmesi, bedensel ve psiko-sosyal açıdan hazır olmasını gerektirir. Aksi halde grup içerisinde dışlanabilir ve okulun önemli işlevlerinden biri olan toplumsallaştırma işlevinden yararlanamaz (Oktay, 1982; Yavuzer; 2000; Yörükoğlu, 1998).

Avusturya'da 'Okula Başlama Araştırma Projesi' çerçevesinde uzun yıllardan itibaren eğitimciler, aileler ve çocuklarla yapılan görüşmeler yoluyla yürütülen çalışmalar neticesinde okula başlamayı etkileyen alanları sekiz başlık altında toplamışlardır (Dockett ve Perry, 2003, akt. İnal, 2012, s. 78-79).

- **Bilgi:** Çocuğun bildiği fikirler, gerçekler ve kavramlar vb.
- **Okul şartlarına sosyal uyum:** Yeni bir gruba katılabilme, oyun ve arkadaş deneyimi olma, yönergelere uygun hareket edebilme vb.

- **Beceriler:** Tuvalet eğitimi ile ilgili beceriler, kalem veya boya tutabilme becerisi vb.
- **Eğilim:** Okula karşı tutum ve duygular
- **Kural:** Uygun davranış ve harekette bulunabilme vb.
- **Fiziksel özellikler:** Yaş ve genel sağlık durumu
- **Aile tutumu:** Aile-çocuk ilişkisi ve çocuğun okula başlaması ile değişen yaşam şekline uyum, aile-okul ilişkisi,
- **Eğitimsel çevre:** Okulun eğitimsel nitelikleri, okulda neler olduğu.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde okula hazırbulunuşluğu etkileyen faktörler genel olarak dört başlık altında toplanır. Bunlar; fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve çevresel faktörlerdir.

Fiziksel Faktörler

Fiziksel gelişim kişinin doğum öncesinden başlayarak bedensel yapı olarak geçirmiş olduğu değişikliklerdir. Çocuğun fiziksel gelişiminin sağlıklı olması öğrenmesini de olumlu olarak etkiler. Fiziksel gelişimi istenilen düzeyde olmayan çocuklar, bunun sonucu olarak çeşitli sorunlar yaşayabilir (Yüksel, 2003).

Çocuğun okula başlaması konusunda kullanılan en yaygın ölçüt takvim yaşıdır. Ancak bu tek başına kesinlikle yeterli değildir. Çünkü yaş fiziksel etmenlerden yalnızca biridir. Diğer fiziksel etmenlerinde göz önünde bulundurulması gerekir. Çocuğun hazır bulunuşluğundan söz edebilmek için çocuğun yaşı, boyu, ağırlığı, büyük ve küçük kas gelişim, görsel ve işitsel algısı, el-göz koordinasyonu gibi özelliklerinin normal ve sağlıklı bir gelişim göstermesi okula başlamada belirli olgunluğa erişilmesinde önemlidir (Güler, 2012).

Çocuk, okula başladığı zaman yaşlarının kilosuna ve boyuna uygun bir seviyeye yetişmemişse, bu durum onun için bazı sıkıntılar ortaya çıkaracaktır. Çocuğun kalem tutabilmesi için ince kas becerilerinin gelişmiş olması, vücudunu kontrol edebilmesi, dengeli hareket etmesi ve dik oturması gerekmektedir. Aynı biçimde görme ve işitme açısından da çocuğun sağlıklı olması gerekmektedir. Aksi takdirde, iyi göremediği ve iyi işitemediği için öğretmenin verdiği yönergeleri anlayamayan dolayısıyla o yönergelerin gereğini yapamayan çocuk, başarısızlığı erken yaşta tatmış olacaktır (Gürkan ve diğ., 2010; Oktay, 2007).

Zihinsel Faktörler

Zihinsel etmen; bilgi, beceri ve kapasite kullanma eğilimini içerir. Zihinsel etmenlerin temel özellikleri arasında heves, merak ve verilen görevi yerine getirme isteğinin yanı sıra mizaç, kültürel yapı ve değerler bulunmaktadır (Gürkan ve diğ., 2010).

Çocuktaki öğrenme yeteneğini etkileyen önemli özelliklerden biri de zekadır. Zeka çocuğun kalıtsal olarak anne babadan aldığı önemli özelliklerden biridir. Zeka boyutlarının gelişebilmesi için uygun çevre koşullarına ve fırsatlara gereksinim vardır. Uygun olmayan koşulların çocuğun zeka gelişimini olumsuz etkilediği araştırmalarla doğrulanmıştır. Ayrıca bu durum çocuğun okula hazır bulunuşluğunu da geciktirebilir (Oktay ve Unutkan, 2003).

Okula hazırlığın en önemli öğelerinden diğeri de dil gelişimidir. Çocukların başarılı olmak için yaşamın her alanında dil becerilerine gereksinimleri vardır. Çocuğun bu becerilerin yanı sıra dikkatini yoğunlaştırma, sayılara aşına olma, sayı sayma, benzerlik ve farklılıkları ayırt edebilme, basit sınıflama ve gruplama yapabilme, duyularını kullanma ve algısal becerilere özgü bazı ön deneyimlere sahip olması da gerekmektedir. Bu tür deneyimleri geçirmiş olan çocuklar okula hazır bulunuşluk açısından daha iyi konumdadır (Gürkan ve diğ., 2010).

Duygusal Faktörler

Duygusal gelişim; çocuğun duygularının bilincinde olması, kendini tanıması, güçlü ve zayıf yönlerini bilmesi, hangi durumda nasıl davranması gerektiğini sezerek duyguları üzerindeki denetimini artırması, böylece kendi iç dünyasında yaşadıkları ile çevrenin talepleri arasında denge kurabilmesi manasına gelmektedir. Çocuk, duygusal gelişim sürecinde olumlu ve olumsuz duyguların her ikisini birlikte yaşar. Olumsuz duyguların yaşanma sıklığının, yoğunluğunun ve şeklinin üzerinde durulması önem arz etmektedir ve bu genellikle çocuğun yaşadığı ortamdaki kişilerin tutum ve davranışlarına bağlıdır. Bu duyguların sıklığı çocuğun çevresiyle uyumunu olumsuz bir şekilde etkileyeceğinden, çocuğun davranış sorunlarını da beraberinde getirecektir. Bu sebeple çocuğun bu olumsuz duyguları yaşarken nasıl davranması gerektiği hususunda bilinçlendirilmesi gerekir (Kandır, 2003).

Okulun açıldığı ilk zamanlarda, sınıfta anne ya da babası ile duran ve onlardan ayrılmak istemeyen, ağlayan, onların en ufak bir uzaklaşma talebini reddeden ve ebeveynlerinin yanından ayrılacağı korkusu ve kaygısı içinde gergin olduğu için, öğretmenin anlattığı şeyleri kavrayıp uygulamakta, hatta duymakta zorluk çeken çocuklar sıklıkla dikkati çeker. Bu çocuklar genel olarak bedensel gelişim, genel sağlık ve zeka gelişimi yönünden sağlıklı olan çocuklardır. Ancak duygusal olarak, ev ortamından ve anne-babadan rahatça kopabilecek kadar olgunlaşmamış, henüz okula başlamak için hazır olmayan çocuklardır (Oktay, 1983).

Çocukların okula hazır olabilmesi için belli bir kronolojik yaşa ve zeka düzeyine ulaşmaları ve bedensel açıdan sağlıklı olmaları yeterli değildir. Çünkü okula hazır oluş, çocuğun bütün gelişim alanlarında gerekli olan becerileri istenilen düzeyde kazanmasına bağlıdır. Okula yeni başlayacak olan bir çocuğun, öncelikle okul zamanlarında evden ve anneden ayrı kalabilmesi ve bu durumla baş edebilmesi gereklidir. Ayrıca, çocuğun sınıfta öğretmeni ve akranlarıyla iletişim kurabilmesi, işbirliği yapabilmesi, duygularını rahatça ifade edebilmesi, kendini güven içinde hissetmesi ve sınıf içindeki kurallara uyabilmesi duygusal açıdan sağlıklı olmanın göstergeleridir. Çocuk duygusal yönden sağlıklı bir gelişime sahip ise okuldaki öğrenme etkinliklerine katılmada güçlük yaşamaz Bunun sonucunda da çocuk da özgüven ve olumlu bir benlik gelişimi sağlanır (Dinç, 2012; Güler, 2012).

Sosyal ve Çevresel Faktörler

Sosyal gelişim, çocuğun içinde doğup büyüdüğü topluma uyum sağlama süreci olarak tanımlanabilir. İnsan sosyal bir varlıktır ve çevresiyle devamlı iletişim halindedir. Çocuğun devamlı iletişim halinde bulunduğu ilk sosyal çevresi ailesidir. İnsanlarla kuracağı ilişkilerin ilk tecrübesini ailesi ile birlikte yaşar. Ailede temeli atılan sosyal etkileşim, daha sonra karşılaştığı diğer insanlarla ve özellikle arkadaşlarıyla devam eder (Kandır, 2003).

Aile ortamı ve sosyal çevrenin; zeka gelişiminde, öğrenme kapasitesinin gelişmesinde, okula hazır olmada çok önemli bir rolü vardır. Toplumsal çevre koşullarının da çocuğun kendini geliştirmesinde önemli bir katkısı olduğunu vurgulayan ve özellikle hayatın ilk beş yılında aile ve yakın çevrenin sağladığı imkanların ve deneyimlerin çocuğun değişik yaşantılara adapte olmasına ve duygusal, toplumsal ve

zihinsel gelişimindeki önemli rolünü vurgulayan görüşler gittikçe daha çok ön plana çıkmaktadır (Güler, 2012; Oktay ve Unutkan, 2003). Gürkan ve diğerlerine (2010) göre duygusal ve sosyal etkileşimin dengeli ve sağlıklı olduğu bir ailede, yeterli güven ve sevgi içinde yetiştirilen çocuklar gelişimleri için gerekli olan deneyimleri kazanabilmektedirler. Aile üyeleri ile olan ilişkileri, çocuğun diğer bireylere, nesnelere ve tüm yaşama karşı gösterdiği tavırların, benimsediği tutum ve davranışların temelini oluşturmaktadır. Sonuçta, aile içerisindeki iyi ilişkiler, mutlu, uyumlu ve arkadaş canlısı kişiliklerin oluşumunu sağlamaktadır.

Çocuk eğer yetişkinin rehberliğinden yoksunsa, yaşadığı olayların önemli yönlerini benimsemekte, dilin içeriğini ve yapısını geliştirmekte zorluk yaşar. Bu nedenle aile çevresi, çocuğun hayatının ilk beş yılında önemli bir yere sahip olan temel eğitim kurumudur (Oktay ve Polat Unutkan, 2003).

Sosyal ve çevresel etmenlerin çocuğun okula hazır bulunuşluğu üzerindeki etkileri dendiğinde, aile ve ailenin yaşadığı ortamla ilgili şu noktalar üzerinde yoğunlaşmaktadır (Gürkan ve diğ., 2010, s. 10):

- Ekonomik koşullar (ailenin geliri, evde yaşayan kişi sayısı, evin tipi, yeterli ve düzenli beslenme olanağı vb.)
- Oyun ve sosyal deneyimler için var olan mekan ve olanaklar
- Evdeki sözel iletişim ortamı (anne ve babanın kullandığı dil, bu dilin niteliği, konuşma biçimi, çocuğa tanınan konuşma olanağı vb.)
- Okuma yazmaya karşı tutum (anne ve babanın okuma alışkanlığı, evde çeşitli kitapların bulunup bulunmaması vb.)
- Okula karşı tutum (ailenin okula ve öğretmenlere duyduğu güven ve saygı, okumaya verdiği önem vb.)
- Çocuğun güven ve kişilik gelişimini etkileyen aile içi ilişkiler (aile yaşamının niteliği, bireyler arası sevgi ve saygı vb.)

Çevresel koşullar içinde çocuk üzerinde aile çevresi kadar etkili olan bir başka etmen de kitle iletişim araçlarıdır. Özellikle televizyon, çocukların okula hazır bulunuşluklarında olumlu ya da olumsuz oldukça fazla etkiye sahiptir. Televizyon programları çocukların okumaya karşı istekli olmalarına ve bazı temel bilgileri kazanmalarına yardımcı olabilir. Doğru seçilen programlar çocukların dile olan

duyarlılıklarını arttırabilir. Televizyon programlarında aynı kalıpların sık sık söz ve resimle yinelenmesi, çocukların seslerle yazı arasındaki ilişkiyi daha kolay kavramalarına yardımcı olabilir. Ancak burada önemli olan nokta çocuk programlarının nitelikli olarak hazırlanması ve ailelerin çocukları için program seçerken bilinçli davranmalarıdır. Aksi halde televizyonun çocuğun bedensel, duygusal, zihinsel ve sosyal gelişim üzerine olumsuz etkileri olabilir (Gürkan ve diğ., 2010).

Yukarıda sözü edilen fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve çevresel faktörlerin çocukları etkileme sürecinde aile, öğretmen ve okulun görev ve sorumlulukları bulunmaktadır.

2.1.5. Çocukların Okul Öncesi Eğitime Hazırlanmasında ve Uyum Sağlamasında Ailenin, Öğretmenin ve Okulun Görev ve Sorumlulukları

Okula başlamak sadece çocuklar için değil aynı zamanda ailelerin öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin de yaşadığı büyük bir yenilik ve değişimdir. Bu önemli başlangıç çocukların okula, öğretmene, arkadaşlarına olan tutumlarını şekillendirecek ve ona yön verecek bir süreçtir. Aileler kendi içlerinde bu süreci farklı duygu ve düşüncelerle yaşamaktadırlar. Öğretmenler de yeni ve bireysel farklılıkları olan çocukları ve ailelerini tanımaya çalışırken aynı zamanda onlara da kendini ve okulu tanıtan, çocukları bu sürece alıştıran birer rehberdir (Taşçı ve Dikici Sığırtmaç, 2014, s. 101-102). Çocuk için büyük bir önem taşıyan bu süreçte hem ailelere hem öğretmenlere hem de okul yöneticilerine ayrı ayrı görev ve sorumluluklar düşmektedir

2.1.5.1. Çocukların Okul Öncesi Eğitime Hazırlanmasında ve Uyum Sağlamasında Ailenin Görev ve Sorumlulukları

Çocuğun gelişiminde, sosyal uyumunda ve akademik başarısının artmasında en önemli etkenlerden biri ailedir. Aileler çocuklarının gelişimi ve eğitimi için büyük bir çaba gösterirler. Özellikle çocuğun yaşamının ilk yıllarında ailenin ne kadar büyük bir öneme sahip olduğu tartışılmaz bir gerçektir (MEB, 2013). Çocuğun doğuştan sahip olduğu öğrenme ve araştırma isteğine, doğal olarak gelişen merakına yanıt bulduğu ilk ortam ailedir. Çocuğun doğumundan itibaren aile içerisinde başlayan eğitim, ilerleyen yaşlarda okulda aldığı eğitimle pekişerek devam eder (Güler Yıldız, 2014). Ancak çocuk okul çağına gelmeden önce aileye, çocuğu okula hazırlama konusunda belli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Ailelerin çocuklarını eğitime hazırlama konusundaki sorumlulukları çocuğun okul çağına gelmesinden çok uzun bir süre önce başlamaktadır. Çünkü çocuğu okula hazırlamak çok kısa sürede gerçekleştirilemez. Bu nedenle çocuk okul çağına gelene kadar geçirdiği zaman çok iyi değerlendirilmelidir. Öncelikle aile çocuğunu iyi tanımalı ve onun gelişim özelliklerinin üstünde beklentiler içine girmemelidir. Çevresindeki diğer çocuklarla kendi çocuğunu kıyaslamadan doğru değerlendirmeler yapabilmelidir. Her şeyi okuldan beklemeyip çocuğun hayata ve okula hazır oluşunda kendine düşen sorumlulukların farkına varmalıdır. Çocuk daha okula başlamadan önce, okul ve öğretmenler hakkında olumsuz ifadeler kullanmaktan uzak durmalı ve gerçekçi tanımlamalar yapmalıdır (Dinç, 2012). Bu şekilde çocuğun zihninde okula karşı herhangi bir ön yargı olmadan okula başlanması sağlanmalıdır.

Ailenin çocuğunu okullar açılmadan birkaç ay önce okula başlayacağı ve yeni bir ortama gireceği konusunda bilgilendirmesi ve okula hazırlaması büyük bir öneme sahiptir. Çocuk ne zaman okula gideceği, bu okulun nasıl bir yer olduğu, orada kimlerin olacağı ve neler yapacağı konularında öncelikle bilgi sahibi olmalıdır. Ailenin sorumluluğu sadece bunlarla sınırlı değildir. Çocuk okula başladıktan sonra aile ilk zamanlarında çocuğu yabancı olduğu bu ortamda yalnız bırakmamalı, çocuğun bu ortama uyum sağlaması için çaba göstermeli, öğretmenle sürekli iletişim içerisinde olmalı ve işbirliği yapmalıdır.

Ailenin ve öğretmenin ortak amacı, çocuğun iyi bir eğitim alması ve bunun için iyi bir ortam hazırlamak olduğundan, öğretmen ve aile arasındaki işbirliği hem öğretmenin işini kolaylaştıracak ve hedeflerine ulaşmasını sağlayacak hem de ailenin eğitimi yoluyla çocuklarda kalıcı davranış değişikliklerinin olmasıyla eğitimden beklenen yarar sağlanacaktır (Tümkaya, 2010). Ayrıca öğretmenle işbirliği yapmak öğretmenin çalışma verimini olumlu yönde etkileyecek dolayısıyla çocuğun gereksinimlerinin üst seviyede karşılanması sağlanacaktır. Çocuğun bakım ve eğitiminden birinci derecede sorumlu olan anne ve babaların öğretmenle bu işbirliğinin sağlıklı bir şekilde devam etmesinden sorumlu kişilerdir. Anne ve baba dışındaki hiç kimse çocuk hakkındaki bütün bilgilere ve gözlemlere sahip değildir. Anne ve babalar çocuklarına ait bilgilerini, gözlemlerini ve tecrübelerini öğretmenle paylaşarak, öğretmenin çocuğu tanımasına yönelik geçireceği süreyi niteliksel ve niceliksel olarak etkileyebilirler (Tuğrul ve diğ., 1995).

Yavuzer'e (2001, s. 132) göre çocuğun eğitiminde ve gelişiminde ailenin etkili yardımları şunlardır:

- Aile, grup içinde dengeli bir birey olabilmesi için çocuğa güven duygusu aşılar.
- Onun sosyal kabul görmesi için gerekli ortamı sunar.
- Sosyalleşmeyi öğrenebilmesi için kabul edilmiş uygun davranış biçimlerini içeren birer model oluşturur.
- Sosyal açıdan kabul edilmiş davranış biçimlerinin gelişimi için yol gösterir.
- Çocuğun yaşam ortamına uyum sağlarken rastladığı sorunlarına çözüm getirir.
- Uyum için gerekli olan davranışla ilgili, sözlü ve toplumsal alışkanlıkların kazanılmasına yardımcı olur.
- Okul ve sosyal yaşamda başarılı olabilmesi için çocuğun yeteneklerini uyarır ve geliştirir.
- Çocuğun ilgi ve yeteneklerine uygun arzuların gelişimine yardım eder.

Hem çocuk hem aile için okula başlama ve uyum sürecinde etkili olan diğer bir kişi ise öğretmendir. Öğretmenin bu süreçte çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırabilmek için belli görev ve sorumlulukları vardır.

2.1.5.2. Çocukların Okul Öncesi Eğitime Hazırlanmasında ve Uyum Sağlamasında Öğretmenin Görev ve Sorumlulukları

Çocuklara verilecek eğitim, daha aydınlık bir gelecek için toplumların en önemli güvencesidir. Bu nedenle her ülke çocuklarını huzur, güven ve barış dolu bir ortam içerisinde gerekli imkanları sunarak eğitmek zorundadır. Bu konuda da en büyük görev ailelerden sonra ona hayatını tamamen değiştirerek yeni bir kimlik sunacak öğretmenlere düşmektedir (Dağlıoğlu, 2014, s. 42). Eğitim sürecinin başlamasından itibaren çocuk ve aile ilk karşılaşan, etkileşimde bulunan ve onlara rehberlik eden ilk kişi öncelikle öğretmen olduğu için en büyük sorumluluk öğretmene düşmektedir.

Okul öncesi dönemde öğretmenin çocuğu doğru bir şekilde tanınması ve yönlendirmesi büyük önem taşımaktadır. Çünkü okul öncesi dönemde çocuk birey olarak yaşam sürecinin temel becerilerini kazanır. Dolayısıyla okul öncesi öğretmenleri

çocuğun ihtiyaçları ve gereksinimlerini doğru bir şekilde tespit edip çocuğun hangi yönlerde yeteneğinin olduğunu keşfederek, çocuğu yönlendirebilmelidir (Güven, 2012).

Çocuğu tanımanın gerekliliğini verecek olursak (Güven, 2012, s. 41);

- Çocuğun gelişim düzeyini belirlemek,
- Çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını belirlemek,
- Sosyo-kültürel farklılıkları sınıf içerisinde dengede tutmak,
- Çocuğun herhangi bir problemi olup olmadığını, problemi varsa çözüm becerisi kazandırmak,
- İhtiyaçları doğrultusunda eğitim programı hazırlamak,
- Çocuğun öğrenim sürecinde başarısını arttırmak,
- Çocukların ihtiyaçları doğrultusunda öğrenme süreci planlayarak uygulamak,
- Çocuğa kendi özelliklerini fark ettirmek,
- Çocuğun sahip olduğu becerilerinin yanı sıra, yeni beceriler kazandırmak.

Yukarıda sıralananlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde çocuğu tanımak tek taraflı ele alınmamalıdır.

Ceyhan'a (2002) göre çocuk bireysel özellikleri, ailesi, çevresi, sağlığı ile bir bütündür ve bu bütünlük içerisinde tanınmaya çalışılmalıdır. Çocuğu tanımaya ilişkin bilgiler şunlardır (Akt. Güven, 2012, s. 42-43):

- Kimliğine İlişkin Bilgiler; Çocuğun adı ve soyadı, cinsiyeti, doğum yeri ve tarihi, sınıfı, ev adresi, telefonu gibi bilgiler bu bölümde bulunmaktadır.
- Fiziksel Gelişim Özellikleriyle İlgili Bilgiler; Çocuğun boyu, ağırlığı, kan grubu gibi fiziksel özelliklerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.
- Sağlık Durumuna İlişkin Bilgiler; Çocukların genel sağlık durumları, geçmişte geçirdiği hastalıklar, herhangi bir hastalığa sahip olup olmadığına ilişkin bilgiler içermektedir.
- Çocuğun Başarı Durumuna İlişkin Bilgiler; Çocukların güçlü ve zayıf oldukları alanlar, daha önce okul öncesi eğitim kurumuna devam edip etmediği, ettiyse oradaki deneyimi gibi konuları içermektedir.
- Çocuğun Yeteneğine İlişkin Bilgiler; Çocukların yaratıcılık özelliklerine, genel ve özel yeteneklerine ilişkin bilgileri içermektedir.

- Çocuğun İlgilerine İlişkin Bilgiler; Çocukların nelerden hoşlandıkları veya hoşlanmadıklarını bilmek, katılacakları etkinliklerde daha başarılı olmalarını sağlayacaktır. Bu nedenle ilgi duydukları konulara yönelik bilgileri içermektedir.
- Çocuğun Benlik Algısına İlişkin Bilgileri; Çocuğun kendisini nasıl gördüğü benlik olarak tanımlanabilir. Çocuğun kendini algılayış biçimi, kendi hakkındaki görüşleri ve değerlendirmelerine ilişkin bilgiyi içerir.
- Sosyal Uyuma İlişkin Bilgiler; Çocuğun çevresine nasıl uyum sağladığı, çevresindeki kişilerle nasıl ilişki kurduğu gibi bilgileri içermektedir.
- Aileye İlişkin Bilgiler; Aile son derece önemlidir. Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, eğitim durumu, meslekleri, ailede kaç kişi olduğu, kardeş sayısı, eğitim anlayışı, parçalanmış aile olup olmadıkları gibi bilgileri içerir.
- Kişilik Özelliklerine İlişkin Bilgiler; Liderlik başkalarıyla işbirliği yapabilme, gruba uyum sağlama, sorumluluk alabilme gibi bilgileri içermektedir.

Öğretmen bu bilgilerin yanı sıra okulun açıldığı ilk günden itibaren çocuğu gözlemlemeli ve kendi gözlemlerini çocuğa dair aileden almış bilgilerle birleştirerek, çocuğu ihtiyacı olduğunda gerekli desteği sağlamalı ve ona yardımcı olmalıdır. Okul ve sınıf içerisindeki kuralların zamanı geldikçe çocuğa açık ve net bir şekilde açıklanması, istenilen davranışların kazandırılabilmesi için gerekli olan tekrarların yapılması, okul öncesi eğitim kurumu içerisinde çocuğun kendisini yaşama hazırlayabilmesine büyük ölçüde katkı sağlayabilir. Ayrıca çocuk böyle bir ortamda kendini daha güvende hissettiği için uyum sağlama konusunda da büyük bir çaba gösterebilir. Ancak buradaki en önemli husus çocuktan istenilenlerin onun başarabileceğinin çok üstünde olmamasıdır (Oktay, 2007). Öğretmen çocuklar arasında bireysel farklılıklar olduğunu her zaman göz önüne almalıdır ve ona göre davranmalıdır. Öğretmen, çocuk ile güvenli bir bağ kurduğunda, çocuğun yeterliliklerinin farkında olduğunda ve bu yeterlilikleri göz önüne alarak çocuğa yeni fırsatlar ve deneyimler sunduğunda çocuğun gelişimini ve eğitimini desteklemiş; sosyal uyumunu hızlandırmış ve gelecek yıllardaki başarısına olumlu yönde katkı sağlamış olur (MEB, 2013). O halde, bu dönemde çocuğun okul öncesi eğitime sağlıklı ve dengeli bir uyum yapabilmesi büyük ölçüde, öğretmenin yaklaşım şekline bağlıdır.

Genellikle bütün çocuklar okul öncesi eğitime başladıkları ilk günlerde yeni bir ortamla karşılaşmış olmalarından kaynaklanan bir güvensizlik ve yetersizlik duygusu içerisindedir. Bu durumda, öğretmenin çocuğu olduğu gibi kabul etmesi, sevmesi ve onun isteklerini yerine getirmesi, çocuk için büyük bir önem taşır. Bunun yanı sıra çocukların sevdikleri şeylerden biri bilgi edinmektir. Çocuk ve öğretmen, olumlu bir ilişki kurup, birbirini anlamaya başlayınca öğretmen çocuğa kitaplar, etkinlikler ve oyunlar yolu ile bilgi verir ve bu bilgiler, çocuğu öğretmene bağlar. Ayrıca bu ortam çocuğa, kişilerarası ilişkilerin zenginliğini, çeşitliliğini ve bolluğunu tanıma olanağı verir ve okuldaki eğitim materyali, oyuncaklar ve diğer olanaklar, çocuğa çeşitli becerilere sahip olma, yeni deneyler yapma doğrultusunda güdüler. Yani çocuğun var olan hayal gücünü uyararak, bilgi ve becerilerini genişletmeye, geliştirmeye iter. Bunların sonucunda da çocuğun okula uyumu kolaylaşır. Çünkü çocuklar, bu durumlarda kendi girişimleriyle öğrendiklerinden, başarı duygusunun getirdiği mutluluğu tadarlar (Ulcay, 1983). Bu süreçte öğretmenin sorumluluğu sadece bunlarla sınırlı değildir.

Okulun ilk günlerinde öğretmenin çocukların olası tepkilerine karşı hazırlıklı olması, yeni girdikleri bu ortamı çocuklara tanıttak için etkinliklere yer vermesi, çocukların birbirini tanımasını sağlayacak çalışmalar yapması gerekir. Öğretmen, yeni girilen bu grubun bir üyesi olduklarını çocuklara hissettirebilmek amacıyla sınıftaki çocukların resimleri ile kendi resminin bulunduğu bir pano oluşturabilir. Bunun için seçtiği pano şekline uygun olarak kesilen karton parçası çocuğa verilerek istediği şekilde süslemesi istenebilir, daha sonra çocukla birlikte resmi bu parçaya yapıştırılarak panoya asılabilir. Ayrıca sınıfı temsil eden bir renkte veya şekilde sınıf kolyeleri-rozetleri veya üzerinde sınıfı temsil eden bir simgenin yer aldığı tşörtler oluşturulabilir. Öğretmen bunları kendisini tanıtıcı mektupla birlikte aileye yollayarak, organize edilen tanışma gününe getirmesini isteyebilir. Böylece çocuk, aileyle birlikte katıldığı tanışma toplantısında sınıfını temsil eden kolyeyle birlikte kendi öğretmenini ve sınıf arkadaşlarını görme ve tanıma fırsatına sahip olduğu için kendini daha rahat hissedebilir (İnal, 2012).

Öğretmen, çocukların eğitim süreçlerinden sorumlu olduğu kadar velilerinin de eğitiminden ve bilinçlendirilmesinden sorumludur. Çocuğun okul öncesi eğitimden azami faydayı sağlayabilmesi için ailenin bilinçlendirilmesi, desteklenmesi ve aileye

rehberlik edilmesi önem taşımaktadır. Ailelere yapılacak rehberlik çalışmaları hem aileyi geliştirecek hem de çocuğa faydalı olacaktır. Böylelikle aileler çocukları ile daha iyi ilişkiler kuracak ve çocuklarının gelişimine katkıda bulunacaklardır (Bilgin, 2015, s. 229). Ayrıca aileler, okulun başladığı ilk günden itibaren neler yapıldığını, çocuğun etkinliklere katılımını, arkadaşlarıyla uyumunu, becerilerini, gelişimini bilmek ister. Onların okulu, programı ve çocuklarını tanıyabilmeleri ve kendi becerilerini geliştirebilmeleri için bu sürece aktif olarak katılmalarına fırsat yaratılmalıdır. Ailenin eğitime katılımı için doğru başlangıçlar yapmak, olumlu bir iletişim ortamının oluşturulması ve ardından iyi planlanmış etkinliklerle onları okula teşvik etmek çok önemlidir (Dinç, 2015, s. 272). Ayrıca bu uygulamalar anne babanın okul öncesi eğitime destek olmasını sağlayıp, çocuğun iyi bir şekilde büyüme ve gelişmesine yardımcı olmaktadır ve daha sonraki dönemlerde okul başarısını olumsuz yönde etkileyebilecek faktörlerin etkisini azaltmaktadır.

2.1.5.3. Çocukların Okul Öncesi Eğitime Hazırlanmasında ve Uyum Sağlamasında Okulun Görev ve Sorumlulukları

Çocuk, aile, okul ve toplum birbirini doğrudan ya da dolaylı olarak sürekli etkileyen ve değişime yönlendiren kaynaklardır. Bütün bu kaynakların en iyi biçimde değerlendirilebilmesi ve sürece olumlu katkıları için iyi bir organizasyona ihtiyaç vardır. Bu süreçte tarafların hepsi kendi özellikleri doğrultusunda bazı sorumluluklara sahiptir (Dinç, 2015). Aile doğduğu andan itibaren çocuğun gelişimden ve eğitimden sorumlu olan kurumken daha sonraki süreçte bu sorumluluğun bir kısmını okul devralmaktadır.

Dünyayı çocuğa şimdiki durumda tanıtmak ve onu daha ilerisi için hazırlamak okulun sorumluluğundadır. Okul, her çocuğun mevcut bilgileri ve öğrenme yeteneği hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Anaokulunda veya diğer herhangi bir düzeydeki iyi eğitim bununla başlar (Bernard, 2003, s. 20).

Okulun çocuğun ihtiyaçlarını karşılaması ve bu ihtiyaçlar doğrultusunda planlamalar yapması okula uyumu etkileyebilecek önemli bir faktördür. Okulun, yeni başlayan çocukların eğitim-öğretime hızlı bir şekilde uyum sağlamasına, okul kaygısının azaltılmasına, okulun fiziksel ortamını daha hızlı bir şekilde tanımasına, okul ve sınıf kurallarını daha hızlı bir şekilde benimsemesine yardımcı olmak amacı ile gerekli tedbirleri alması gerekmektedir.

Uyum haftasına yönelik programda yer alacak çalışmalar öncelikle belli ilkelere hareketle şekillenmektedir.

2.1.6. Uyum Programının İlkeleri

Uyum programı, okula yeni başlayan çocuğun okul kaygısının giderilmesi, okula uyumunun kolaylaştırılması, okulda bulunan yönetici, öğretmen, hizmetli gibi kişileri ve yeni öğrenme ortamını tanıması ve sevmesi, okulun ve sınıfın kurallarını öğrenmesinin sağlanması amacıyla yapılan son derece önemli bir programdır. Yeşilyaprak'a (2002) bu programdaki temel ilkeler şunlardır;

1. Uyum programı bütün çocuklara ulaşabilmelidir. Çünkü her çocuğun böyle bir yardıma ihtiyacı vardır.
2. Bu program okulun sürekli bir faaliyeti olmalıdır. Her yıl, öğretim yılı başında yoğunlaşan bir programın yanı sıra, çocukların etkin çalışma yöntemlerini öğrenmeleri, eğitsel kol faaliyetlerine katılmaları, çevredeki tiyatro, opera, kültür merkezi vb. yerlerdeki gösteri ve faaliyetlere katılarak bu gibi yerleri öğrenmeleri gibi etkinliklerle öğretim yılı içinde de devam etmelidir.
3. Uyum programı, bütün faaliyetleri ayrıntıları ile hazırlanmış bir program olmalıdır. Tüm rehberlik faaliyetlerinde olduğu gibi burada da planlı etkinlikler esastır.
4. Bu program çeşitli faaliyetler içermelidir. Sadece bir açılış konuşması ve okulun gezdirilmesi programı amacına ulaştırmaz. Amaçlara ulaşmayı sağlayacak farklı etkinliklere yer verilmelidir.
5. Tanıma, uyum sağlama ve öğrenme ile ilgili, çocukların gelişim dönemi gereği, daha çok ortak ihtiyaç ve problemler bu etkinliklerde ağırlık merkezini oluşturmalıdır.
6. Bu programın uygulanmasında okuldaki tüm görevliler işbirliği içinde olmalıdır. Üst sınıftaki çocuklardan yararlanılmalı, çevredeki kurum ve kuruluşlardan destek ve yardım alınmalıdır.
7. Uyum programı velileri de kapsamalıdır. Çocuğun yaşamının önemli bir kısmını geçireceği okul ortamını tanıması, okula karşı olumlu bir tavır alması, sonraki çalışmalarda işbirliğine uygun bir iletişim yaratılabilmesi açısından bu programa velilerin de katılması olumlu sonuçlar sağlamaktadır.

8. Uyum programı uygulandıktan sonra bir "değerlendirme" yapılması programın hedeflere ulaşma derecesini, aksayan ve eksik yönlerini ortaya koyması, böylece sonraki yıllarda programı geliştirebilmesi açısından gereklidir.
9. Uyum programının uygulanmasında rehberliğin genel felsefesi ve ilkeleri esas alınmalıdır.
10. Uyum programı içinde, özel gereksinimi olan çocuklar saptanarak gerekli düzenlemeler yapılmalı ve programdan onların da en iyi derecede yararlanmaları için çaba harcanmalı, ayrıca bu öğrencilerin okula uyumları için de gerekli önlemler alınmalıdır.

2.1.7. Uyum Programı Kapsamında Çocuklarla Yapılacak Çalışmalar

Uyum programı kapsamında yer alacak etkinlikler, öğrencilerin gelişim özellikleri, okulun olanak ve koşulları, çevrenin özelliklerine göre değişebilir. Uyum programında genel olarak şu etkinliklere yer verilebilir (Yeşilyaprak, 2002):

1. Okula gelen çocukların karşılanması,
2. Okulun fiziki alanının, çeşitli birim ve bölümlerinin tanıtılması,
3. Okulun ve sınıfın kuralları hakkında bilgi verilmesi,
4. Okuldaki yöneticilerin ve personellerin tanıtılması,
5. Okulda yapılacak olan sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler hakkında bilgi verilmesi,
6. Çocukların okulda ihtiyaçlarını nerelerden ve nasıl karşılayacakları hakkında bilgi verilmesi, yararlanabilecekleri olanakların açıklanması,
7. Velilerin okul personeli ve birbiri ile tanışmaları, ayrıca veli ve çocuğun bir arada olduğu etkinliklerin yapılması
8. Çocukların birbirlerini tanımalarını, birbirleriyle kaynaşmalarını sağlayacak sosyal etkinlikler ve eğlencelerin düzenlenmesi.

2.1.8. Uyum Programı Kapsamında Öğretmenlerle Yapılacak Çalışmalar

Eğitim-öğretim yılı başlamadan önce okul bünyesindeki bütün öğretmenler bir araya gelerek yeni eğitim-öğretim yılında uyum programı çalışmaları için neler yapabilecekleri ile ilgili fikir alışverişinde bulunmalıdırlar. Daha önceki yıllarda yapılan etkili uygulamalar ve çalışmalar ayrıca etkisiz olan, yarım kalmış ya da yapılamamış

olan uygulamalar ve bu uygulamaların yarım kalma ve yapılamama sebepleri belirlenmelidir. Yapılan tüm çalışmalardan sonra okuldaki öğretmenler yeni uyum programı için fikirlerini söylemeli öneriler sunmalıdırlar. Bu fikirler ve öneriler doğrultusunda yeni çalışmalar planlanmalı ve etkili bir uyum programı hazırlanmalıdır.

Uyum haftası programı hazırlanırken ve uygulanırken bazı hususlara dikkat edilmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2018-2019 yılı için yayınlamış olduğu uyum haftası programında dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

- Uyum haftasındaki etkinlikler için önceden planlama ve hazırlık yapılmalıdır.
- Özel gereksinimli çocuklar için gerekli önlemler alınmalıdır.
- Sınıfta ana dili farklı olan çocukların olması durumunda kaynaştırmaya yönelik çalışmalara ayrı bir yer verilmelidir.
- Çocukların hassas bir dönemde olduğu dikkate alınarak onlara duygusal açıdan yaklaşılmalı ve okula yönelik kaygıları azaltılmalıdır.
- Etkinliklerin süresi okulun ve çevrenin şartlarına göre ayarlanmalıdır.
- Uyum Haftası Programı rehber öğretmenlerle birlikte hazırlanmalıdır (MEB, 2018).

2.2. İlgili Araştırmalar

Araştırma konusuyla ilgili olarak ulaşılabilen yurt içi ve yurt dışında yapılmış çeşitli araştırmalar ve bulguları aşağıda özetlenmiştir.

2.2.1.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Bağçeli Kahraman, Şen, Alataş ve Tütüncü'nün (2018) "**Okul Öncesi Dönemde Okula Uyum Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşleri**" adlı çalışmasında elde edilen sonuçlara göre okul öncesi dönemde çocukların okula uyum sürecinde öğretmen figürünün, anne-baba tutumlarının ve okulda yapılan oryantasyon uygulamalarının önemli bir yere sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretmen görüşlerine göre öncelik olarak okul yönetimi, öğretmenler ve varsa rehberlik öğretmenlerine büyük görev düşmektedir. Çocukların okulda güvende hissetmeleri, uyum sağlamaları için önemli bir ön koşuldur. Görüşme sonuçları, çocukların anaokuluna uyum sağlama sürecinde direnç gösterdikleri tepkilerin önemli bir kısmının, o ana kadar alışık oldukları kişi ya da ortamdan farklı bir çevreye girmek durumunda kalmalarından kaynaklandığını da göstermektedir. Öğretmenlerin çoğu uyum sürecinde çocuğun güvenini kazanmak, ilgi alanlarını

öğrenip sınıfta genel uyumu sağlamak amacıyla uyum programı uygulandığını, aileler ve çocuklarla beraber tanışma etkinlikleri yapıldığını, oyunlar oynatıldığını belirtmişlerdir.

Kaya ve Akgün'ün (2016) **“Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Okula Uyum Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”** adlı çalışmasında elde edilen sonuçlara göre Okul Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği işbirlikli katılım, kendi kendini yönetme ve genel uyum düzeyi alt boyutlarında, kız çocukların lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Yaş değişkenine göre okula uyum ölçeği işbirlikli katılım ve genel uyum düzeyi alt boyutlarında, büyük yaş grubu çocukların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Okula devam süresi ve okula uyum arasındaki ilişki de okulu sevme, işbirlikli katılım, okuldan kaçınma, kendi kendini yönetme ve genel uyum puanlarında okula devam süresinin tek başına belirleyici bir değişken olmadığı görülmektedir. Okula devam süresi içinde okuldan kaçınma alt boyutu puanlarında belli bir dönemde artış daha sonra azalma gözlenmektedir. Bu bulgu uyumun dinamik bir süreç olduğunu ve süreç içinde okula devam süresinin yanında okulun ve çocuğun özelliklerinden kaynaklanan farklı faktörlerinin etkisinin olabileceğini göstermektedir. Okula uyum ölçeği puanlarında kardeş durumu değişkeni ile ilgili olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Ogelman, Seçer, Gündoğan ve Bademci'nin (2015) **“68-72 Aylık Okul Öncesine ve İlkokula Devam Eden Çocukların Okula Uyum ve Öğretmenleriyle İlişkilerinin Karşılaştırılması”** adlı çalışmasında elde edilen bulgulara göre çocukların okula uyum değişkenlerinde (işbirlikli katılım, kendi kendini yönetme, okuldan kaçınma, okulu sevme) sınıf türü açısından anlamlı düzeyde farklılık bulunmadığı, öğretmen-çocuk ilişkileri açısından ise iki grup arasında farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmene yakınlık, bağlılık ve genel öğretmen-çocuk ilişkisi açısından anasınıfına devam eden çocukların ilkökul 1. sınıfa devam eden akranlarına göre daha yüksek puanlar aldıkları, öğretmenle çatışma değişkeninde ise 1. sınıfa devam eden çocuklar, diğer gruptaki akranlarına göre daha yüksek puanlar aldıkları belirlenmiştir.

Başaran, Gökmen ve Akdağ'ın (2014) **“Okul Öncesi Öğrencilerinin Okula Uyum Sürecinde Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri”** adlı çalışmasında elde edilen bulgulara göre okulun ilk açıldığı günlerde uyum problemlerinin sıklıkla yaşandığı ve cinsiyete göre daha çok erkek öğrencilerin sorun

yaşadığı belirtilmiştir. Uyum sorunu yaşayan öğrencilerin yarısına yakınının ailenin ilk ve tek çocuğu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca genel olarak okul öncesi eğitime ilk defa başlayan çocukların daha çok problem yaşadığı, uyum sorununu yaşayan çocukların aileleriyle herhangi bir iletişim sorunu olmadığı ve bu çocukların genellikle ağlama, etkinliklere katılmama, annesinden ayrılmama ve sınıfta annesini yanında isteme davranışlarını gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Kutluca Canbulat ve Yıldızbaş'ın (2014) **“Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin 60-72 Aylık Çocukların Okula Hazır Bulunuşluklarına İlişkin Görüşleri”** adlı çalışmasında elde edilen bulgulara göre çocukların okula hazırbulunuşluğuna ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin çoğunluğu çocuğun bütün gelişim alanlarında olgunluğa erişmiş olması gerektiğine vurgu yaparken sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu ise çocukların fiziksel gelişimlerinin tamamlanmış olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Okul öncesi öğretmenleri, 60-72 aylık çocukların eğitimi için gerekli bilgi ve beceriye sahip olduklarını düşünürlerken sınıf öğretmenleri aldıkları mesleki eğitimi yetersiz gördüklerini belirtmişlerdir.

Aslan'ın (2014) **“60-72 Aylık Çocukların İlkokula Başlama Durumlarının İncelenmesi”** adlı çalışmasında elde edilen bulgulara göre öğretmen görüşlerine göre 60-72 aylık çocukların gelişim durumları incelendiğinde okula başlamada takvim yaşının yeterli olmadığı bunun yanında çocukların zihinsel, sosyal, bedensel, duygusal açıdan olgunlaşması gerektiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca okul öncesi eğitime devam eden çocukların daha başarılı oldukları ve ailelerin çocuk gelişimi hakkında bilgilendirilmesi gerektiği tespit edilmiştir. 60-72 aylık çocukların okula uyum konusunda öğretmenleri ve arkadaşlarıyla iletişim sıkıntısı yaşadıkları, ailelerinden zor ayrıldıkları, 1. Sınıf uyum kitapları ve 1. Sınıf programının çocukları zorladığı, bu yaştaki çocukların öz bakım becerilerini yapamadıkları tespit edilmiştir.

Taşçı ve Dikici Sığırtmaç'ın (2014) **“Okula Uyum Haftasının Okul Öncesi Öğretmenleri ve Sınıf Öğretmenleri Açısından İncelenmesi”** adlı çalışmasında elde edilen bulgulara göre M.E.B. tarafından gönderilen uyum programını okul öncesi öğretmenleri daha çok uyarılama yaparak uyguluyorken, sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu programı birebir uygulamıştır. Ayrıca uyum programına 1. sınıf öğrencilerinin katılımı okul öncesi eğitim kurumlarındaki çocukların katılımına oranla daha yüksektir. Uyum haftasına katılmayan öğrencilerin katılmama nedenleri

içerisinde “yaylada olma” ve “taşımali eğitim” ortak görüş olarak saptanırken, okul öncesi dönem çocuklarının katılmama nedenlerinden bir diğ er faktör de “aile” dir. Bu da ailelerin okul öncesinde uyum haftasına önem vermediğini, daha çok 1. sınıfta önem verdiklerini gösteren bir bulgudur. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin yarısı uyum haftası programını ve uyum haftasını etkili bulurken diğ er yarısı etkili bulmamaktadır. Buna karşılık 20 ilkokul öğretmeninden 18 tanesi etkili bulmaktadır.

Ogelman ve Erten’in (2013) **“5-6 Yaş Çocuklarının Akran İlişkileri Ve Sosyal Konumlarının Okula Uyum Düzeyleri Arasındaki Yordayıcı İlişki”** adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre 5-6 yaş çocuklarının eğitim-öğretim yılı boyunca, dört ölçüm içinde de olumlu sosyal davranış değişkeninin okula uyum düzeyini en yüksek düzeyde yordayan değişken olduğu bulunmuştur. Genel olarak okula uyumu yordayan diğ er değişkenler ise; korkulu kaygılı olma, saldırganlık, sosyal olmayan davranış, aşırı hareketlilik ve sosyal konumdur. Okula uyumu istatistiksel açıdan anlamlı olarak yordamadığı tespit edilen değişkenler; dışlanma ve akran şiddetine maruz kalma değişkenleridir. Olumlu sosyal davranış ve sosyal konum düzeyleri arttıkça okula uyum düzeylerinde artış meydana gelmektedir. Korkulu-kaygılı olma, sosyal olmayan davranış, aşırı hareketlilik ve saldırganlık değişkenlerinin düzeyleri arttıkça okula uyum düzeyinde azalma görülmektedir.

Gülay’ın (2011) **“5-6 Yaş Grubu Çocuklarda Okula Uyum ve Akran İlişkileri”** adlı çalışmasında elde edilen sonuçlara göre güz ve bahar dönemlerinde çocukların okula uyum düzeyleri yükseldikçe olumlu sosyal davranış düzeyi de yükselmekte, uyum düzeyleri azaldıkça olumlu sosyal davranış düzeyleri de azalmaktadır. Ayrıca iki dönemde de okula uyum düzeyi yükseldikçe saldırganlık, korkulu-kaygılı olma, dışlanma, aşırı hareketlilik ve akran şiddetine maruz kalma düzeyleri azalmakta, okula uyum düzeyi yükseldikçe akran ilişkilerinin olumsuz boyutları azalmaktadır. Bulgular, iki dönemde okula uyum ile akran ilişkilerinin farklı boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koymaktadır. Benzer şekilde akran ilişkilerini boyutları arasında da tutarlı sonuçlar elde edilmiştir.

Ülkü’nün (2007) **“Anasınıfı ve İlköğretim 1. Sınıfa Devam Eden Çocukların Velileri ve Öğretmenlerinin, Çocukların Okul Olgunluğu Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi”** adlı çalışmasında elde edilen sonuçlara göre, velilerinin ilköğretime hazırlık aşamasında evde yaptıkları çalışmaların; boyama yapma-resim

çizme, yazı yazmayı gösterme, ödev yapma, kavram kitaplarından çalışma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Velilerinin, çocukların ilköğretime başlaması için sahip olmaları gereken özellikler hakkındaki görüşleri ise, öncelikle takvim yaşı olmak üzere fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal olgunluk olarak sıralanmıştır. Öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık aşamasında yaptıkları çalışmalar anasınıfı öğretmenlerinde okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları, 1. sınıf öğretmenlerinde ise, çocukları okula alıştırmayı planladıkları oryantasyon çalışmaları olmuştur.

2.2.1. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Butler'in (2017) "**Anaokulu Öğretmenlerinin Anaokulu Çocuklarının Okula Hazırlığı Konusundaki Algıları ve İnançları**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre anaokulunda okul hazırlığı kapsamında okul becerileri (kesme, paylaşma, sırayla alma, grup çalışması), akranlarla etkileşim, dil ve okuma (mektuplar, sesler, isim yazma) uygulamalarının olması gerektiği, okula hazırlık konusundaki eksikliklerin sosyal, duygusal ve davranışsal faktörler, akademik olarak geri kalmak, okul becerisine sahip olmamak, kelime dağarcığı eksikliği olduğu; okul öncesi eğitimin önemli ve etkili olduğu ve öğrencilerin devamının sağlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveyn desteği ve katılım, çocuğun eğitiminde çok önemli bir rol oynar. Okul hazırlığının önemli olduğu ve gelecekteki öğrenmelerinin temeli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Wernke'in (2017) "**Anaokulu Öğretmenlerinin Öğrencilerin Okula Hazırlığı Konusundaki Algıları**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre anaokulu öğretmenlerine göre cinsiyet, sosyoekonomik durum ve okul öncesi deneyim, öğrencinin okula hazır olma durumu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Kronolojik yaşın, öğrencinin okula hazırlığını önemli ölçüde etkilemediği görülmüştür. Anaokulu öğretmenlerinin, etki sırasını en büyükten en küçüğe sıralamaları istendiğinde okul öncesi deneyimin öğrencinin okula hazırlığı konusunda en büyük etkiye sahip olduğunu belirtmişlerdir. Anaokulu öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırlıklı olmalarını etkileyebilecek diğer faktörlerin ebeveyn katılımı, kitap okumak, oyun oynamak, akranlarıyla bir arada olmak ve gerçek yaşam deneyimleri olduğunu belirtmişlerdir.

Brub'un (2017) "**Okula Başlangıçta Aile Hazırlığı ve Geçiş Uygulamalarının Rolü**" çalışmasından elde edilen bulgulara göre çocuklar için olumlu bir okul başlangıcı ailelerin bu geçişi yaşamaya hazır olmaları, okulun çocukların başlaması için hazır olması ve ebeveynlerin çocuklarının bu dönemde yanlarında bulunmasının önemli

olduğuna inanmaları ile ilişkilidir. Ebeveynler çocukların anaokuluna girişini kolaylaştırmak için altı geçiş uygulamasının kullanıldığını bildirmiştir. En yaygın kullanılan uygulamalar güzel bir başlangıçtır (ilk birkaç gün sınıfta daha az çocukla kısa süre kalmak), ayrıca okullar başlamadan önce okuldan gönderilen bir karşılama ve bilgi mektubudur. Ebeveynlerin dörtte üçü ayrıca okulun ilk gününden önce ebeveynlerin ve anaokulu öğretmenlerinin katıldığı bir grup toplantısına davet edildiklerini bildirmiştir. Ebeveynlere kabul tarihi tek bir kişi tarafından bildirilmiştir. Bununla birlikte, ebeveynlerin %10'unun başvuru tarihi ile ilgili hiçbir bilgi almadığını bildirdiği belirtilmiştir. Bu ebeveynler, genellikle okulu arayarak veya ziyaret ederek kendi imkânlarıyla öğrenmişlerdir.

Ferretti ve Bub'un (2017) "**Anaokuluna Geçişte Aile Rutinleri ve Okula Hazırlık**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre daha fazla aile rutini yapan ailelerde bulunan çocukların, okul öncesi hazırlık döneminden anaokuluna kadar okul hazırlığında daha büyük farklılıklar gösterdiğini ve erken aile rutinlerinin çocukların okul başarısındaki kritik değişikliklerin açıklanmasına yardımcı olabileceğini göstermektedir. Ayrıca, aile rutinleri, örgün eğitime kaygılı geçişte çocuklar için önemli bir destek sunabilir. Bulgular erken gelişimdeki aile rutinlerinin daha sonraki akademik, sosyal-duygusal ve fiziksel sağlık sonuçlarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir.

Eisenhower, Baker ve Taylor'ın (2016) "**Güçlü Başlama: Anaokuluna Geçiş Sırasında Belirtilen Bir Önleme Programının Uygulanabilirliği**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre program çıktıları, içerik ve grup liderlerinden duyulan memnuniyet, olumlu olarak değerlendirilmiştir. Program öğelerinin çoğu (grup tartışmaları, didaktikler ve ev ödevi faaliyetleri) çok iyi karşılanırken, diğer unsurlar (video örnekleri ve rol yapma alıştırmaları) popülerlik göstererek, küçük bir ebeveyn grubu bunları tarafsız veya yararsız olduğunu bildirmiştir. Ayrıca çalışan ebeveynler müdahale programlarına katılmakta zorlanmaktadırlar. Katılsalar bile programların gereksinimlerine cevap vermekte zorlanmaktadırlar.

Miller'in (2015) "**Anaokuluna Geçiş: Daha Düşük Gelire Sahip Olan Aileler İlk Yılı Nasıl Deneyimlediler?**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre görüşmelerde dört tema belirlenmiştir. Birincisi, öğrenciler ve aileler için geçiş hala devam etmektedir ve birçok anne-baba, çocuklarının okula hala tam olarak uyum sağlamadığını düşünmektedir. İkincisi, ebeveynler çocuklarını okula kaydettirmenin ve doğru okula götürmenin düşünülenden daha zor olduğunu bildirmektedir. Üçüncüsü, ebeveynler kaygılarının ve beklentilerinin geçiş sırasında gerçekte ortaya çıktığını

belirtmişlerdir. Dördüncü olarak, deneyimsiz ebeveynler, geçiş sürecinde deneyimsizliklerini ve hayal kırıklıklarını; tecrübeli ebeveynler ise ilk çocuklarında geçişin çok zor olduğunu ve diğer çocuklarında tecrübe ve rahatlık kazandıklarını belirtmişlerdir.

Backe'in (2015) "**Erken Çocuklukta Okul Hazırlığı**" adlı çalışmasında öğrencilerin okul öncesi eğitimin ilk yıllarında ve anaokullarının son yıllarında okula hazır olma düzeyleri Bracken Okul Hazırlık Değerlendirmesi ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin okula başladığında ortalama okul hazırlığı puanı anaokulunun son döneminde artmıştır. Bu çalışma da, öğrenci özellikleri okul hazırlığının güçlü yordayıcıları olmasına rağmen, sınıf özelliklerinin ve eğitim politikalarının da önemli olduğu doğrulanmaktadır. Erken eğitim ve okul hazırlığı arasındaki ilişki, erken eğitime daha fazla maruz kalmanın çocukların ilkokula başlamadan önce gelişimini desteklediğini göstermektedir.

Alden'in (2011) "**Çocukların Okula Hazırlanmasında Ekran Süresinin Rolüne İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre ebeveynler ve öğretmenler tarafından ifade edilen teknolojinin çocukların anaokuluna hazırlanmasındaki rolüne ilişkin veriler de öğretmenler ve ebeveynler teknolojinin okumaya yardımcı olabileceğini, dil gelişimine ve bilişsel gelişime fayda sağlayabileceğini belirtmiştir. Ebeveyn ve öğretmen anketindeki "anaokuluna hazırlık" konusuna değinen on altı maddeden farklı bakış açıları ifade edilmiştir. Öğretmenler, ona kadar ya da daha fazla saymayı, alfabenin harflerinin yarısını tanımayı, oyuncak paylaşmayı, kalemleri kullanmayı, birinin adını okuyabilmeyi, bilgisayar faresini kullanabilmeyi ve çocukları resmi okullara hazırlamayı ebeveynlerin görüşlerine göre daha önemli hissettiklerini belirtmiştir. Öğretmenler, teknolojinin ince motor becerilerinde yardımcı olabileceğini belirtmiş ve ebeveynler bunu belirtmemiştir. Ebeveynler ise, teknolojinin sosyal gelişime yardımcı olduğunu belirtmiştir.

Petrakos ve Lehrer'in (2011) "**Ebeveynlerin ve Öğretmenlerin Anaokulunda Geçiş Uygulamalarına İlişkin Algıları**" adlı çalışmasında elde edilen bulgulara göre öğretmenler kademeli giriş, okulun ilk gününde küçük grup toplantıları, okula başlamadan önce bir ebeveyn oryantasyon toplantısı ve okulun ilk gününde çocukların fotoğrafının çekilmesi gibi uygulamaları belirtmiştir. Öğrencilerini olabildiğince erken tanımaya çalışan öğretmenler, telefon görüşmeleri, kartpostal gönderme, çocukların evlerini ziyaret etme ve okulun ilk gününde ebeveynlere ev bakım paketleri gönderme gibi çeşitli geçiş uygulamaları yapmaktadırlar. Ebeveynler ayrıca okul yılı başında

ebeveynleriyle ve öğretmenleriyle küçük grup toplantılarına katılan çocukların kendilerini güvende hissettiklerini, öğretmeniyle ve arkadaşlarıyla tanışıp sınıf ve okul ortamını tanıdığını belirtmişlerdir.

Claes'in (2010) "**Anaokuluna Geçiş: Anaokuluna Uyumda Okul Öncesi Eğitimin Etkisi**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre öğretmenler okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, almayan öğrencilere göre, genel uyum düzeylerinin anlamlı derecede daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, Head Start hariç herhangi bir okul öncesi programa katılan çocukların, öğretmenler tarafından okul öncesi eğitim almayan çocuklardan önemli ölçüde daha yüksek olgunluk seviyesine sahip olduğu belirtilmiştir. Okul öncesi eğitime ilkokul binasında katılan çocuklar, tüm okul öncesi grupları için genel olarak en yüksek uyum notuna sahiptir. Bunu ilkokul dışındaki okul öncesi eğitime katılanlar, özel okul öncesi eğitim alanlar, Head Start'a katılanlar ve okul öncesi eğitim almayan öğrenciler izlemektedir. Okul öncesi öğretmen anketi verilerinden elde edilen sonuçlar, ilkokul binası içinde bulunan okul öncesi eğitim sınıflarında daha fazla geçiş uygulamasının kullanıldığını göstermektedir.

Winter ve Kelley'in (2008) "**Kırk Yıllık Okul Hazırlık Araştırması: Ne Öğrendik?**" çalışmasından elde edilen bulgulara göre okula hazırlık programları çocuklar için olumlu sonuçlar vermektedir. Bu tür programlara katılan çocukların, okul öncesi eğitim almayan akranlarından daha iyi bilişsel ve dil gelişimine sahip olma olasılığı daha yüksektir. Kaliteli okula hazırlık programları, çocuğun okul hayatı boyunca akademik başarılar dahil olmak üzere uzun vadeli faydalar sağlar. Okula hazırlık programları, hem çocuklara hem de ailelerine kapsamlı sosyal, eğitim ve sağlık hizmetleri sundukları zaman çok faydalıdır.

Clark ve Zygmunt-Fillwalk'ın (2008) "**Anaokuluna Başarılı Bir Geçişle Okul Hazırlığının Sağlanması: Hindistan'ın Okulların Hazırlanması Girişimi**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre başarılı bir geçiş için ortak çaba gerekir. Geçiş koordinasyonundan sorumlu olan bir okul ve program geçiş ekibi hem çocuklar hem de aileler için okul geçişini kolaylaştırabilir. Aile katılımını desteklemek için öğretmen eğitimi geçiş yapbozunun bir başka ayrılmaz parçasıdır. Okul öncesi ve anaokulu eğitim programlarının koordinasyonu, ortamlar arasındaki sürekliliği arttırmak ve böylece çocukların geçişini desteklemek için başka bir araç olarak tanımlanmıştır. Yapılan geçiş uygulamalarının ailelerle tanışma uygulamaları ve çocukların sınıflarını görmesi, çocuklar ve ebeveynlerin birlikte yapabileceği etkinlikler, çocuklara ve ailelere erken

çocukluk yıllarının önemini vurgulayan ve çocukları anaokuluna girmeden önce iletişim kurmaları için teşvik eden broşürler, videolar ve materyaller gönderilmesidir.

Brostrom'un (2000) "**Okula Geçiş**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yaklaşık yüzde 75'inin karşılıklı ziyaretler, bazı ortak etkinlikler, toplantılar ve konferanslar gibi geçiş etkinliklerinin "iyi bir fikir" olduğunu düşündüğü ve geçiş sürecinin olumlu olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Öğretmenlere göre bu süreçteki en iyi uygulamalar okul yönetiminin çocuğu okula başlamadan önce sınıfı ziyaret etmeye davet etmesi, okul öncesi öğretmenlerinin ve çocukların, okul başlamadan önce birlikte sınıfı ve boş zaman geçirecekleri merkezi ziyaret etmesi, gelecek yıl öğretmenin anaokulu sınıfında belirli bir süre geçirmesi ve okul başladıktan sonra ebeveynlerle konuşmasıdır.

Di Santo'nun (2007) "**Okul Hazırlığı: Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Ailelerin ve Okul Öncesi Çocuklarının Bakış Açılılarıyla**" adlı çalışmasından elde edilen bulgular okul öncesi öğretmenlerinin ve ebeveynlerin, çocukların duygusal olgunluğunu okula başarılı bir geçiş için en önemli faktör olarak gördüklerini göstermektedir. Çocukların odak gruplarından toplanan veriler oyunun önemini vurgulamaktadır. Çocukların anaokuluna ilişkin düşünceleri genellikle oyunla ilgilidir. Çocuklar ayrıca anaokulunda uymaları beklenen kuralların bir listesini yapmışlardır. Bu kurallar öğretmenin kurallarına uyma, dinleme, işbirliği, sınıfı toplama, oyuncakları koruma, kavga etmemek, vurmamak, bağırarak, koşmamak ve tükürmemektir. Okul öncesi çocuklarının anaokuluna devam ederken etkinliklere katılmayı beklediği anlaşılmaktadır. Anaokulunun nasıl olacağını düşündükleri sorulduğunda, çocuklar resim yapmayı, bulmaca yapmayı, etrafta zaman geçirmeyi ve dışarı çıkmayı beklediklerini belirtmişlerdir.

Gill, Winters ve Friedman'ın (2006) "**Okul Öncesi Eğitim ve Anaokulu Hazırlığı ve Geçiş Uygulamaları Hakkında Eğitimcilerin Görüşleri**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre anaokulu ve okul öncesi eğitim programları, akademik becerilerin gelişimi açısından, çocuğun hazırlığına eşit derecede odaklanmaktadır. Okul öncesi eğitim ve anaokulu programlarının hemen hepsinde 10'a kadar sayma, renk ve şekilleri isimlendirme, alfabenin harflerini tanıma ve izleme ve çizim gibi ön yazma etkinlikleri üzerinde durulmuştur. Okul öncesi öğretmenleri çocukların hazırlıksızlığının okul geçişini zorlaştırdığını belirtmiştir. Bu yorumların çoğu sosyo-duygusal gelişim ile ilgili endişelerle ilişkilidir. Ek olarak, bazıları akademik hazırlıksızlıktan, ebeveynlerden ayrılamamaktan da bahsetmiştir. Ayrıca

ebeveynlerin bilinçsiz olması, çocuklarını okula nasıl hazırlayacakları ve okulun son başvuru tarihi hakkında bilgi sahibi olmamaları ve aynı zamanda ebeveyn katılım eksikliği yaşanan sorunlardır. Ebeveynlerin pozitif olmaları ve çocuğun kaygısı konusunda da endişelenmemesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca bununla ilgili ebeveyn eğitimi ve bilgilendirme oturumlarının yapılmasının yararlı olacağını belirtilmiştir.

McBryde, Ziviani ve Cuskelly'in (2004) "**Okula Hazırlık ve Karar Vermeyi Etkileyen Faktörler**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre kronolojik yaşın, uyumun, gelişmiş sosyal becerilerin ve bir görevi tamamlama yeteneğinin, ebeveynlerin yanı sıra öğretmenlerin okula hazırlık algılarını etkilediğini göstermiştir. Daha büyük çocuklar, yüksek sosyal yetenek düzeyine, bir görevi tamamlama yeteneğine sahip olan ve uyumlu davranışlar gösteren çocuklar okul için daha hazır olarak algılanmıştır. Buna ek olarak, öğretmenlerin kararları cinsiyetten (kızlar okuldan daha hazırlıklı olarak algılandı) ve mizaç özelliklerinden (geri çekilme, utangaç davranışlar) etkilenmiştir. Bu sonuçlar, çocuğun gelişimsel durumu dışındaki faktörlerin, ebeveynlerin ve öğretmenlerin karar vermesini etkilediğini ve ebeveynlere ve öğretmenlere mesleki terapistlere, okul hazırlıkları konusunda danışırken daha geniş bir odaklanma zorunluluğu getirmiştir.

Lin, Lawrence ve Gorrell'in (2003) "**Anaokulu Öğretmenlerinin Çocukların Okula Hazır Olma Durumları Hakkındaki Görüşleri**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre genel olarak anaokulu öğretmenleri tarafından bildirilen okula hazırlık maddeleri ile ilgili sonuçların, öğrenmenin sosyal yönlerine güçlü bir vurgu yaptığı görülmüştür. Öğretmenlerin okula hazırlık beklentileri cinsiyetlerine, yaşlarına ve görev yaptıkları coğrafi bölgelere göre değişmektedir. Bu çalışma, genç öğretmenlerin akademik becerilere yaşlı öğretmenlerden daha fazla değer verdiğini göstermiştir. Ayrıca, Güney bölgesinden gelen anaokulu öğretmenleri, akademik hazırlık konusunda diğer bölgelerdekilerden daha yüksek beklentilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin yarısından fazlası, sınıfta yıkıcı olmama, başkalarına karşı duyarlı olma ve sıraya girme konularına büyük önem vermiştir. Bu tür sosyal beceriler, öğrencilerin hem bireysel olarak hem de grup halinde akademik faaliyetlerde bulunabilmeleri için bir aşama hazırlamaktadır.

Williamson'un (2003) "**Okul Hazırlığı: Veli, Öğretmen ve Okul Öncesi Sağlayıcılarının Bir Çalışması**" adlı çalışmasında tüm katılımcı grupları, okula hazırlık için sosyal becerileri, iletişim becerilerini ve motivasyonu vurgulamıştır ve ebeveynlerin hazırlık konusunda birincil sorumluluğa sahip olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların çoğu aile, ev hayatı, finansal konular, okul öncesi deneyimi ve okul müfredatının okul hazırlığında rol oynadığını belirtmiştir. Ebeveynler, akademik becerilere öğretmenlerden veya okul öncesi hizmet sağlayıcılardan daha fazla değer vermektedir. İletişim kurmak, olumlu öğrenme deneyimleri sağlamak ve okul öncesi deneyimlerini sağlamak, öğrencileri okula hazırlamanın önemli yoludur. Katılımcılar, ebeveynlere hazırlıklı olmaları gerektiğini bilgilendirmenin çok önemli olduğunu ve halk kütüphanelerini ve çocuk doktoru ofislerini bilgilendirme için kullanma ve anaokulu öğretmenlerinin anaokullarında sunum yapmalarını sağlama gibi önerilerde bulunmuştur.

Rimm-Kaufman, Pianta ve Cox'un (2000) "**Öğretmenlerin Anaokuluna Geçişte Yaşanan Sorunlara İlişkin Görüşleri**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara öğretmenler, çocukların %52'sinin anaokuluna başarılı bir giriş yaptığını, çocukların %32'sinin bazı problemlerle orta derecede başarılı girişleri olduğunu ve çocukların %16'sının ciddi kaygılar veya birçok problemle anaokuluna zorlayıcı girişler yaptığını bildirmiştir. Öğretmenlere göre çocukların anaokuluna girişte yaşadıkları sorunların yönergeleri takip etmede zorluk, akademik beceri eksikliği, düzensiz ev ortamı, bağımsız olarak çalışma zorluğu, herhangi bir okul öncesi eğitim deneyimi eksikliği, grup çalışmalarına katılma zorluğu, sosyal becerilere ilişkin sorunlar, gelişim geriliği, iletişim/dil problemleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Welch ve White'in (1999) "**Anaokuluna Hazırlıkta Öğretmen ve Ebeveyn Beklentileri**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre anketteki yirmi beş sorudan üçü ebeveyn ve öğretmen cevapları arasında önemli farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin, okul çalışmalarını uygulamak için günlük olarak ayrılan zamana önem vermeleri, tüm çocukların anaokulunun tamamlanmasından sonra birinci sınıfa hazır olacağına inanmaları ve çocukların ilkokula başlamadan önce alfabenin harflerini bilmesi daha önemlidir. Hem yerel hem de ulusal öğretmenler, aynı üç niteliği devlet okuluna giren çocuklar için gerekli veya çok önemli olarak tanımlamışlardır. Bunlar çocuğun fiziksel olarak sağlıklı, dinlenmiş ve iyi beslenmiş olması; ihtiyaçlarını, isteklerini ve düşüncelerini ana dilinde sözlü olarak iletebilmesi; yeni faaliyetler konusunda istekli ve meraklı olmasıdır.

Birch'ün (1997) "**Öğretmen-Çocuk İlişkisi ve Çocukların Erken Okul Uyumluları**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre öğretmen-çocuk ilişkisi üç farklı özellik (yakınlık, bağımlılık ve çatışma) kapsamında ele alınmıştır. Öğretmen-çocuk ilişkisindeki bağımlılık, zayıf akademik performans, olumsuz okul tutumları ve

okul ortamına katılım azlığı dahil olmak üzere okula uyum zorlukları arasında güçlü bir korelasyon olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca, öğretmen-öğrenci çatışması çocukların okulu sevmesi, okuldan kaçınması, öz-yönetim ve sınıftaki işbirlikli katılım puanları ile de ilişkilidir. Öğretmen-çocuk yakınlığı, öğretmenlerin okul sevgisi ve özyönetim ile ilgili puanlamalarının yanı sıra, çocukların akademik performansları ile pozitif olarak ilişkilendirilmiştir. Cinsiyete göre öğretmenler kızlarla ilişkilerinde daha fazla yakınlık olduğunu ve erkeklerle daha fazla çatışma yaşadığını bildirmiştir. Ayrıca öğretmenler kızlara işbirlikli katılımında erkeklerden daha yüksek puan vermiştir.

Nelson'un (1997) "**Anaokulu Öğretmenlerinin Okula Hazırlık Konusunda İnançları**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre genel olarak örneklemedeki öğretmenler çocukları okula hazırlamada gelişimsel olarak uygun uygulamaları desteklemiştir ve öğretmenlerin hiçbiri geleneksel uygulamaları desteklememiştir. Tüm öğretmenler, alfabenin, sayıların, renklerin ve şekillerin öğretilmesi, yazma, çizme gibi geleneksel görevlerden ziyade hikaye okuma ve oyun oynama gibi gelişimsel olarak uygun uygulamalara karşı olumlu düşüncelere sahiptir. Erken çocukluk eğitiminde deneyimli anaokulu öğretmenleri çocuğun okula hazır olması için sosyal becerilerin akademik becerilerden daha önemli olduğuna inanmaktadır. Bu öğretmenlere göre güçlü bir motivasyon, iletişim becerileri ve fiziksel olarak sağlıklı olmak okula hazır olmanın temelidir.

West'in (1993) "**Anaokuluna Hazırlığa İlişkin Ebeveynlerin ve Öğretmenlerin İnançları**" adlı çalışmasından elde edilen bulgulara göre ebeveynler ve öğretmenler, çocukların ihtiyaçlarını ve isteklerini sözlü olarak iletebilmelerinin ve yeni faaliyetlere yaklaşma konusunda hevesli ve meraklı olmalarının çok önemli olduğunu belirtmiştir. Ebeveynlerin çoğu, çocuğun anaokuluna girmeye hazır olmasının, alfabenin harflerini bilmesinin, 20'e kadar ya da daha fazla saymasının ve kalemleri ve boya fırçalarını kullanabilmesinin çok önemli ve gerekli olduğunu belirtmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve geliştirilmeleri, geçerlik ve güvenilirlik, verilerin toplanması, verilerin analizi ve tablolarda kullanılan sembollerin anlamları yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada ele alındığı karma yöntem kullanılmıştır.

Nicel araştırma, sayısal değerler kullanılarak genelleştirilebilir sonuçların üretildiği, değişkenler arasındaki ilişkilerin kanıtlanmaya çalışıldığı ve farklı gruplar arasında karşılaştırmaların yapılabildiği yöntem olarak ifade edilebilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012, s. 12). “Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 41).

Araştırmanın nicel ve nitel yapısı aşağıda açıklanmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda tarama (survey) modeli kullanılmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 1998, s. 77).

Araştırmanın nitel boyutunda ise durum çalışması modeli kullanılmıştır. “Durum çalışması, araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır” (Creswell, 2007, s. 46).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Malatya ilinin merkez ilçeleri olan Battalgazi ve Yeşilyurt ilçesindeki bağımsız anaokulları, ilkokul ve ortaokul bünyesindeki anasınıflarında görev yapan 481 öğretmen ve bu okullardaki veliler oluşturmaktadır.

Araştırmanın nicel bölümü için örneklem belirlemede seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Her bir örnekleme birimine eşit seçilme olasılığı vererek (seçilen birim yerine konularak) seçilen birimlerin örnekleme alındığı yonteme basit seçkisiz örnekleme denir (Çingir, 1994). Bu örnekleme yönteminde evrendeki tüm birimlerin, örneğe seçilme şansı eşit ve bağımsızdır. Yani tüm bireylerin seçilme olasılığı aynıdır ve bir bireyin seçimi diğer bireylerin seçimini etkilememektedir (Büyüköztürk ve diğ., 2011).

Araştırmanın evreninde bulunan okulların mevcut öğretmen sayıları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmanın evreninde bulunan okulların mevcut öğretmen sayıları

Okul Türü	Battalgazi	Yeşilyurt	Toplam
Bağımsız anaokulu	82	131	213
İlkokul bünyesinde anasınıfı	101	109	210
Ortaokul bünyesinde anasınıfı	29	29	58
Toplam	212	269	481

Araştırmanın nicel bölümünün örneklemini; Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerindeki bağımsız anaokulu, ilkokul ve ortaokul bünyesindeki anasınıflarında çalışan öğretmenler arasından basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilmiş 194 öğretmen ve bu okullardaki 349 veli oluşturmaktadır.

Araştırmanın nicel bölümünün örneklemini oluşturan öğretmen ve veli sayıları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Araştırmanın nicel bölümünün örneklemini oluşturan öğretmen ve veli sayıları

Okul Türü	Öğretmen Sayısı		Veli Sayısı	
	Battalgazi	Yeşilyurt	Battalgazi	Yeşilyurt
Bağımsız Anaokulu	31	71	60	127
İlkokul Bünyesinde Anasınıfı	33	40	69	48
Ortaokul Bünyesinde Anasınıfı	11	8	26	19
Toplam	75	119	155	194

Araştırmanın nitel bölümü için örneklem belirlemede olasılık temelli örnekleme yöntemi içerisinde yer alan küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Küme örnekleme çalışılması düşünülen evrende doğal olarak oluşmuş veya farklı amaçlarla yapay olarak oluşturulmuş, kendi içinde belirli özellikler açısından benzerlikler gösteren değişik grupların olması durumuna kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 117).

Araştırmanın nitel bölümüne ait örnekleme gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen 34 öğretmen ve 34 veli oluşturmaktadır.

Tablo 3.

Araştırmanın nitel bölümünün örneklemini oluşturan okullar, öğretmen ve veli sayıları

İlçe	Okul Adı	Öğretmen	Veli
		Sayısı	Sayısı
Battalgazi	Nene Hatun Anaokulu	3	3
	Battalgazi Anaokulu	3	3
	Şehit Selahattin Karakaş Anaokulu	2	2
	Şehit Polis Okan Doğan İlkokulu	3	3
	Barbaros İlkokulu	2	2
	Vakıfbank İlkokulu	2	2
	İnönü Ortaokulu	2	2
	Toplam	17	17
Yeşilyurt	Hayme Hatun Anaokulu	3	3
	Şehit Orhan Bakış Anaokulu	2	3
	Mustafa Aksoğan Anaokulu	3	2
	Begüm Kartal İlkokulu	3	3
	Bostanbaşı İlkokulu	2	2
	Abdulkadir Eriş İlkokulu	2	2
	Farabi Ortaokulu	2	2
	Toplam	17	17

Nicel araştırmaya katılan ęretmenlerin kişisel bilgileri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4.

Nicel araştırmaya katılan ęretmenlere ait kişisel bilgiler

Özellikler	N	%
Yaş		
23-29 yaş	19	9,8
30-36 yaş	109	56,2
37-43 yaş	43	22,2
44 yaş ve üzeri	23	11,9
Kıdem		
1-7 yıl	43	22,2
8-14 yıl	107	55,2
15-21 yıl	31	16,0
22 yıl ve üzeri	13	6,7
İlçe		
Battalgazi	75	38,7
Yeşilyurt	119	61,3
Okul Türü		
Bağımsız anaokulu	102	52,6
İlkokul bünyesinde anasınıfı	73	37,6
Ortaokulu bünyesinde anasınıfı	19	9,8
Toplam	194	100

Nicel araştırmaya katılan velilerin kişisel bilgileri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5.

Nicel araştırmaya katılan velilere ait kişisel bilgiler

Özellikler	N	%
Yaş		
21-27 yaş	35	10,1
28-34 yaş	169	48,4
35-41 yaş	116	33,2
42 yaş ve üzeri	29	8,3
İlçe		
Battalgazi	155	44,4
Yeşilyurt	194	55,6
Çocuğun cinsiyeti		
Kız	174	49,9
Erkek	175	50,1
Okul türü		
Bağımsız anaokulu	187	53,6
İlkokul bünyesinde anasınıfı	117	33,5
Ortaokulu bünyesinde anasınıfı	45	12,9
Anne eğitim durumu		
İlkokul	49	14
Ortaokul	27	7,7
Lise	124	35,5
Ön lisans	51	14,6
Lisans ve üzeri	98	28,1
Baba eğitim durumu		
İlkokul	32	9,2
Ortaokul	35	10
Lise	114	32,7
Ön lisans	36	10,3
Lisans ve üzeri	132	37,8
Ailenin ortalama geliri		
0-1000 TL	33	9,5
1001-2000 TL	108	30,9
2001-3000 TL	74	21,2
3001 TL ve üzeri	134	38,4
Toplam	349	100

3.3. Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi

Bu araştırmada veri toplama araçlarını geliştirmek amacıyla öncelikle kaynak taraması yapılmıştır. Kaynak taraması yapılırken, araştırma konusuna benzer konularda yapılmış araştırmalar incelenerek madde havuzu oluşturulmaya çalışılmıştır (Üstündağ ve Türkoğlu, 2017; Kaya ve Akgün, 2016; Ogelman, Gündoğan ve Seçer, 2015; Aslan,

2014; Taşçı ve Sığırtmaç, 2014; Başaran, Gökmen ve Akdağ, 2014; Gündoğan Çöğenli ve Uçansoy, 2014; Kutluca Canbulat ve Yıldızbaş, 2014; Işıkoğlu Erdoğan ve Şimşek 2014; İnam Özgür, 2013; Şahin, Sak ve Tuncer, 2013; Dereli, 2012; Çeliktürk, 2011; Gülay, 2011; Erkan ve Kırca, 2010; Bilgili ve Yurtal, 2009; Ülkü, 2007; Bilgili 2007; Boz, 2004).

Bu çalışmalardan hareketle okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından araştırmanın nicel bölümü için “Öğretmen Görüşlerini Belirleme Anketi” ve “Veli Görüşlerini Belirleme Anketi” geliştirilmiştir. Thomas (1998) anketi, insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını veya tutumlarını belirlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan bir araştırma materyali olarak tanımlamaktadır (Akt., Büyüköztürk ve diğ., 2011, s. 124). Anketin diğer veri toplama tekniklerine göre avantajları maliyetinin düşük olması ve farklı bölgelerdeki çok sayıdaki kişiye hızla uygulama olanağının olmasıdır (Büyüköztürk ve diğ., 2011, s. 124).

Araştırmanın nitel bölümü için “Öğretmenler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ve “Veliler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” geliştirilmiştir. Araştırmalarda görüşmeler toplanmak istenen verilerin yapı ve özelliklerine göre farklı isimlerle anılmaktadır. Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. “Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını isteyebilir. Eğer kişi görüşme esnasında belli soruların yanıtlarını başka soruların içerisinde yanıtlamış ise araştırmacı bu soruları sormayabilir” (Türnüklü, 2000, s. 547).

3.3.1. Öğretmen ve Veli Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Olan Anketlerin Geçerlik ve Güvenirliği

Öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik olan anket başlangıçta iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm kişisel bilgilerin elde edilmesi amacıyla oluşturulan 4 sorudan; ikinci bölüm ise 33 maddeden oluşmuştur. Bu maddelerin uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla Eğitim Programları ve Öğretim alanından 3; Okul Öncesi Öğretmenliği alanından 3 öğretim elemanının görüşleri alındıktan sonra 10

madde anketten çıkarılmış, 1 madde ankete eklenmiş, 2 maddede düzeltme yapılmıştır ve 24 maddelik anket oluşturulmuştur.

Veli görüşlerini belirlemeye yönelik olan anket başlangıçta iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm kişisel bilgilerin elde edilmesi amacıyla oluşturulan 7 sorudan; ikinci bölüm ise 26 maddeden oluşmuştur. Bu maddelerin uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla Eğitim Programları ve Öğretim alanından 3; Okul Öncesi Öğretmenliği alanından 3 öğretim elemanının görüşleri alındıktan sonra 11 madde anketten çıkarılmış, 1 madde ankete eklenmiş, 1 maddede düzeltme yapılmıştır ve 16 maddelik anket oluşturulmuştur.

Ön uygulama için anketler 15 öğretmene ve 15 veliye uygulanmıştır. Öğretmenler ve veliler tarafından soruların anlaşılmasında herhangi bir sorun olmadığı ifade edilmiş ve anketlere son şekli verilmiştir.

Ankette yer alan maddeler için “evet”, “kısmen”, “hayır” şeklinde derecelendirilmiş üçlü seçenekler yer almaktadır. Aralıkların eşit olduğu varsayımından hareket edilerek aritmetik ortalamalar için puan aralığı 0.66 olarak bulunmuştur. (Puan aralığı= En yüksek değer – En düşük değer / 3 → 2/3 = 0. 66) Bu durumda aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı, “1.00 – 1,66 Hayır”; “1,67-2,33 Kısmen”; “2,34-3,00 Evet” olarak belirlenmiştir.

3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formlarının Geçerlik ve Güvenirliği

Öğretmenler için yarı yapılandırılmış görüşme formu 9 sorudan; veliler için yarı yapılandırılmış görüşme formu 5 sorudan oluşmuştur. Bu soruların uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla Eğitim Programları ve Öğretim alanından 3; Okul Öncesi Öğretmenliği alanından 3 öğretim elemanının görüşleri alınmıştır. Görüşme sorularında herhangi bir yanlışlık ve eksiklik görülmemiştir. Öğretmenler ve veliler için yarı yapılandırılmış görüşme formları deneme amacıyla 5'er öğretmene ve veliye uygulanmıştır. Öğretmenler ve veliler tarafından soruların anlaşılmasında herhangi bir sorun olmadığı ifade edilmiş ve formlara son şekli verilmiştir.

“Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 270). Bu araştırmada geçerliliği sağlamak

için araştırmaya katılan kişilerle birebir görüşme yoluyla bilgi toplanmış, bireylerden doğrudan alıntılara yer verilerek sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

“Nitel araştırmalarda güvenirliliği arttırmada en kullanışlı yöntem üye kontroldür. Bu yöntemle, araştırmacılar notlarını katılımcılara verirler ve katılımcılar da kayıtların yanlışsız ve eksiksiz olduğunu doğrular” (Büyüköztürk ve diğ., 2012, s. 245). Araştırmada güvenirliliği sağlamak amacıyla araştırma sırasında alınan kayıtlar ya da tutulan notlar görüşme sonunda katılımcı öğretmenlere ve velilere dinletilmiş ve okutulmuş, eklemek veya çıkarmak istedikleri herhangi bir ifade olup olmadığı sorulmuş ve istenilen düzeltmeler yapılarak, kaydedilen ses kayıtlarının veya notların yanlışsız ve eksiksiz olduğunun doğrulanması istenmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu başlık nicel verilerin toplanması ve nitel verilerin toplanması şeklinde iki kısımda incelenmiştir.

3.4.1. Nicel Verilerin Toplanması

Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra veri toplama araçları 2018-2019 eğitim öğretim yılında uyum haftasından sonra araştırmacı tarafından bizzat okullara gidilerek veya elektronik ortamda oluşturulan link aracılığıyla toplanmıştır. Bu amaçla öncelikle ziyaret edilen okulların idarecileriyle birebir görüşülmüş, onların da onayı alındıktan sonra anketler, sınıflar dolaşarak öğretmenlere ve giriş ve çıkış saatlerinde de velilere uygulanmıştır. Ayrıca bazı okulların idarecileriyle telefonla görüşmeler yapılmış ve onay verenlerin öğretmen ve velilerine anket linki gönderilmiş ve bu kişilerden veriler elektronik yolla toplanmıştır. Bu uygulamalar sonucunda toplam 201 öğretmen ve 360 veliden anket dönüşü olmuştur.

3.4.2. Nitel Verilerin Toplanması

Görüşmeler, 2018-2019 eğitim-öğretim yılının 1. döneminde gönüllülük esasına göre belirlenen öğretmenlerle ve velilerle yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılmadan önce öğretmenlere ve velilere bilgi verilmiş ve ses kaydı yapılması için izin alınmıştır. Sorular sırayla yöneltilmiş, öğretmenlerin ve velilerin var olan durumu olduğu gibi yansıtması önemle ifade edilmiştir.

Görüşme formunda yer alan sorulara verilen yanıtlar ses kaydı yapılarak ve not alınarak araştırmacı tarafından kaydedilmiştir. Görüşme sırasında öğretmenlerin ve

velilerin anlamakta sıkıntı yaşadıkları sorularda araştırmacı alt soruları kullanarak ve farklı ifadelerle soruyu yeniden yöneltmiştir.

Öğretmen görüşmeleri maksimum 20 dakika, veli görüşmeleri maksimum 9 dakika sürmüştür. Daha sonra görüşmeler araştırmacı tarafından Microsoft Word'e aktarılarak okunmuştur ve detaylı bir şekilde analiz edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Bu başlık altında nicel ve nitel verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.5.1. Nicel Verilerin Analizi

201 okul öncesi öğretmenine uygulanan öğretmen anketlerinden 7 tanesi ve 360 veliye uygulanan veli anketlerinden 11 tanesi kişisel bilgiler kısmındaki eksiklikler ya da maddeler kısmındaki yanlışlıklardan dolayı değerlendirme dışında tutulmuştur. Bu nedenle 194 öğretmenden ve 349 veliden alınan veriler, analize tabi tutulmuştur.

Veri analizleri, istatistik paket programı yardımıyla yapılmıştır. Bu çerçevede okul öncesi öğretmenlerinin yaş, mesleki kıdem, görev yapılan ilçe ve görev yapılan okul türüne göre; velilerin çocuklarının yaşı, cinsiyeti, okul türü, ikamet edilen ilçe ve anne ve baba eğitim durumuna göre frekans ve yüzde dağılımları tablo halinde verilmiştir. Yine okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri dağılımı, frekans, yüzde ve aritmetik ortalama kullanılarak analiz edilmiştir. Aritmetik ortalama değerlerinin burada kullanılması, okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerinin ilgili belli başlıklar (programın uygulanması, fiziksel ortam, sınıf içi ve sınıf dışı iletişim, sınıf kuralları) altında sıralanan konuların ayrı ayrı ya da bir bütün olarak genel bir fikir verme amacına yöneliktir. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin yaş, mesleki kıdem, görev yapılan ilçe ve görev yapılan okul türüne göre; velilerin yaşı, çocuklarının cinsiyeti, okul türü, ikamet edilen ilçe ve anne ve baba eğitim durumuna göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek üzere parametrik olmayan tekniklerden ki-kare kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

3.5.2. Nitel Verilerin Analizi

Nitel veriler, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. "İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve

bunları okuyucunun anlayacağı bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 242).

Görüşme formundan elde edilen veriler öncelikle bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Çözümleme sürecinde elde edilen veriler anlamlı bölümlere ayrılmış ve bu bölümlere göre temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Çözümleme sonucu elde edilen bu temalar ve kodlar, frekans ve görüş bildiren katılımcılar ayrı ayrı tablolar halinde gösterilmiş ve bazı katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Katılımcıların kimliklerini gizli tutmak için görüşme sırasına göre öğretmenlere ve velilere kodlar verilmiştir.

Öğretmenler: Ö1, Ö2, Ö3, Ö4...

Veliler: V1, V2, V3, V4... şeklinde kodlanmıştır.

Ayrıca son olarak yapılan analiz bir uzman tarafından incelenmiştir. Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun 0.90 ve üzeri olduğu durumlarda istenilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006). Veri analizlerinin güvenilirliği için Miles&Huberman'ın (1994, s. 64) formülü (güvenirlik= görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) kullanılmıştır. Öğretmen görüşlerinden araştırmacı 121 kod, uzman ise 117 kod; veli görüşlerinden araştırmacı 52 kod, uzman ise 51 kod çıkarmıştır. Bu durumda, öğretmen görüşleri için güvenilirlik $\rightarrow 117 / (117 + 4) = 0.96$; veli görüşleri için güvenilirlik $\rightarrow 51 / (51 + 1) = 0.98$ olarak hesaplanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde okul öncesi eğitimde uyum haftasının organizasyonu ve bu haftada yapılan uygulamalara ilişkin öğretmen ve veli görüşlerinden elde edilen bulgular alt problemlere göre sırasıyla verilmiş ve çalışma konusuyla doğrudan veya dolaylı olarak bağlantılı olan çalışmaların bulgularıyla kıyaslanmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu başlık altında, okul öncesi eğitimde uyum haftasının organizasyonu ile ilgili öğretmen görüşlerinin genel dağılımı yer almaktadır. Bu görüşler “programın uygulanması”, “fiziksel ortam”, “sınıf içi ve sınıf dışı iletişim” ve “sınıf kuralları” başlıklarına göre kategorileştirilmiştir.

“Programın uygulanması” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.

“Programın uygulanması” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı

Programın uygulanması		Evet		Kısmen		Hayır		$\bar{x}$
Maddeler	f	%	f	%	f	%		
1. Uyum haftası programı kapsamında yapılması gerekenler hakkında bilgilendirildim.	69	35,6	70	36,1	55	28,4	2,07	
2. Uyum haftasının seminerlerle aynı haftada olması zamanlama açısından uygundur.	66	34,0	40	20,6	88	45,4	1,88	
3. Uyum haftasında bir gün için ayrılan 3 saatlik süre yeterlidir.	178	91,8	13	6,7	3	1,5	2,90	
4. Okul öncesi eğitime uyum için ayrılan beş günlük süre yeterlidir.	112	57,7	44	22,7	38	19,6	2,38	
5. Uyum haftasını MEB'in yayınladığı programa bağlı kalarak uyguladım.	98	50,5	88	45,4	8	4,1	2,46	
6. Uyum haftasında programın çocukların ihtiyaçları doğrultusunda uyarlanması çocukların okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	150	77,3	37	19,1	7	3,6	2,73	
7. Uyum haftasında çocukların okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenler ve veliler işbirliği yapmıştır.	156	80,4	34	17,5	4	2,1	2,78	
8. Uyum haftasında ailelerin etkinliklere dahil edilmesi çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	124	63,9	53	27,3	17	8,8	2,55	
9. Uyum haftasında yapılan etkinlikler çocukların okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	165	85,1	25	12,9	4	2,1	2,82	
10. Uyum haftasında yapılan etkinliklerin çeşitlendirilmesi çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	160	82,5	31	16,0	3	1,5	2,80	
11. Uyum haftasında çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için yapılan etkinliklerin sayısı yeterlidir.	118	60,8	64	33,0	12	6,2	2,54	
12. Uyum haftasında yapılacak olan etkinliklerin çocukların ilgisini çekmesi okula uyumlarını kolaylaştırmıştır.	164	84,5	25	12,9	5	2,6	2,81	

Tablo 6’da görüldüğü gibi, “programın uygulanması” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerine ilişkin olarak “uyum haftasının seminerlerle aynı haftada olması zamanlama açısından uygundur” ifadesine öğretmenlerin %20,6’ sı “kısmen” düzeyinde görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=1,88$). Öğretmen görüşlerine göre uyum haftasının seminerle aynı haftada yapılmasının kısmen uygun olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin %91,8'i uyum haftasında bir gün için ayrılan 3 saatlik sürenin yeterli olduğu ($\bar{x}=2,90$), %80,5'i çocukların okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenlerin ve velilerin işbirliği yaptığı ($\bar{x}=2,78$), %84,5'i yapılacak olan etkinliklerin çocukların ilgisini çekmesinin okula uyumlarını kolaylaştırdığı ($\bar{x}=2,81$), %82,5'i yapılan etkinliklerin çeşitlendirilmesinin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ifadelerine “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmen görüşlerine göre uyum haftasında bir gün için ayrılan 3 saatlik sürenin yeterli olduğu, çocukların okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenlerin ve velilerin işbirliği yaptığı, yapılacak olan etkinliklerin çocukların ilgisini çekmesinin ve bu etkinliklerin çeşitlendirilmesinin okula uyumu kolaylaştırdığı söylenebilir. Bahçeli Kahraman, Alataş ve Tütüncü'nün (2018) çalışmasında da öğretmenlerin çoğu uyum sürecinde en önemli unsurun ilgi çekici etkinlikler ve tanışma etkinlikleri yapmak olduğunu ifade etmişlerdir.

“Fiziksel ortam” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

“Fiziksel ortam” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı

Fiziksel ortam							
Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	
13. Uyum haftası çocukların okulu güvenli bir ortam olarak algılamasına yardımcı olmuştur.	150	77,3	38	19,6	6	3,1	2,74
14. Uyum haftası çocukların okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olmuştur.	165	85,1	25	12,9	4	2,1	2,82
15. Uyum haftası programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanakları yeterlidir.	81	41,8	89	45,9	24	12,4	2,29
16. Uyum haftasında yapılan fiziksel düzenlemeler çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	130	67,0	53	27,3	11	5,7	2,61

Tablo 7’de görüldüğü gibi, “fiziksel ortam” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerine ilişkin olarak “Uyum haftası programının

uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanakları yeterlidir.” ifadesine öğretmenlerin %45,9’u “kısmen” düzeyinde görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=2,29$). Öğretmen görüşlerine göre uyum haftası programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanaklarının kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin %85,1’i uyum haftasının çocukların okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğu ($\bar{x}=2,82$), %77,3’ü çocukların okulu güvenli bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğu ($\bar{x}=2,74$) ve %67’si bu haftada yapılan fiziksel düzenlemelerin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ($\bar{x}=2,61$) ifadelerine “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmen görüşlerine göre uyum haftasının çocukların okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına ve okulu güvenli bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğu, bu haftada yapılan fiziksel düzenlemelerin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı söylenebilir.

“Sınıf içi ve sınıf dışı iletişim” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

“Sınıf içi ve sınıf dışı iletişim” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı

Sınıf içi ve sınıf dışı iletişim	Evet		Kısmen		Hayır		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	
Maddeler							
17. Uyum haftası çocukların ailelerinden daha kolay ayrılmalarına yardımcı olmuştur.	135	69,6	48	24,7	11	5,7	2,63
18. Uyum haftasında aileler kendilerine söylenenleri yaparak öğretmenle işbirliği konusunda gerekli kararlılığı göstermiştir.	102	52,6	80	41,2	12	6,2	2,46
19. Uyum haftası başlamadan önce ailenin çocuğu motive etmesi çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	150	77,3	40	20,6	4	2,1	2,75
20. Uyum haftası yeni arkadaşlıklar kurmak için çocuklara fırsatlar sunmuştur.	156	80,4	33	17	5	2,6	2,77
21. Aile ve çocuğun birbirlerinden ayrılmak istememeleri çocuğun okula uyumunu zorlaştırmıştır.	146	75,3	43	22,2	5	2,6	2,72
22. Çocuklarının sorumluluklarını yüklenmeye çalışan ailelerin çocukları kuralları uygulamakta güçlük yaşamıştır.	151	77,8	35	18,1	8	4,1	2,73

Tablo 8’de görüldüğü gibi, “sınıf içi ve sınıf dışı iletişim” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerine ilişkin olarak öğretmenlerin %80,4’ü uyum haftasının yeni arkadaşlıklar kurmak için çocuklara fırsatlar sunduğu ($\bar{x}=2,77$), %77,3’ü uyum haftası başlamadan önce ailenin çocuğu motive etmesinin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ($\bar{x}=2,75$), %77,8’i çocuklarının sorumluluklarını yüklenmeye çalışan ailelerin çocukları kuralları uygulamakta güçlük yaşadığını ($\bar{x}=2,73$), %52,6’sı uyum haftasında ailelerin kendilerine söylenenleri yaparak öğretmenle işbirliği konusunda gerekli kararlılığı gösterdiği ($\bar{x}=2,46$) ifadelerine “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmen görüşlerine göre uyum haftasının yeni arkadaşlıklar kurmak için çocuklara fırsatlar sunduğu, uyum haftası başlamadan önce ailenin çocuğu motive etmesinin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ve uyum haftasında ailelerin kendilerine söylenenleri yaparak öğretmenle işbirliği konusunda gerekli kararlılığı gösterdiği söylenebilir.

“Sınıf kuralları” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

“Sınıf kuralları” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı

Sınıf kuralları	Evet		Kısmen		Hayır		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	
	Maddeler						
23. Uyum haftası çocukların okul kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olmuştur.	137	70,7	48	24,7	9	4,6	2,65
24. Uyum haftası çocukların sınıf kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olmuştur.	142	73,2	44	22,7	8	4,1	2,69

Tablo 9’da görüldüğü gibi, “sınıf kuralları” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerine ilişkin olarak öğretmenlerin %73,2’si uyum haftasının çocukların sınıf kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olduğu. ($\bar{x}=2,69$), %70,7’si uyum haftasının çocukların okul kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olduğu. ($\bar{x}=2,65$) ifadelerine “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmen görüşlerine göre uyum haftasının çocukların sınıf ve okul kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olduğu söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu başlık altında okul öncesi eğitimde uyum haftasının organizasyonu ile ilgili öğretmen görüşlerinin yaşa, mesleki kıdeme, görev yapılan ilçeye ve okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

- **Yaşa ve mesleki kıdeme göre uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşleri**

Yaşa ve mesleki kıdeme göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş; yaşa göre 1. maddede anlamlı bir fark bulunmuş; mesleki kıdeme göre ise 2., 10., 14., 15., 23.ve 24. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş ancak 10., 14., 23. ve 24. maddelerinin analizinde beklenen değeri 5'ten küçük olan gözenek sayısının toplam gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden anlamlılık testine ilişkin sonuçları yorumlanmamıştır. Bu maddeler dışındaki diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Anlamlı fark bulunmayan ifadelerle ilişkin yaşa ve mesleki kıdeme göre öğretmenlerin görüşlerinin paralel olduğu söylenebilir. Görüşler arasında anlamlı bir fark bulunan maddelere ilişkin bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin yaşa ve mesleki kıdeme göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili ki-kare sonuçları

Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		χ^2	df	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Yaş												
1	23-29 yaş	2	10,5	7	36,8	10	52,7	19	9,8	21,776	6	0,001*
	30-36 yaş	45	41,3	43	39,4	21	19,3	109	56,2			
	37-43 yaş	18	41,9	14	32,6	11	25,6	43	22,2			
	44 yaş ve üzeri	4	17,4	6	26,1	13	56,5	23	11,8			
	TOPLAM	69	35,6	70	36,1	55	28,4	194	100			
Mesleki kıdem												
2	1-7 yıl	8	18,6	8	18,6	27	62,8	43	22,2	15,391	6	0,017*
	8-14 yıl	46	43	23	21,5	38	35,5	107	55,1			
	15-21 yıl	7	22,6	5	16,1	19	61,3	31	16			
	22 yıl ve üzeri	5	38,5	4	30,8	4	30,8	13	6,7			
	TOPLAM	66	34	40	20,6	88	45,4	194	100			
15	1-7 yıl	11	25,6	20	46,5	12	27,9	43	22,2	15,425	6	0,017*
	8-14 yıl	47	43,9	51	47,7	9	8,4	107	55,1			
	15-21 yıl	17	54,8	12	38,7	2	6,5	31	16			
	22 yıl ve üzeri	6	46,2	6	46,2	1	7,7	13	6,7			
	TOPLAM	81	41,8	89	45,9	24	12,4	194	100			

p<0,05

Tablo 10’da görüldüğü gibi, yaşa göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşleri kapsamındaki “Uyum haftası programı kapsamında yapılması gerekenler hakkında bilgilendirildim (m1)” maddesinde 30-36 yaş grubundaki öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Lin, Lawrence ve Gorrell’in (2003) çalışmasında ise öğretmenlerin okula hazırlık beklentileri yaşlarına göre değişmektedir. Mesleki kıdeme göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşleri kapsamındaki “Uyum haftasının seminerlerle aynı haftada olması zamanlama açısından uygundur (m2)” maddesinde 22 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin lehine ve “Uyum haftası programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanakları yeterlidir (m15)” maddesinde 15-21 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu çalışmanın bulgularından farklı olarak Nelson’ın (1997) çalışmasında erken çocukluk eğitiminde kıdem açısından deneyimli anaokulu öğretmenleri çocuğun okula hazır olması için sosyal becerilerin akademik becerilerden daha önemli olduğuna inanmaktadır. Bu öğretmenlere göre güçlü bir motivasyon, iletişim becerileri ve fiziksel olarak sağlıklı olmak okula hazır olmanın temelidir.

- **Görev yapılan ilçeye ve okul türüne göre uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşleri**

Görev yapılan ilçe ve okul türüne göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş; görev yapılan ilçeye göre 1., 9., 12. ve 18. maddelerde, okul türüne göre ise 1. ve 7. anlamlı bir fark bulunmuş; ancak görev yapılan ilçeye göre 9. ve 12. maddelerin, okul türüne göre ise 7. maddenin analizinde beklenen değeri 5'ten küçük olan gözenek sayısının toplam gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden anlamlılık testine ilişkin sonuçları yorumlanmamıştır. Bu maddeler dışındaki diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Anlamlı fark bulunmayan ifadelerle ilişkin görev yapılan ilçeye ve okul türüne göre öğretmenlerin görüşlerinin paralel olduğu söylenebilir. Görüşler arasında anlamlı bir fark bulunan maddelere ilişkin bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11.

Okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşlerinin görev yapılan ilçeye ve okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili ki-kare sonuçları

Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		χ^2	df	p
	f	%	f	%	f	%	f	%			
1 İlçe											
Battalgazi	22	29,3	24	32	29	38,7	75	38,7	6,490	2	0,039*
Yeşilyurt	47	39,5	46	38,7	26	21,8	119	61,3			
TOPLAM	69	35,6	70	36,1	55	28,4	194	100			
18									8,762	2	0,013*
Battalgazi	49	65,3	24	32	2	2,7	75	38,7			
Yeşilyurt	53	44,5	56	47,1	10	8,4	119	61,3			
TOPLAM	102	52,6	80	41,2	12	6,2	194	100			
Okul Türü											
1									12,856	4	0,012
Bağımsız AO.	45	44,1	37	36,3	20	19,6	102	52,6			
İlkokul BAS.	21	28,8	27	37	25	34,2	73	37,6			
Ortaokul BAS.	3	15,8	6	31,6	10	52,6	19	9,8			
TOPLAM	69	35,6	70	36,1	55	28,4	194	100			

p<0,05

Tablo 11'de görüldüğü gibi, görev yapılan ilçeye göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşleri kapsamındaki "Uyum haftası programı kapsamında yapılması gerekenler hakkında bilgilendirildim (m1)" maddesinde Yeşilyurt ilçesinde görev yapan öğretmenlerin lehine ve "Uyum haftasında aileler kendilerine söylenenleri yaparak öğretmenle işbirliği konusunda gerekli kararlılığı

göstermiştir (m18)” maddesinde Battalgazi ilçesinde görev yapan öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu çalışmanın bulgularından farklı olarak Lin, Lawrence ve Gorrell’in (2003) çalışmasında öğretmenlerin okula hazırlık beklentileri görev yaptıkları coğrafi bölgelere göre değişmektedir. Güney bölgesinden gelen anaokulu öğretmenleri, akademik hazırlık konusunda diğer bölgelerdekilerden daha yüksek beklentilerde bulunmuşlardır. Okul türüne göre ise okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin öğretmen görüşleri kapsamındaki “Uyum haftası programı kapsamında yapılması gerekenler hakkında bilgilendirildim (m1)” maddesinde bağımsız anaokulunda çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu başlık altında, okul öncesi eğitimde uyum haftasının organizasyonu ile ilgili veli görüşlerinin dağılımı yer almaktadır. Bu görüşler “programın uygulanması”, “fiziksel ortam”, “sınıf içi ve sınıf dışı iletişim” ve “sınıf kuralları” başlıklarına göre kategorileştirilmiştir.

“Programın uygulanması” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12.

“Programın uygulanması” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı

Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	
1. Okul öncesi eğitime uyum için ayrılan beş günlük süre yeterli olmuştur.	282	80,8	54	15,5	13	3,7	2,77
2. Uyum haftasında bir gün için ayrılan 3 saatlik süre yeterlidir.	268	76,8	63	18,1	18	5,2	2,71
3. Uyum haftasında yapılan etkinlikler çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	292	83,7	55	15,8	2	0,6	2,83
4. Uyum haftasında çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenler bizimle işbirliği yapmıştır	290	83,1	45	12,9	14	4	2,79
5. Uyum haftasında ailelerle tanışma etkinliklerinin yapılması çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	238	68,2	95	27,2	16	4,6	2,63

Tablo 12’de görüldüğü gibi, “programın uygulanması” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerine ilişkin olarak velilerin %83,7’si uyum haftasında yapılan etkinliklerin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ($\bar{x}=2,83$), %68,2’si ailelerle tanışma etkinliklerinin yapılmasının çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ($\bar{x}=2,63$), %83,1’i çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenlerin onlarla işbirliği yaptığı ($\bar{x}=2,79$), %80,8’i okul öncesi eğitime uyum için ayrılan beş günlük sürenin yeterli olduğu. ($\bar{x}=2,77$), %76,8’i uyum haftasında bir gün için ayrılan 3 saatlik süre yeterli olduğu. ($\bar{x}=2,71$) ifadelerine “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Veli görüşlerine göre uyum haftasında yapılan etkinliklerin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı, çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenlerin onlarla işbirliği yaptığı, okul öncesi eğitime uyum için ayrılan beş günlük sürenin ve 3 saatlik sürenin yeterli olduğu söylenebilir.

“Fiziksel ortam” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13.

“Fiziksel ortam” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı

Fiziksel ortam	Evet		Kısmen		Hayır		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	
Maddeler							
6. Uyum haftası çocuğumun okulu güvenli bir ortam olarak algılamasına yardımcı olmuştur.	304	87,1	43	12,3	2	0,6	2,86
7. Uyum haftası çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olmuştur.	290	83,1	58	16,6	1	0,3	2,82
8. Uyum haftası çocuğumun ailemizden daha kolay ayrılmasına yardımcı olmuştur.	281	80,5	61	17,5	7	2	2,78
9. Uyum haftası programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanakları yeterlidir.	230	65,9	103	29,5	16	4,6	2,61
10. Uyum haftasında yapılan fiziksel düzenlemeler çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	274	78,5	72	20,6	3	0,9	2,77

Tablo 13’de görüldüğü gibi, , “fiziksel ortam” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerine ilişkin olarak velilerin %87,1’i uyum haftasının çocuğun okulu güvenli bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğu. ($\bar{x}=2,86$), %83,1’i uyum haftasının çocuğun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımasına yardımcı olduğu ($\bar{x}=2,82$), %80,5’i uyum haftasının çocuğun aileden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğu ($\bar{x}=2,78$), %65,9’u uyum haftası programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanakları yeterli olduğu ($\bar{x}=2,61$), %78,5’i uyum haftasında yapılan fiziksel düzenlemelerin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ($\bar{x}=2,77$) ifadelerine “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Veli görüşlerine göre uyum haftasının çocuğun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımasına ve aileden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğu, bu haftada yapılan fiziksel düzenlemelerin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ve bu programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanakları yeterli olduğu söylenebilir.

“Sınıf içi ve sınıf dışı iletişim” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14.

“Sınıf içi ve sınıf dışı iletişim” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı

Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	
11.Öğretmen-öğrenci iletişiminin sağlıklı olması çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	323	92,6	24	6,9	2	0,6	2,91
12.Uyum haftasında öğretmen söylediklerini yerine getirerek öğretmene işbirliği konusunda gerekli kararlılığı gösterdim.	317	90,8	30	8,6	2	0,6	2,90
13.Uyum haftası başlamadan önce çocuğumu motive etmem okula uyumunu kolaylaştırmıştır.	290	83,1	52	14,9	7	2	2,81
14. Uyum haftası yeni arkadaşlıklar kurmak için çocuğuma fırsatlar sunmuştur.	309	88,5	38	10,9	2	0,6	2,87

Tablo 14’de görüldüğü gibi, “sınıf içi ve sınıf dışı iletişim” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerine ilişkin olarak velilerin %92,6’sı öğretmen-öğrenci iletişiminin sağlıklı olmasının çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ($\bar{x}=2,91$), %90,8’i uyum haftasında öğretmenin söylediklerini yerine getirerek öğretmenle işbirliği konusunda gerekli kararlılığı gösterdiği. ($\bar{x}=2,90$), %88,5’i uyum haftasının yeni arkadaşlıklar kurmak için çocuğa fırsatlar sunduğu ($\bar{x}=2,87$), %83,1’i uyum haftası başlamadan önce çocuğunu motive etmesinin okula uyumunu kolaylaştırdığı ($\bar{x}=2,81$), ifadelerine “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Veli görüşlerine göre öğretmen-öğrenci iletişiminin sağlıklı olmasının çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı, uyum haftasında öğretmenin söylediklerini yerine getirerek öğretmenle işbirliği konusunda gerekli kararlılığı gösterdikleri, uyum haftasının yeni arkadaşlıklar kurmak için çocuğa fırsatlar sunduğu ve bu hafta başlamadan önce çocuğu motive etmenin okula uyumu kolaylaştırdığı söylenebilir.

“Sınıf kuralları” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15.

“Sınıf kuralları” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin dağılımı

Sınıf kuralları	Evet		Kısmen		Hayır		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	
15. Uyum haftası çocuğumun okul kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olmuştur.	306	87,7	42	12	1	0,3	2,87
16. Uyum haftası çocuğumun sınıf kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olmuştur.	302	86,5	45	12,9	2	0,6	2,85

Tablo 15’de görüldüğü gibi, “sınıf kuralları” kategorisinde okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerine ilişkin olarak velilerin %87,7’si uyum haftasının çocuğun okul kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olduğu ($\bar{x}=2,87$), %86,5’i uyum haftasının çocuğun sınıf kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olduğu ($\bar{x}=2,85$) ifadelerine “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Veli görüşlerine göre uyum haftasının çocuğun okul ve kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olduğu söylenebilir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu başlık altında okul öncesi eğitimde uyum haftasının organizasyonu ile ilgili veli görüşlerinin çocuklarının cinsiyetine, okul türüne, yaşa, ikamet edilen ilçeye, anne ve baba eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çocuklarının cinsiyetine ve devam ettikleri okul türüne göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş; cinsiyete göre 2. maddede, okul türüne göre ise 5. maddede anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Anlamlı fark bulunmayan ifadelerle ilişkin velilerin görüşlerinin paralel olduğu söylenebilir. Görüşler arasında anlamlı bir fark bulunan maddelere ilişkin bulgular Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16.

Okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin çocuklarının cinsiyetine ve devam ettikleri okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili ki-kare sonuçları

Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		χ^2	df	p
	f	%	F	%	f	%	f	%			
Çocuğun Cinsiyeti											
2 Kız	146	83,9	21	12,1	7	4	174	49,9	10,035	2	0,007*
Erkek	122	69,7	42	24	11	6,3	175	50,1			
TOPLAM	268	76,8	42	24	18	5,2	349	100			
Okul Türü											
Bağımsız A.	123	65,8	58	31	6	3,2	187	53,6	12,189	4	0,016
5 İlkokul BA.	77	65,8	30	25,6	10	8,5	117	33,5			
Ortaokul BA.	38	84,4	7	15,6	0	0	45	12,9			
TOPLAM	238	68,2	95	27,2	16	4,6	349	100			

p<0,05

Tablo 16’da görüldüğü gibi, çocuğunun cinsiyetine göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşleri kapsamındaki “Uyum haftasında bir gün için ayrılan 3 saatlik süre yeterlidir (m2)” maddesinde kız çocuğu olan velilerin lehine; çocuğun devam ettiği okul türüne göre ise “Uyum haftasında ailelerle tanışma etkinliklerinin yapılması çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmıştır (m5)” maddesinde çocuğu ortaokul bünyesinde anasınıfına devam eden velilerin lehine

anlamli bir farklılık bulunmuştur.

Araştırmadan elde edilen bu bulgu alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Örneğin; Wernk'in (2017) çalışmasından elde edilen sonuca göre cinsiyet okula hazır olma durumu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. McBryde, Ziviani ve Cuskelly'in (2004) çalışmasında öğretmenlere göre kızlar okuldan daha hazırlıklı olarak algılanmıştır. Birch'ün (1997) çalışmasından elde edilen bulgulara göre cinsiyete göre öğretmenler kızlarla ilişkilerinde daha fazla yakınlık olduğunu ve erkeklerle daha fazla çatışma yaşadığını bildirmiştir. Ayrıca öğretmenler kızlara işbirlikli katılımda erkeklerden daha yüksek puan vermiştir. Kaya ve Akgün'ün (2016) çalışmasında işbirlikli katılım, kendi kendini yönetme ve genel uyum düzeyi alt boyutlarında, kız çocukların lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Başaran, Gökmen ve Akdağ'ın (2014) çalışmasında cinsiyete göre daha çok erkek çocukların sorun yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bahçeli Kahraman, Alataş ve Tütüncü'nün (2018) çalışmasında erkek çocukların anneye daha bağımlı yetiştirilmesi, kız ve erkek çocukların farklı alanlara ilgi göstermesi, erkek çocuklarının daha hareketli olması temel sorunlar olarak görülmüştür.

Yaşa, ikamet edilen ilçeye, anne ve baba eğitim durumuna ve ailenin ortalama gelirine göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş; anne eğitim durumuna göre 4., 6., 10. ve 11. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş ancak bu analizde beklenen değeri 5'ten küçük olan gözenek sayısının toplam gözenek sayısının %20'sini aştığı görüldüğünden anlamlılık testine ilişkin sonuçları yorumlanmamıştır, diğer maddelerde ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Anlamlı fark bulunmayan ifadelerle ilişkin velilerin yaşlarına, ikamet edilen ilçeye, anne ve baba eğitim durumuna ve ailenin ortalama gelirine göre görüşlerde paralellik olduğu söylenebilir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak öğretmen görüşlerinin neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 17, 18 ve 19'da verilmiştir.

Tablo 17.

Uyum haftasındaki uygulamalara ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Uyum haftasının önemi ve etkililiği		
Önemli-etkili	27	27
Önemli- az etkili	7	7
Çocukların programa katılım		
Katılım yeterli	17	17
Katılım yetersiz	9	9
Uygulanan program		
MEB'in programı	6	6
MEB'in programının uyarlanması	20	20
Öğretmenin kendi hazırladığı program	5	5

Tablo 17'de görüldüğü gibi, okul öncesi öğretmenlerinin uyum haftasının önemi ve etkililiği teması altında önemli-etkili (f=27) ve önemli-az etkili (f=7); çocukların programa katılımı teması altında katılım yeterli (f=17) ve katılım yetersiz (f=9); uygulanan program teması altında MEB'in programı (f=6), MEB'in programının uyarlanması (f=20) ve öğretmenin kendisinin hazırladığı program (f=5) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö1: “Gerçekten olması gereken bir hafta. ... Uyum haftası etkili oluyor gerçekten.”

Ö4: “MEB'in programını indiriyoruz. Fakat ben çoğu zaman uygulayamıyorum. Çünkü ilk gün genelde zaten bir şey oluyor. Biz genellikle çocuğun seviyesine göre uyarlamaya çalışıyoruz o programı. Biz zaten okul öncesi öğretmeni olarak planlara ister istemez eklemeyi yapıyoruz.”

Ö8: “Ben tecrübeli bir öğretmen olduğum için programa bağlı kalmıyorum. Ben çevrenin çocuğun durumuna göre oyunlar veya oyuncaklar ayarlıyorum veya kendim bir şeyler üretiyorum. O kağıtta yazanlar bize çok uymuyor, onun dışına çıkıyorum yani.”

Ö14: “Kayıtlı öğrencilerden bir kişi dışında uyum haftasına hepsi katıldı. Ayrıca uyum haftasına ilgi gün geçtikçe artmakta ve önemi anlaşılmaktadır.”

Ö34: “Bence önemli çocuklar açısından. Okula ilk etapta alışmaları açısından gayet iyi. Gayet etkili.”

Bu görüşlerden hareketle okul öncesi öğretmenlerinin bir kısmına göre uyum haftasının önemli ve etkili olduğu, bir kısmına göre önemli olduğu ancak etkisinin az olduğu; çocukların programa katılımının bazı öğretmenlere göre yeterli bazı öğretmenlere göre yetersiz olduğu; öğretmenlerin bir kısmının MEB'in programını uyguladığı, bir kısmının MEB'in programını uyarlayarak uyguladığı bir kısmının ise kendisinin hazırladığı programı uyguladığı söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Taşçı ve Dikici Sığırtmaç'ın (2014) çalışmasında okul öncesi öğretmenleri MEB tarafından gönderilen uyum programını daha çok uyarlayarak kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin yarısı programın etkili olduğunu ifade etmektedir. Butler'in (2017) çalışmasında okul hazırlığının önemli olduğu ve gelecekteki öğrenmelerin temeli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Winter ve Kelley'in (2008) çalışmasından elde edilen bulgulara göre okula hazırlık programları çocuklar için olumlu sonuçlar vermektedir. Bu tür programlara katılan çocukların, okul öncesi eğitim almayan akranlarından daha iyi bilişsel ve dil gelişimine sahip olma olasılığı daha yüksektir.

Tablo 18.

Uyum haftasının güçlü yönlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Çocuğun fiziksel ortamı tanınması	21	21
Çocuğun okula uyumunu kolaylaştırma	20	20
Eğitim-öğretimin daha iyi başlamasını sağlama	13	13
Çocuğun okul kaygısını azaltma	13	13
Öğretmenin ve çocuğun birbirini tanınmasını sağlama	11	11
Çocukların birbirlerini tanınmasını sağlama	7	7
Çocuğun okul ve sınıf kurallarını öğrenmesi	5	5
Öğretmenin ve velinin birbirini tanınmasını sağlama	5	5
Çocuğun okul korkusunu azaltma	4	4
Çocukla öğretmen arasında güven bağının oluşmasını sağlama	3	3
Okulun sakin olması	3	3
Velinin okul ortamını tanınması ve güven duymasını sağlama	2	2

Tablo 18’de görüldüğü gibi, okul öncesi öğretmenlerinin uyum haftasının güçlü yönlerine ilişkin çocuğun fiziksel ortamı tanınması (f=21), çocuğun okula uyumunu kolaylaştırma (f=20), çocuğun okul kaygısını azaltma (f=13), eğitim-öğretimin daha iyi başlamasını sağlama (f=13), öğretmenin ve velinin birbirini tanınmasını sağlama (f=5), çocukla öğretmen arasında güven bağının oluşması (f=3) ve velinin okul ortamını tanınması ve güven duymasını sağlama (f=2) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö2: “...Mesela tam planlara geçtiğimiz dönemde çocuklar kaygısız bir şekilde okula gelebiliyorlar. Çünkü uyum sürecini, olumsuz süreci atlatmış oluyorlar. Velide de o şey kalkmış oluyor. Güvenli bir şekilde çocuğunu ya servise ya da kendisi getirip kapının önüne, sınıfa bırakıp gidiyor.”

Ö5: “Çocukları ilk başta etapta anne babalarının yanında olması o ilk baştaki kaygılarını azaltıyor. Bu çok önemli. Yani çocukların sınıf ortamını en azından tanımaları bu ortamı görmeleri, kafasındaki soru işaretlerini gidermeleri, öğretmenin tanınması o ilk alışma süreci için iyi oluyor.”

Ö24: “Uyum haftanın en güçlü yönü veliyi, çocuğu daha iyi tanıyoruz.”

Ö29: “Uyum haftasında gelen çocuklar en azından okulun fiziki ortamını tanıyor, bir nebze olsun öğretmeni ile arkadaşları ile tanışmış oluyor, ufak tefek kuralları öğreniyor. Bunlar bizim de işimizi kolaylaştırıyor.”

Ö31: “Dediğim gibi bireysel farklılıklar oluyor ama okul kaygısını giderdiğini düşünüyorum. Okula uyumlarını sağlıyor, uyumu kolaylaştırıyor.”

Okul öncesi öğretmenlerinin bu görüşlerinden hareketle uyum haftasının güçlü yönlerinin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmasını, fiziksel ortamı tanınmasını, eğitim

öğretimin daha iyi başlamasını, öğretmen ve velinin birbirini daha iyi tanmasını, çocukla öğretmen arasında güven bağının oluşmasını, velinin okul ortamını tanması ve güven duymasını sağlama olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Claes'in (2010) çalışmasından elde edilen bulgulara göre öğretmenler okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, almayan öğrencilere göre, genel uyum düzeylerinin anlamlı derecede daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Bu bulgu uyum haftasının okula uyumu kolaylaştırması bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Petrakos ve Lehrer'in (2011) çalışmasında bazı öğretmenler çocuğun geçişi ve öğretmen-çocuk ilişkisine odaklanırken, bazıları da ebeveyn-öğretmen ilişkisinin önemini ve değerini öğretmen-çocuk ilişkisine etki olarak vurgulamışlardır. Bağçeli Kahraman, Şen, Alataş ve Tütüncü'nün (2018) çalışmasına göre çocukların okulda güvende hissetmeleri, uyum sağlamaları için önemli bir ön koşuldur. Taşçı ve Dikici Sığırtmaç'ın (2014) çalışmasında elde edilen bulgulara göre uyum haftasının güçlü yönleri okulun kalabalık olmaması ve çocuğun okulunu, öğretmenini ve arkadaşlarını tanıma fırsatını yakalamasıdır.

Tablo 19.

Uyum haftasının zayıf yönlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Programın süresi		
Günlük uygulama saatinin fazla olması	19	19
Uygulama gün sayısının az olması	13	13
Programın uygulanması		
Bütün çocukların katılmaması	13	13
Kayıtların bu haftada tamamlanmamış olması	7	7
Çocukların birbirinden olumsuz etkilenmesi	5	5
Seminer haftasında yapılması	3	3
Öğretmenlerin uyum haftasıyla ilgili bir eğitim almaması	3	3
Programın yeterli olmaması	2	2

Tablo 19'da görüldüğü gibi, okul öncesi öğretmenlerinin uyum haftasının zayıf yönlerine ilişkin programın süresi teması altında günlük uygulama saatinin fazla olması (f=19) ve uygulama gün sayısının az olması (f=13); programın uygulanması teması altında bütün çocukların katılmaması (f=13), kayıtların bu haftada tamamlanmamış

olması (f=7), çocukların birbirinden olumsuz etkilenmesi (f=5), seminer haftasında yapılması (f=3), öğretmenlerin uyum haftasıyla ilgili bir eğitim almaması (f=3) ve programın yeterli olmaması (f=2) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö5: “...zayıf yönü ise velilerin ve çocukların katılımı yüksek düzeyde olmuyor. Bir de seminer döneminde olması da kötü bizim başka çalışmalarımız da oluyor. ... bizim o hafta hazırlık yapmamız gerekiyor sınıfta ilgili diğer görevlerimiz ile ilgili. İkisinin bir arada olması çok yorucu oluyor bundan dolayı.”

Ö11: “Aslında başlangıç için bir saatle başlayabilir sonra da kademeli olarak arttırılabilir. Çocuklar için böyle olursa daha faydalı olacağını düşünüyorum. ...bütün çocuklar katılmıyor ve ikinci haftada uyum haftası gibi geçiyor. Böyle durumda da uyum haftasının iki hafta sürmesi daha mantıklı bence.”

Ö19: “Eylülün sonu ekim hala öğrenci gelmeye devam ettiği için uyum sağlayan öğrenci mesela yeniden başlayan bir öğrenci olduğunda tekrar sürecin başına dönüliyor. Çocuk uyum sağladıysa ve zorlandıysa tekrar başa dönebiliyor diğeri ağlayınca. Bütün velilerin çocuklarının aynı anda başlaması çok önemli...”

Ö26: “Ailesinden bir anda ayrılan ve bağımsız olmaya çalışan bir çocuk için beş günlük sürenin yeterli olduğunu düşünmüyorum. En az üç hafta olması gerektiğini düşünüyorum.”

Ö27: “Milli Eğitim'in bize gönderdiği program uyum haftasına uygun ama bizler onu değiştiriyoruz, çok fazla bize uymuyor. Çocukların uyum sağlaması için programın daha çok renklendiriyoruz biz... Zayıf yönü bize gönderilen programın yetersiz olması.”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle uyum haftasının zayıf yönlerinin günlük uygulama saatinin fazla olması, uygulama gün sayısının az olması, bütün çocukların katılmaması, kayıtların bu hafta da tamamlanmaması, çocukların birbirinden olumsuz etkilenmesi, seminer haftasında yapılması, öğretmenlerin uyum haftasıyla ilgili bir eğitim almaması ve programın yeterli olmaması olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Taşçı ve Dikici Sığırtmacı'nın (2014) çalışmasında öğretmenlere göre uyum programın zayıf yönleri uyum haftasından sonra başlayan çocukların, uyum sürecini tamamlamış çocukları da olumsuz etkileyebilmesi, bütün öğrencilerin katılmaması ve kayıtların tamamlanmamış olmasıdır. Butler'e (2017) göre okul öncesi eğitim çocuklar için önemli ve etkilidir. Bu nedenle bütün öğrencilerin katılımının sağlanması gerekmektedir.

Uyum haftasının günlük uygulama saatinin fazla olması yönünde görüş bildiren öğretmenler bir saat olması (Ö27, Ö32), iki saat olması (Ö1, Ö6), bir saatle başlayıp kademeli olarak arttırılması (Ö7, Ö11, Ö12, Ö27, Ö29, Ö30, Ö31, Ö33, Ö34) ve iki saatle başlayıp kademeli olarak arttırılması (Ö10, Ö15) gerektiğini belirtmişlerdir. Uyum haftasının uygulama gün sayısının az olması yönünde görüş bildiren öğretmenler iki hafta (Ö7, Ö11, Ö13, Ö19, Ö24), üç hafta (Ö2, Ö18, Ö23, Ö26, Ö27) ve bir ay (Ö1) olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Bazı öğretmenler uyum haftasını bir ya da bir buçuk saat yaptıklarını (Ö8, Ö27, Ö32), bazı öğretmenler bir ya da iki saatle başlayıp kademeli olarak arttırdığını (Ö15, Ö27, Ö31, Ö33) ve bir öğretmende süreyi esnek tuttuğunu belirtmiştir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenlerin yaptığı hazırlıklar ve uygulamaların neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20.

Uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenlerin yaptığı hazırlık ve uygulamalara ilişkin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Çocuğa yönelik hazırlık		
Yaka kartı-isimlik hazırlama	28	28
Hediye-ödül hazırlama	26	26
Programa yönelik hazırlık		
Etkinlik hazırlama	17	17
Zümrelerle konuşma-işbirliği yapma	4	4
Fotoğraf çekimi için köşe hazırlama	3	3
Ortam düzenlemesine yönelik hazırlık		
Sınıfı düzenleme	15	15
Sınıfı ilgi çekici hale getirme-süsleme	9	9

Tablo 20’de görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak amacıyla yaptıkları hazırlık ve uygulamalara ilişkin çocuğa yönelik hazırlık teması altında yaka kartı-isimlik hazırlama (f=28) ve hediye-ödül hazırlama (f=26); programa yönelik hazırlık teması altında etkinlik hazırlama (f=17), zümrelerle konuşma-işbirliği yapma (f=4) ve fotoğraf çekimi için köşe hazırlama (f=3); ortam düzenlemesine yönelik hazırlık teması altında sınıfı düzenleme (f=15) ve sınıfı ilgi çekici hale getirme-süsleme (f=9) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö1: “Çocuklara yaka kartları hazırlıyoruz isimlerini daha rahat öğrenebilmek için. Bu onlar da bir güven oluşturuyor. Direkt öğretmenle daha sıcak bir ilişki kuruyor, kendini tanıdığını düşündüğünde. Hediyeler oluyor tabi ki, ilk gün hediyeleri.”

Ö6: “Sınıf düzeni, kullanacağım oyuncakların boyaların hepsini seminer döneminde düzenliyoruz. Ekstradan oyun tarzı onların ilgisini çekecek oyunlar hareketli şeyler farklı şeyler hazırlıyorum. Kartlar balonlardan faydalanarak birçok şey yapılıyor.”

Ö10: “Uyum haftası başlamadan önce tanışma oyunları ya da etkinlikleri hazırlıyorum. Çocukların grup halinde oynayabilecekleri oyunlar hazırlıyorum. Balon çikolata gibi hediyeler alıyorum. ...yıldız sticker gibi şeyler alıyorum.”

Ö19: “Küçük hediyeler hazırlıyorum okulda ilk günüm hediyesi ya da anı olsun diye okulda ilk günüm köşesi hazırlıyoruz, orada fotoğraflarını çekiyoruz.”

Ö31: “Zümre toplantısında ne yapacağımızı konuşuyoruz arkadaşlarla, kim ne söylüyorsa ona göre uyguluyoruz. Mesela oyuncaklarımızı ona göre düzenliyoruz. Vereceğimiz pekiştireçleri önceden alıyoruz.”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak amacıyla yaptıkları hazırlık ve uygulamaların yaka kartı-isimlik hazırlama, hediye-ödül hazırlama, etkinlik hazırlama, sınıfı düzenleme, sınıfı ilgi çekici hale getirme-süsleme, zümrelerle konuşmak-işbirliği yapmak ve fotoğraf çekimi için köşe hazırlama olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Petrakos ve Lehrer'in (2011) çalışmasında öğretmenler okulun ilk gününde çocukların fotoğrafının çekilmesi gibi uygulamaları yaptıklarını belirtmişlerdir. Başaran, Gökmen ve Akdağ'ın (2014) çalışmasından elde edilen bulgulara göre çocukların uyum sürecini kolaylaştırmak için öğretmenlerin sınıf ile ilgili düzenlemeler yapma, çocuklar okula geldiklerinde onlara vermek üzere küçük hediyeler hazırlama ve tanışma uygulamaları gibi uygulamaları sıklıkla yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla öğretmenlerin sıklıkla yaptıkları etkinlikler ve bu etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklerin neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 21, 22 ve 23'de verilmiştir.

Tablo 21.

Çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında öğretmenlerin sıklıkla yaptıkları etkinliklere ilişkin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Oyun etkinliği	31	31
Müzik etkinliği	29	29
Sanat etkinliği	24	24
Drama etkinliği	20	20
Türkçe etkinliği	10	10
Televizyon-eğitici çizgi film izletme	3	3

Tablo 21’de görüldüğü gibi, okul öncesi öğretmenlerinin çocuğun okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında sıklıkla yaptıkları etkinliklere ilişkin oyun etkinliği (f=31), müzik etkinliği (f=29), sanat etkinliği (f=24), drama etkinliği (f=20), Türkçe etkinliği (f=10) ve televizyon-eğitici çizgi filmler (f=3) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö1: “Sıklıkla oyun etkinliği en çok kullandığımız. O sırada çocuk her şeyi unutuyor... O yüzden oyun etkinliği çok etkili. Televizyon açıyoruz, kısa kısa eğitici çizgi filmler, rastgele çizgi filmler değil ama eğitici çizgi filmleri kullanıyoruz. Açık hava oyunları oluyor bu şekilde.”

Ö7: “Ben çok fazla drama yapıyorum, hadi ormana gezmeye gidiyoruz gibi. Tanışma oyunları çok oynatıyorum, ben bir trenim çuf çuf gezerim gibi tanışma oyunları. Bu ikisinden çok haz alıyorlar zaten onun dışında daire kurmalı oyunlar oluyor.”

Ö9: “Müzik etkinlikleri yaptırım. Mesela şarkı söylüyoruz birlikte. Kukla gösterisi yaptırım. Parmak oyunları öğretiyorum ve birlikte tekrar ediyoruz. Basit sanat etkinlikleri, dramalar ve boyamalar yaptırım.”

Ö20: “Bahçemizi tanıtmak, açık hava oyunları oynatıyorum, kurallı oyunlar bunlar çok hoşlarına gidiyor, ritim çalışmaları yaptırım çocukların çok hoşuna gidiyor.”

Ö26: “Müzikli danslı oyunlar benim için her zaman ilk sırada yer alıyor. Bu hafta da her etkinlikten faydalanmaya çalışıyorum. Çocuklarda küçük küçük bir farkındalık olsun istiyorum. Türkçe dil, müzik, drama, orf çalışmaları... Bunun dışında sanat etkinliği muhakkak.”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle çocuğun okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında sıklıkla yaptıkları etkinliklerin oyun, müzik, sanat, drama, Türkçe-dil etkinliği ve televizyon-eğitici çizgi film izletme olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Butler’in (2017) çalışmasında anaokulunda okul hazırlığı kapsamında okul becerileri (kesme, paylaşma, sırayla alma, grup çalışması), akranlarla etkileşim, dil ve okuma (mektuplar, sesler, isim yazma) uygulamalarının olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Gill, Winters ve Friedman’in

(2006) çalışmasından elde edilen bulgulara göre okul öncesi eğitim ve anaokulu programlarının hemen hepsinde 10'a kadar sayma, renk ve şekilleri isimlendirme, alfabenin harflerini tanıma ve izleme ve çizim gibi ön yazma etkinlikleri üzerinde durulmuştur. Di Santo'nun (2007) öğretmenlerle, ebeveynlerle ve çocuklarla yapmış olduğu çalışmada, çocuklara anaokulunun nasıl olacağını düşündükleri sorulduğunda, çocuklar resim yapmayı, bulmaca yapmayı, etrafta zaman geçirmeyi ve dışarı çıkmayı beklediklerini belirtmişlerdir. Nelson'ın (1997) çalışmasından elde edilen bulgulara göre çocukları okula hazırlamada tüm öğretmenler, alfabenin, sayıların, renklerin ve şekillerin öğretilmesi, yazma, çizme gibi geleneksel görevlerden ziyade hikaye okuma ve oyun oynama gibi gelişimsel olarak uygun uygulamalara karşı olumlu düşüncelere sahiptir. Bağçeli Kahraman, Şen, Alataş ve Tütüncü'nün (2018) çalışmasına göre öğretmenlerin çoğu uyum sürecinde çocuğun güvenini kazanmak, ilgi alanlarını öğrenip sınıfta genel uyumu sağlamak amacıyla uyum programı uygulandığını, aileler ve çocuklarla beraber tanışma etkinlikleri yapıldığını, oyunlar oynatıldığını belirtmişlerdir.

Tablo 22.

Çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında öğretmenlerin yaptıkları etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Anlatım yöntemi	20	20
Soru-cevap yöntemi	27	27
Drama yöntemi	20	20
Gösterip-yaptırma yöntemi	11	11
Rol oynama tekniği	4	4
Beyin fırtınası tekniği	1	1
Problem çözme yöntemi	1	1

Tablo 22'de görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında yaptıkları etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin anlatım yöntemi (f=20), soru-cevap yöntemi (f=27), drama yöntemi (f=20), gösterip-yaptırma yöntemi (f=11), rol oynama tekniği (f=4), beyin fırtınası tekniği (f=1) ve problem çözme yöntemi (f=1) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Tablo 23.

Çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında öğretmenlerin sıklıkla yaptıkları etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklerden en etkili olanlara ilişkin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Drama yöntemi	13	13
Soru-cevap yöntemi	11	11
Gösterip-yaptırma yöntemi	8	8
Rol oynama tekniği	2	2
Anlatım yöntemi	2	2

Tablo 23’de görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında yaptıkları etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklerden en etkili olanlara ilişkin drama yöntemi (f=13), soru-cevap yöntemi (f=11), gösterip-yaptırma yöntemi (f=8), rol oynama tekniği (f=2) ve anlatım yöntemi (f=2) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö3: “Tek başına kullanmanın çok doğru olmadığını düşünüyorum... Bu mümkün değil bütün gün soru cevap tekniğini kullandım diyemem aynı anda drama da oluyor düz anlatımda oluyor. Bazen soru cevap oluyor. Bence o değişiyor. Drama yönteminin çok etkili olduğunu düşünüyorum.”

Ö8: “Hikaye etkinliğinde soru cevap yöntemini kullanıyorum. Bilmece falan sorduğum zaman ipuçları veriyorum ya da bazı oyunları oynatırken mektup var kime gibi oyunlar beyin fırtınası yaptırmaya çalışıyorum. Soru-cevap daha etkili. Böylece hem aileyi hem çocuğu tanıyoruz.”

Ö12: “Etkinliklerdeki kuralları anlatmak için anlatım yöntemini kullanıyorum. Etkinliklerden sonra yaptığım değerlendirmelerde soru-cevap yöntemini kullanıyorum. Ayrıca drama yöntemini ve sanat etkinliklerinde de gösterip yaptırma yöntemini kullanıyorum. En etkili olanlar drama ve soru-cevap.”

Ö18: “Problem çözme genelde oluyor. Anlatım soru cevap. Hatta soru cevabı fazlasıyla kullanıyorum. Çünkü ilk haftalarda çocuğu tanımıyorum, tanımaya çalışıyorum, çocuk da beni tanımıyor, aileyi de destekliyoruz bu anlamda. Genelde bu teknikleri çalışıyoruz. En etkili olan soru cevap.”

Ö25: “Hikaye okuduğumuz zaman daha sonra canlandırma yaptığımızda oradaki kahramanların yerine geçiyor çocuklar... Yeri geliyor onların rolüne biz giriyoruz, çocuklar daha çabuk kaynaşiyor, çocuklar kendilerine drama da çok iyi ifade edebiliyor. En çok drama ve rol yapma yöntemleri etkili eğitimde.”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında yaptıkları etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklerin anlatım, soru-cevap, drama, gösterip-yaptırma, problem çözme yöntemi, rol oynama ve beyin fırtınası tekniği olduğu; bu etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklerden en etkili olanların drama, soru-cevap, gösterip-yaptırma, anlatım yöntemi ve rol oynama tekniği olduğu söylenebilir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak program uygulanırken öğretmenlerin yaşadıkları problemlerin neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 24’de verilmiştir.

Tablo 24.

Uyum haftası programı uygulanırken öğretmenlerin yaşadıkları problemlere ilişkin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Veliden ve çocuktan kaynaklı sorunlar		
Veliyle çocuğun birbirinden ayırlamaması	11	11
Velinin öğretmeni dinlememesi	10	10
Velinin bilinçsiz olması	9	9
Hem velinin hem çocuğun bir arada alınması	5	5
Velinin uyum haftasını önemsememesi	2	2
Kurum donanımından kaynaklı sorunlar		
Materyal/malzeme yetersizliği	7	7
Yardımcı personel eksikliği	6	6
Sınıfların hazır olmaması	4	4

Tablo 24’de görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin uyum haftası programı uygulanırken yaşadıkları problemlere ilişkin veliden ve çocuktan kaynaklı sorunlar teması altında veliyle çocuğun birbirinden ayırlamaması (f=11), velinin öğretmeni dinlememesi (f=10), velinin bilinçsiz olması (f=9), hem velinin hem çocuğun bir arada alınması (f=5), velinin uyum haftasını önemsememesi (f=2); kurum donanımından kaynaklı sorunlar teması altında materyal/malzeme yetersizliği (f=7), yardımcı personel eksikliği (f=6) ve sınıfların hazır olmaması (f=4) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö2: “Çocuk anneden ayrılmak istemiyor güvensizlik oluyor. Kendi başına daha önce hiçbir şeyini yapmadığı için sürekli yanında birini istiyor, işini görecekle, işini halledecek birini... Velide bilinçsiz olduğu için onda da bir güvensizlik oluyor. Anne de aslında bırakmak istemiyor. Ayrılrken kaygı yaşıyor ve bu annenin kaygısı direkt çocuğa yansıyor.”

Ö7: “Her gün velinin çocuğunun durumunu sorması, bugün nasıldı, dünden daha mı iyiydi, kötüydü. Annelere ve babalara çocukların yanında böyle görüşmeler yapmayalım dememize rağmen bu devam ediyor. Çünkü sınıfta yardımcı abla ya da bakıcılar yok stajyerler yok her şey öğretmene kalıyor...”

Ö20: “Veli kesinlikle işbirliğine yanaşmıyor ve sürekli bahanelerde bulunuyorlar. Biz okula gönderiyoruz, siz halledin gibi bir durum var. Tek derdi okula gönderip, siz yapın, bizim yapamadıklarımızı yapın bizim öğretemediklerimizi öğretin her şeyi siz halledin gibi bir düşünce var.”

Ö27: “Veliler çocuklarından ayrılmak istemezse o zaman çocuklarda okula uyum sağlayamıyor. Yani bırakıp gitmesi gerektiğini veli kabullenmiyor. Bizim için önemli olan bırakıp gidecek bize güvenecek çocuklar da o zaman bize güveniyor Ama eğer veli bize güvenmezse çocuklar da güvenemiyor.”

Ö31: “Bazen okulumuz tam hazır olmuyor. Temizlikçilerimiz eksik oluyor. O sıkıntıları çok yaşıyoruz. Lavabo ile ilgilenen kişiler hemen zamanında gelmiş olmuyor, lavabolar için biraz sıkıntı oluyor.”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle uyum haftası programı uygulanırken yaşadıkları problemler materyal/malzeme yetersizliği, yardımcı personel eksikliği sınıfların hazırlanmaması, veliyle çocuğun birbirinden ayrılammaması, velinin öğretmeni dinlememesi, velinin bilinçsiz olması, hem velinin hem çocuğun bir arada alınması ve velinin uyum haftasını önemsememesi, olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Taşçı ve Dikici Sığırtmaç'ın (2014) çalışmasında öğretmenler velilerin bu haftaya yeterince önem vermemesini programın zayıf yönü olarak belirtmişlerdir. Miller (2015) ebeveynlerle yapmış olduğu çalışma da ebeveynler kaygılarının ve beklentilerinin geçiş sırasında gerçekte ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Gill, Winters ve Friedman'ın (2006) çalışmasında okul öncesi öğretmenleri çocukların hazırlıksızlığının okul geçişini zorlaştırdığını belirtmiştir. Ayrıca ebeveynlerin bilinçsiz olması, çocuklarını okula nasıl hazırlayacakları ve okulun son başvuru tarihi hakkında bilgi sahibi olmamaları ve aynı zamanda ebeveyn katılım eksikliği yaşanan sorunlardır. Bahçeli Kahraman, Alataş ve Tütüncü'nün (2018) çalışmasında 'uyum sürecinde yaşanan sorunlar' ile ilgili en çok aile faktörünün etkili olduğu görülmüştür. Aile faktörü açısından temel sorunların çocuğa karşı aşırı bağımlılık ve aşırı koruyucu tutum sergilemek, çocuğu okula hazırlamamak veya hazırlama konusunda yetersizlik ve aile desteği konusunda yetersizlik olduğu görülmüştür. Ayrıca çocuk faktörü açısından çocuğun da anneye aşırı bağımlı olması temel bir sorun olarak görülmüştür.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak ailelerin sınıfa alınıp alınmaması ile ilgili öğretmen görüşlerinin neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 25'de verilmiştir.

Tablo 25.

Uyum haftasında ailelerin sınıfa alınıp alınmamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Belirli bir süre alma	19	19
Sadece uyum sorunu yaşayan çocukların ailelerini alma	7	7
Sınıfa almama	4	4
Veli ve çocuk ayrılana kadar alma	1	1

Tablo 25’de görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin uyum haftasında ailelerin sınıfa alınıp alınmamasına ilişkin belirli bir süre alma (f=19), sadece uyum sorunu yaşayan çocukların ailelerini alma (f=7), sınıfa almama (f=4), veli ve çocuk ayrılana kadar alma (f=1) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö5: “Aileler birkaç gün alınabilir ancak devamlı alınmamalı. Yani yine okulda bekleyebilirler ancak sınıfta olmaları öğretmen ve çocuk arasındaki iletişimi engelliyor. Çocuk anne ve babayı görünce öğretmenle bağ geliştirme ihtiyacı hissetmiyor.”

Ö8: “Problemi olan çocukların ailelerini ilk hafta aldım. İkinci hafta bir iki tane aldım. Problemleri olanları aldım ama süreyi azalttım.”

Ö14: “Bence velinin sınıfı alınmaması gerekiyor. Çocuk bunu kullanıyor hem diğer çocuklarda ailesini istiyor. Benim de annem gelsin diyor ve ağlamaya başlıyor. Bunu en iyisi sınıf dışında halledip çocuğu öyle sınıfa almak.”

Ö15: “İsteyen bütün veliler sınıfa girebiliyor, çocuklarla yaptığımız etkinlikleri gözlemleyebilir. ...çocuklarla hangi etkinlikleri yapıyoruz onlara neler kazandırmaya çalışıyoruz nasıl yöntemler uyguladığını görmelerini istiyorum görmeleri de gerekiyor sınıfta velinin olması beni rahatsız etmiyor.”

Ö18: “Ben ilk gün veliyi üç saat tutuyorum ikinci gün koridora alıyorum son iki günde biraz daha uzaklaştırıp beşinci günün sonunda aileyi almamaya başlıyorum yavaş yavaş. Kademeli olarak uzaklaştırdığımızda çocuk da alışmış oluyor.”

Bu görüşlerden hareketle okul öncesi öğretmenlerinin uyum haftasında ailelerin sınıfa alınıp alınmamasına ilişkin görüşlerinin belirli bir süre alma, sadece uyum sorunu yaşayan çocukların ailelerini alma, sınıfa almama, veli ve çocuk ayrılana kadar alma şeklinde olduğu söylenebilir. Uyum haftasında velileri belirli bir süre alan öğretmenlerin görüşlerinin ilk iki gün sınıfa alıp kademeli uzaklaştırma (Ö1, Ö11, Ö13, Ö22, Ö33, Ö34), ilk bir gün sınıfa alıp kademeli uzaklaştırma (Ö2, Ö3, Ö18, Ö31, Ö32), sadece ilk gün alma (Ö4, Ö12, Ö28, Ö29), sadece iki gün alma (Ö20, Ö21) ve birkaç gün alma (Ö5, Ö6) şeklinde olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okula uyum sürecinde çocukların ailelerini sınıfa almanın olumlu etkilerine ilişkin görüşlerinin çocuk için anne ve babası yanındayken güven ortamının oluşması (Ö5, Ö12, Ö13, Ö19, Ö29), çocuğun kaygısını azaltma (Ö18, Ö24), velinin çocuğun sınıf ortamını görmesini, tanımasını sağlama (Ö19, Ö21) ve velini öğretmenin çocuğuna nasıl davrandığını görmesini sağlama (Ö19, Ö21) olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okula uyum sürecinde çocukların ailelerini sınıfa almanın olumsuz etkilerine ilişkin görüşlerinin diğer çocuklarında ailesini istemesi (Ö10, Ö12, Ö14, Ö21, Ö26, Ö29), çocuğun öğretmenle iletişime geçmemesi (Ö2, Ö5, Ö9, Ö16), çocuğun öğretmenini dinlememesi (Ö12, Ö29, Ö30), çocuğun öğretmene güvenli bağlanmasını engellemesi (Ö17, Ö27), çocuğun arkadaşlarıyla oynamaması (Ö2, Ö9), çocuğun uyumunu zorlaştırma (Ö4, Ö26), çocuğun annesinin sürekli sınıfa girebileceğini düşünmesi (Ö22, Ö34), velinin istediği zaman sınıfa girebileceğini düşünmesi (Ö22, Ö32), velinin sınıfa müdahale etmesi (Ö29, Ö32), öğretmenin rahat olmaması (Ö16) ve çocuğun oyuncakları merak etmemesi (Ö2) olduğu söylenebilir.

4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlar ve bu sorunlu davranışlara geliştirilen çözüm yollarına ilişkin öğretmen görüşlerinin neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 26 ve 27'de verilmiştir.

Tablo 26.

Uyum haftasında uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlara ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Ağlama	31	31
Anne-babadan ayrılmak istememe	17	17
Altını ıslatma	11	11
Hırçınlık	10	10
Sınıftan kaçma	10	10
Eve gitme isteği	10	10
Anne babayı sınıfta isteme	9	9
İletişim kurmama	8	8
Oyuncakları fırlatma	7	7
Saldırganlık	6	6
Sınıfa girmek istememe	6	6
Öğretmeni suçlamak/öğretmene karşı kızgınlık	6	6
Tekmeleme	6	6
Kendine zarar verme	6	6
Bağırma	5	5
Okula gelmek istememe	5	5
Tırmalama	4	4
Sınıfta durmak istememe	4	4
Bahaneler bulmak-yalan söylemek	4	4
Yemek yemek istememe	3	3
Parmak emme	3	3
Tırnak yeme	3	3

Tablo 26’da görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin uyum haftasında uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlara ilişkin ağlama (f=31), anne-babadan ayrılmak istememe (f=17), altını ıslatma (f=11), sınıftan kaçma (f=10), eve gitme isteği (f=10), oyuncakları fırlatma (f=7), öğretmeni suçlamak/öğretmene karşı kızgınlık (f=6), tekmeleme (f=6), bağırma (f=5) ve parmak emme (f=3) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö2: “Genelde zaten ilk başta yaptıkları şey ağlıyorlar. Kimi öğrenci böyle öfkeleniyor. Hatta geçen gün yeni ilk defa gelen bir öğrencim kendini dövüyor böyle yüzüne falan vuruyor mesela. ...kimi öğrencide altını falan ıslatan var mesela. Yani bu gibi sıkıntularla karşılaşıyoruz.”

Ö3: “Tekmeleme olabiliyor. Çok böyle uç seviyeler. Bulunduğu yerdeki oyuncakları fırlatabiliyor. Kimisi de kenarda köşede bütün gün ağlayan da olabiliyor. Beş dakika sonra

susup normal devam eden de olabiliyor ya da kenarda hiç ağlamadan oturan da olabiliyor. Yani bu her çocuğun kendi fitratına göre bir yaklaşımı var.”

Ö8: *“Ağlamak, kendini yere atmak, öğretmeni hiç dinlemiyorlar ne dersek diyelim. Zaman zaman parmak emme tırnak yeme altını ıslatma gibi sorunlarda oluyor önceki zamanlar da oldu.”*

Ö16: *“Annesinden ayrılmak istemeyen çocuklar oluyor annesi sınıfın başka bir yerinde olsa bile onun yanına gitmek istiyor. Ağlayan öğrenciler oluyor, karın ağrısı gibi bahaneler öne süren öğrenciler oluyor, belini tutuyor, off öleceğim falan... Sadece eve gitmek istiyorum diyor.”*

Ö26: *“Aşırı ağlama, bağırma, yeri geldiğinde öğretmene bakıcı ablaya çeşitli fiziksel durumlar, tırmalama, arkadaşlarına karşı hırçınlık. Bunun dışında sınıfta kalmak istememe... Sınıftan kaçma da oluyor. Her yıl değişiyor, her yılın dinamiği çok farklı, her yıl gelen öğrenciler değişiyor.”*

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle uyum haftasında uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışların ağlama, bağırma, annesinden ayrılmak istememe, hırçınlık, altını ıslatma, sınıftan kaçma, eve gitme isteği, oyuncakları fırlatma, öğretmeni suçlamak/öğretmene karşı kızgınlık, tekmeleme, tırmalama, tırnak yeme ve parmak emme olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Di Santo'nun (2007) öğretmenlerle, ebeveynlerle ve çocuklarla yapmış olduğu çalışmada, çocuklar anaokulunda uymaları beklenen kuralların bir listesini yapmışlardır. Bu kurallar öğretmenin kurallarına uyma, dinleme, işbirliği, sınıfı toplama, oyuncakları koruma, kavga etmemek, vurmamak, bağırmamak, koşmamak ve tükürmemektir. Gill, Winters ve Friedman'ın (2006) çalışmasında öğretmenlerin bazıları çocukların akademik hazırlıksızlığını ve ebeveynlerinden ayrılamamalarını belirtmiştir. Rimm-Kaufman, Pianta ve Cox'un (2000) “çalışmasından elde edilen bulgulara göre öğretmenler, çocukların% 16'sının ciddi kaygılar veya birçok problemle anaokuluna zorlayıcı girişler yaptığını bildirmiştir. Başaran, Gökmen ve Akdağ'ın (2014) çalışmasında uyum sorununu yaşayan çocukların ağlama, etkinliklere katılmama, , sınıfa girmek istememe, annesinden ayrılmama ve sınıfta annesini yanında isteme davranışlarını gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Aslan'ın (2014) çalışmasında 60-72 aylık çocukların okula uyum konusunda öğretmenleri ve arkadaşlarıyla iletişim sıkıntısı yaşadıkları, ailelerinden zor ayrıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bahçeli Kahraman, Alataş ve Tütüncü'nün (2018) çalışmasında uyum problemi yaşayan çocuklarda ortaya çıkan sorunlar anneden ayrılma korkusu, okula başlamak istememe, sınıftan, okuldan gitmek isteği, ağlama, saldırganlık ve içe kapanıklıktır. Ogelman ve Erten'in (2011) çalışmasından elde edilen bulgulara göre korkulu-kaygılı olma, sosyal olmayan davranış, aşırı hareketlilik ve saldırganlık değişkenlerinin düzeyleri arttıkça okula uyum düzeyinde azalma görülmektedir.

Gülay'ın (2011) çalışmasında ise okula uyum düzeyi yükseldikçe saldırganlık, korkulu-kaygılı olma, dışlanma, aşırı hareketlilik ve akran şiddetine maruz kalma düzeyleri azalmakta, okula uyum düzeyi yükseldikçe akran ilişkilerinin olumsuz boyutları azalmaktadır.

Tablo 27.

Uyum haftasında uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlara geliştirilen çözüm yollarına ilişkin öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Çocukla konuşma-sakinleştirme	25	25
Etkinliklerle dikkatini çekme	20	20
Ödül verme	17	17
Görmezden gelme	11	11
Sevgi-şefkat gösterme	10	10
Veliyi bilgilendirme-bilinçlendirme	9	9
Çocuğun güven duymasını sağlama	8	8
Rehberlik servisinden yardım alma	6	6
Arkadaşlarıyla iletişim kurmasını sağlama	4	4
Ailesini sınıfa alma	4	4
Anne babayı arama	3	3
Çocuğu yanında tutma	2	2

Tablo 27’de görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin uyum haftasında uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlara geliştirilen çözüm yollarına ilişkin çocukla konuşma-sakinleştirme (f=25), etkinliklerle dikkatini çekme (f=20), ödül verme (f=17), veliyle bilgilendirme-bilinçlendirme (f=9),görmezden gelme (f=11), sevgi-şefkat gösterme (f=10), çocuğun güven duymasını sağlama, rehberlik servisinden yardım alma (f=6) ve anne babayı arama (f=3) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö8: “Ağlayan çocuğu kucağıma alıyorum, seviyorum, yanına oturtuyorum, gel seninle beraber resim yapalım gibi şeyler söyleyerek dikkatini başka yöne çekmeye çalışıyorum. ...ilk başta ise annesine diyorum konuş sen biraz sakinleştir, bana getir ve bahçede falan gezdiriyor, sakinleştirip bana getiriyor.”

Ö19: “Eğer çocukla aradaki güven bağıni oluşturursak bence bu tarz problemleri daha çabuk aşabiliriz... İlk gün ödülleri ya da çıkartmaları oluyor ...çocuk bir oyunda ısrarla oynamak istemiyorsa ne ile oynamak istiyorsun deyip farklı bir oyuna yönlendiriyorum. Bazen rehberlik servisine yönlendirdiğimiz oluyor.”

Ö21: “Eğer çok böyle bunaldığı zaman hadi gel anneni arayalım sesini duyalım

diyorum. ...Annenin sesini duyduktan sonra çocuk rahatlıyor ve sınıf ortamı daha iyi oluyor. Çocuk sadece mızızlanmak için ağlıyorsa, sadece dikkat çekmek için ağlıyorsa bu çocuğu görmezden geliyorum.”

Ö26: *“Öğrenci ile konuşmaya çalışıyoruz, görüşüyoruz, aile ile işbirliği içerisinde. Tabii ki tek başına mümkün değil. Aileyle aynı paralellikle gitmemiz konusunda destekliyoruz onları. Ödüllendirme yapıyoruz gün sonunda gün içinde güne başlarken ya da küçük ödüller, sembolik ödüller.”*

Ö30: *“Benim çözüm yolum çocuğa göre değişiyor. Çünkü bazen çocuklar bunu tamamen dikkat çekmek için yapıyor, onu anlayabiliyorsun. O zaman veliyi almıyorsun ama bakıyorsun ki çocuk gerçekten bir özgüven sorunu yaşıyorsa o zaman veliyi alıyorsun biraz sakinleştiriyorsun.”*

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle uyum haftasında uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlara geliştirdikleri çözüm yollarının ilişkin çocukla konuşma-sakinleştirme, etkinliklerle dikkatini çekme, ödül verme, görmezden gelme, sevgi-şefkat gösterme, veliyi bilgilendirme-bilinçlendirme, çocuğun güven duymasını sağlama, rehberlik servisinden yardım alma ve anne babayı arama olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Gill, Winters ve Friedman’ın (2006) çalışmasında katılımcılar ebeveyn katılımının ve işbirliğinin önemi üzerinde durmuştur. Ebeveynin çocuğun öğretmeniyle tanışarak çocuğun sevdiği, hoşlanmadığı, güçlü ve zayıf yönleri hakkında bilgi verilmesi, okulda öğrenilen derslerin evde pekiştirildiği tutarlı bir ortamın sağlanması, çocuklarının gününe ve faaliyetlerine ilgi gösterilmesi ve çocuklarına güven duymalarının sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak uyum haftasının daha verimli geçmesi için öğretmenlerin önerilerinin neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28.

Uyum haftasının daha etkili geçmesi için öğretmenlerin önerilerine ilişkin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Veliye ilişkin öneriler		
Veliye eğitim verilmeli/bilinçlendirilmeli	19	19
Veli uyum haftası başlamadan önce bilgilendirilmeli	8	8
Veliler etkinliklere dahil edilmeli	5	5
Veliler kararlı olmalı	4	4
Veliler için broşür, kitapçık hazırlanmalı	4	4
Veli okul başlamadan önce çocuğu okulla korkutmamalı	4	4
Öğretmene ilişkin öneriler		
Öğretmene eğitim verilmeli	11	11
Öğretmen ve veli işbirliği yapmalı	6	6
Program ilişkin öneriler		
Program zenginleştirilmeli	7	7
Uygulama gün sayısı arttırılmalı	5	5
Bütün çocukların katılımı sağlanmalı	4	4
Günlük uygulama saati azaltılmalı	4	4
Kayıtlar tamamlanmış olmalı	3	3
Seminer döneminde olmamalı	2	2
Sinema/tiyatro/yüz boyama gibi etkinlikler yapılmalı	2	2
Çocuklar randevu sistemi ile alınmalı	2	2
Çocuk okula gelmeden önce mektup gönderilmeli	1	1
Fiziksel ortama ilişkin öneriler		
Fiziksel ortam hazırlanmalı	5	5
Materyal daha donanımlı olmalı	2	2

Tablo 28’de görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin uyum haftasının daha etkili geçmesi için önerilerine dair veliye ilişkin öneriler teması altında veliye eğitim verilmeli/bilinçlendirilmeli (f=19), veli uyum haftası başlamadan önce bilgilendirilmeli (f=8), veliler kararlı olmalı (f=4); öğretmene ilişkin öneriler teması altında öğretmene eğitim verilmeli (f=11); programa ilişkin öneriler teması altında program zenginleştirilmeli (f=7), uygulama gün sayısı arttırılmalı (f=5), günlük uygulama saati azaltılmalı (f=4), kayıtlar tamamlanmış olmalı (f=3), çocuklar randevu sistemi ile

alınmalı (f=2); fiziksel ortama ilişkin öneriler teması altında fiziksel ortam hazırlanmalı (f=5), şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö3: “Uyum haftasında birazcık da anne babaları da eğitmek gerekiyor. Hani okula başlayacak olan velileri, ya da sene başında uyum haftasından bir hafta önce... Çünkü ben tamamen okul öncesi eğitimin veli ile birlikte yani velinin de eğitilmesi ile birlikte iyileşeceğini düşünüyorum.”

Ö11: “Programımız daha da zenginleştirilebilir. Veliler kayıtlar alındığı zaman uyum haftasına katılım konusunda bilgilendirilmeli ve böylece çocukların her gün katılımı sağlanabilir. Öğretmenlere eğitim verilebilir. Böylece öğretmenler çocukların sorunlu davranışları olduğunda daha etkili bir şekilde başa çıkabilir.”

Ö12: “Kayıtlar önceden başlamalı ve uyum haftasından önce bitmeli. Ayrıca uyum haftası zorunlu olmalı ve bütün öğrenciler katılmalı. Sınıflar da fiziksel olarak önceden hazırlanmalı, temizliği yapılmalı idare bu konuya dikkat etmeli.”

Ö19: “Dediğim gibi bu hafta iki haftaya uzatılabilir o süreç. Eğer sınıf kalabalıkta randevu usulü alınabilir, beşli ya da onlu gruplar olarak. Bunlar sonra birleştirilebilir. Aile katılımları daha yoğun olabilir. Bunlar olursa gayet etkili olacaktır.”

Ö30: “Sürenin kısa tutularak, günlere yayılarak, böyle uzatılarak, her gün üç saat değil de bir saatten başlayıp çocuğa hissettirmeden fazla vakit geçirerek en güzel yöntemlerden biri bu.”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle uyum haftasının daha etkili geçmesi için önerilerinin veliye eğitim verilmesi, velinin bilinçlendirilmesi ve uyum haftası başlamadan önceden bilgilendirilmesi, velinin kararlı olması, öğretmene eğitim verilmesi, program zenginleştirilmesi, fiziksel ortamın hazırlanması uygulama gün sayısı artırılması, günlük uygulama saati azaltılması, kayıtlar tamamlanmış olması, çocukların randevu sistemi ile alınması ve veliler için broşür, kitapçık hazırlanması gerektiği olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Bu çalışma da önerilen bazı uygulamaların Petrakos ve Lehrer’in (2011) çalışmasında geçiş uygulaması olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Öğretmenler okulun ilk gününde küçük grup toplantıları, okula başlamadan önce bir ebeveyn oryantasyon toplantısı, telefon görüşmeleri, kartpostal gönderme, çocukların evlerini ziyaret etme ve okulun ilk gününde ebeveynlere ev bakım paketleri gönderme gibi çeşitli geçiş uygulamalar yapmaktadırlar. Ayrıca okul etkinliklerine geçiş sırasında, veliler okul gezileri sırasında ve sınıfta gönüllü olmaya davet edilmektedir. Clark ve Zygmunt-Fillwalk’ın (2008) çalışmasında da yapılan geçiş uygulamalarının ailelerle tanışma uygulamaları ve çocukların sınıflarını görmesi, çocuklar ve ebeveynlerin birlikte yapabileceği etkinlikler, çocuklara ve ailelere erken çocukluk yıllarının önemini vurgulayan ve çocukları anaokuluna girmeden önce

iletişim kurmaları için teşvik eden broşürler, videolar ve materyaller göndermek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu çalışma da aile katılımını desteklemek için öğretmen eğitimlerinin yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Brostrom'un (2000) çalışmasından elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yaklaşık yüzde 75'inin karşılıklı ziyaretler, bazı ortak etkinlikler, toplantılar ve konferanslar gibi geçiş etkinliklerinin "iyi bir fikir" olduğunu düşündüğü ve geçiş sürecinin olumlu olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Gill, Winters ve Friedman'ın (2006) çalışmasında okul öncesi eğitim programlarına kıyasla, anaokulu programları, okula geçişle ilgili çeşitli el ilanları veya broşürler yoluyla çocuğa ve aileye bilgi göndermek, çocukla telefon görüşmesi yapmak, çocukları okulu görmeye davet etme ve çocuğun okula hazırlanması ve beklentileri hakkında ebeveynleri bilgilendirme gibi birçok bilgi paylaşım faaliyetine yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ebeveynlerin pozitif olmaları ve çocuğun kaygısı konusunda da endişelenmemesi gerektiği, bununla ilgili ebeveyn eğitimi ve bilgilendirme oturumlarının yapılmasının yararlı olacağını belirtilmiştir. Williamsom'un (2003) çalışmasında katılımcılar, ebeveynlere hazırlıklı olmaları gerektiğini bilgilendirmenin çok önemli olduğunu ve halk kütüphanelerini ve çocuk doktoru ofislerini bilgilendirme için kullanma ve anaokulu öğretmenlerinin anaokullarında sunum yapmalarını sağlama gibi önerilerde bulunmuştur.

4.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak veli görüşlerinin neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 29, 30 ve 31'de verilmiştir.

Tablo 29.

Uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Uyum haftasının önemi ve etkililiği		
Önemli-etkili	34	34
Çocukların programa katılımı		
Her gün katılma	25	25
Dört gün katılma	3	3
Üç gün katılma	3	3
İki gün katılma	1	1

Tablo 29’da görüldüğü gibi velilerin uyum haftasının önemi-etkililiği teması altında önemli-etkili (f=34); çocukların programa katılımı teması altında beş gün katılma(f=25), dört gün katılma (f=3), üç gün katılma (f=3), iki gün katılma (f=1) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Velilerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

V3: “Uyum haftası gerekiyordu. Bu hafta kesinlikle önemli. Hani mutlaka sonraki yıllarda da devam etmeli.”

V11: “Çocuklar için de öğretmenlerimiz adına da kendi adıma da daha verimli olduğuna inanıyorum. Zaten oyun modunda oluyor, tanışma modunda oluyor... Biz geldik beş gün boyunca. Uyduk, çocuğum severek geldi.”

V19: “Önemli tabi ki çünkü çocuğumun okula uyumunu sağladı. Bence bu sadece benim çocuğumda değil neredeyse bütün çocuklarda etkili oldu. Çünkü ikinci hafta ders başladığında neredeyse hiçbiri ağlamıyordu.”

V24: “Çok önemli bence ve çok da gerekli çünkü çocuklar ilk defa yeni bir ortama en azından benimki için söylüyorum ilk defa yeni bir ortama girecek ama ne olduğunu bilmiyor iyi oldu. Her gün istekli gelebildi. Yani sıkılmadan gelebildi.”

Bu görüşlerden hareketle görüşme yapılan velilerin hepsine göre uyum haftasının önemli ve etkili olduğu; bazı çocukların programa her gün katıldığı, bazı çocukların üç veya dört gün katıldığı, bir çocuğun ise iki gün katıldığı söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Wernk’in (2017) çalışmasından elde edilen sonuca göre okul öncesi deneyim okula hazır olma durumu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. . Bahçeli Kahraman, Alataş ve Tütüncü’nün (2018) çalışmasında öğretmenler genel olarak daha önce okul öncesi eğitime gitmenin çocuk üzerinde olumlu etkileri olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 30.

Uyum haftasının güçlü yönlerine ilişkin veli görüşlerinin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Çocuğun okula uyumunu kolaylaştırma	26	26
Çocuğun fiziksel ortamı tanınması	14	14
Çocuğun ve öğretmenin birbirini tanınmasını sağlama	12	12
Çocukların birbirini tanınmasını sağlama	11	11
Çocuğun okul kaygısını azaltma	10	10
Çocuğun eğitim-öğretime daha iyi başlamasını sağlama	8	8
Çocuğun paylaşmayı öğrenmesi	5	5
Çocuğun okul ve sınıf kurallarını öğrenmesi	4	4
Velinin ve öğretmenin birbirini tanınmasını sağlama	4	4
Velinin okul ortamını tanınması ve güven duymasını sağlama	3	3

Tablo 30’da görüldüğü gibi velilerin uyum haftasının güçlü yönlerine ilişkin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırma (f=26), çocuğun fiziksel ortamı tanınması (f=14), çocuğun ve öğretmenin birbirini tanınmasını sağlama (f=12), çocukların birbirlerini tanınmasını sağlama (f=11), çocuğun okul kaygısını azaltma (f=10), çocuğun eğitim-öğretime daha iyi başlamasını sağlama (f=8), öğretmenin ve velinin birbirini tanınmasını sağlama (f=4) ve velinin okul ortamını tanınması ve güven duymasını sağlama (f=3) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Velilerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

V1: “...çocuklar birden derse başlamıyor ve sıkılmıyorlar. Uyumlarını kolaylaştırıyor ve okulu eğitim başlamadan önce tanınmalarını sağlıyor. ...derse diğer hafta çok iyi bir şekilde başladı.”

V4: “Tabii olması çok daha güzel direk başlamaktansa bir iki hafta önceden başlaması bizim için daha iyi oldu. Daha yabancılık çekmeden geldik. Ortamı tanıdı öğretmenini tanıdı arkadaşlarını tanıdı. Sınıfını sınıftaki oyuncakları falan benimsedi iyice. Ona göre geldik daha iyi oldu.”

V12: “Yani çocuğumuzun öğretmeni nasıl davranıyor, nasıl oluyor yani. Haberlerde görüyoruz neler olduğunu. Hani benim izlenimim hoca gerçekten öğrencilere çok iyi yaklaştı ve süreci çok iyi geliştirdi. Çocuklarla alakalı ben bir anne olarak içim rahat yani çocuğumu buraya bırakıyorum.”

V19: “Güçlü yönü ilk geldiğimizde okul kaygısı mı denir o vardı. Bence birkaç gün sonra bu azaldı. Sonra da gayet iyi gelip gitti bide arkadaşları oldu bu da onu çok mutlu etti, isteğini şevkini arttırdı okula gelmesinin.”

V22: “Çocukların hem birbiriyle paylaşması öğretmene olan alışma süreci bu artık çocukların böyle evden daha bağımsız bir ortamda gelişme süreci ile ilgili gerekli destek bu uyum haftasında sağlanmış oldu.”

Velilerin bu görüşlerinden hareketle uyum haftasının güçlü yönlerinin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırması, okul kaygısını azaltması, fiziksel ortamı tanınmasını, çocuğun ve öğretmenin birbirini tanınmasını, çocukların birbirini tanınmasını, çocuğun eğitim-öğretime daha iyi başlamasını, öğretmenin ve velinin birbirini tanınmasını ve velinin okul ortamını tanınmasını ve güven duymasını sağlama olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Petrakos ve Lehrer'in (2011) çalışmasında ebeveynler okul başladığında ebeveynleriyle ve öğretmenleriyle küçük grup toplantılarına katılan çocukların kendilerini güvende hissettiklerini, öğretmeniyle ve arkadaşlarıyla tanışıp sınıf ve okul ortamını tanıdığını belirtmişlerdir.

Tablo 31.

Uyum haftasının zayıf yönlerine ilişkin veli görüşlerinin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Programın süresi		
Uygulama gün sayısının az olması	8	8
Günlük uygulama saatinin fazla olması	3	3
Programın uygulanması		
Çocukların birbirlerinden olumsuz etkilenmesi	5	5
Veliler için bilgilendirme yapılmaması	3	3
Bütün çocukların katılmaması	3	3
Fiziksel ortamın hazır olmaması	2	2

Tablo 31'de görüldüğü gibi, velilerin uyum haftasının zayıf yönlerine ilişkin programın süresi teması altında uygulama gün sayısının az olması (f=8) ve günlük uygulama saatinin fazla olması (f=3); programın uygulanması teması altında çocukların birbirlerinden olumsuz etkilenmesi (f=5), veliler için bilgilendirme yapılmaması (f=3), bütün çocukların katılmaması (f=3) ve fiziksel ortamın hazır olmaması (f=2) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Velilerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

V6: "Bence bir hafta az uyum haftası. Öğrencinin hem motivasyonu hem de okula alışması açısından bir hafta daha uzun tutulsa daha verimli olabilir."

V14: "Sınıf bir iki gün hazır değildi. Temizliğiymiş şuyuydu buyuydu. Üçüncü gün hazır oldu."

V20: "Zayıf noktası şu velilere yeterli tanıtım yapılmadığından katılım sağlamıyorlar. Herkes, ilçeden gelenler, işi olanlar bunu yapmıyor. Diğer türlü öğretmen açısından belki farklı bir şey vardır."

V29: “Zayıf yön olarak mesela ağlayan çocuklarımızın işte birkaç ailemizin çocuğunun kendi çocuklarımız üzerinde oluşturduğu olumsuz etkiden ötürü bir kaygı yaşadık.”

V31: “Mesela 15 gündür alışmayan hala ağlayan öğrenciler var. Üç saatlik süre çok uzun öğrenciler çok sıkılıyor çok uzun öğrencilere göre. İlk hafta için daha kısa olması lazım. bir saat iki saat yeterli oluyor en başlarda.”

Velilerin bu görüşlerinden hareketle uyum haftasının zayıf yönlerinin uygulama gün sayısının az olması, günlük uygulama saatinin fazla olması, çocukların birbirlerinden olumsuz etkilenmesi, veliler için bilgilendirme yapılmaması, fiziksel ortamın hazır olmaması ve bütün çocukların katılmaması olduğu söylenebilir. Uyum haftasının uygulama gün sayısının az olması yönünde görüş bildiren veliler iki hafta (V4, V6, V9, V11) olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Bazı veliler uyum haftasını bir saat yaptıklarını (V15, V24, V25, V26, V27, V26, V28, V31), bir veli de iki saat yapıldığını belirtmiştir.

4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için velilerin yaptığı hazırlıklar ve uygulamaların neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32.

Uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için velilerin yaptığı hazırlıklar ve uygulamalara ilişkin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Çocuğu bilgilendirme	28	28
Evde etkinlik yaptırma	21	21
Okulunu gezdirme	7	7
Okul eşyalarını alma	7	7
Önceden kreşe/ana sınıfına gönderme	5	5

Tablo 32’de görüldüğü gibi velilerin uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak amacıyla yaptıkları hazırlık ve uygulamalara ilişkin çocuğu bilgilendirme (f=28), evde etkinlik yaptırma (f=21), okulunu gezdirme (f=7), okul eşyalarını alma (f=7) ve önceden kreşe/anasınıfına gönderme (f=5) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Velilerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

V1: “Kayda geldiğimiz zaman okulu gezdik. Önceden okula başlayacağını okulda neler yapacağını konuştuk. Bunların haricinde de evde boyamalar yaptık, kısa kısa şarkılar öğrendik, parmak oyunları oynadık ve yap-bozlar yaptık.”

V8: “Eksik çanta olsun beslenme kutusu olsun. Yavaş yavaş onları aldık. Daha sonra işte senin arkadaşların olacak, oynayacaksınız öğretmenlerinle, öğretmen seninle güzelce ilgilenecek, öğretmenlerle oyun oynayacaksınız falan diye yavaş yavaş hazırladık onları öylece.”

V22: “Çalıştığım süre içerisinde kreşe verdim. İşte kızımınla konuştum dedim ki bunun aslında ilk okula ya da orta okula ilerleyen süreçte ki okullara ön bir hazırlık olduğunu, çok eğleneceğini ve bunun yanında öğreneceğini söyleyerek konuşarak hazırlamış oldum yani.”

V25: “Sadece konuştuk annesi ile birlikte kağıt kesme, yapıştırma, boyama gibi etkinlikleri yaptılar sürekli annesi eğitimci olduğu için. Çocukla okula gideceğini sürekli konuştuk. Kayda geldiğimiz zaman okulu gezdi okulunu sevdi fotoğraf çektiler.”

V32: “Daha önce kreşe gönderdim zaten iki sene. Zaten okula okul ortamına hazırlıklıydı. Evde de kendimiz etkinlik yapıyorduk makas tutma, boyama yaptırma, yani sanat etkinliği olsun, işte rakamları ondan sonra veriyorduk, yapıyordu kendisi öyle yani.”

Velilerin görüşlerinden hareketle uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak amacıyla yaptıkları hazırlık ve uygulamaların çocuğu bilgilendirme, evde etkinlik yaptırma, okulunu gezdirme, okul eşyalarını alma ve önceden kreşe/anasınıfına gönderme olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Wernk’in (2017) çalışmasından elde edilen sonuca göre çocukların okula hazırlıklı olmalarını etkileyecek diğer faktörler çocuğa kitap okumak, çocukla oyun oynamak, çocuğun akranlarıyla bir arada olması ve gerçek yaşam deneyimleridir. Ferretti ve Bub’un (2017) çalışmasından elde edilen sonuçlar ise daha fazla aile rutini yapan ailelerde bulunan çocukların, okul öncesi hazırlık döneminden anaokuluna kadar okul hazırlığında daha büyük farklılıklar gösterdiğini ve erken aile rutinlerinin çocukların okul başarısındaki kritik değişikliklerin açıklanmasına yardımcı olabileceğini göstermektedir.

Gill, Winters ve Friedman’ın (2006) çalışmasında öğretmenler çocukların okula uyumunu sağlamak için yeni çevreye alıştırarak oryantasyon etkinliklerinin yapılması, anaokulu öğretmenleriyle buluşmanın, arkadaşlarıyla tanışmalarını sağlamanın, okulları ziyaret etmenin ve yaz oryantasyon programlarına katılmanın yararlı olacağını belirtmiştir. Williamson’un (2003) çalışmasında katılımcıların çoğu aile, ev hayatı, finansal konular, okul öncesi deneyimi ve okul müfredatının okul hazırlığında rol oynadığını belirtmiştir. İletişim kurmak, olumlu öğrenme deneyimleri sağlamak ve okul öncesi deneyimlerini sağlamak, öğrencileri okula hazırlamanın önemli yoludur. West’in (1993) çalışmasından elde edilen bulgulara göre ebeveynlerin çoğu, çocuğun anaokuluna girmeye hazır olmasının, alfabenin harflerini bilmesinin, 20’e kadar ya da

daha fazla saymasının ve kalemleri ve boya fırçalarını kullanabilmesinin çok önemli ve gerekli olduğunu belirtmiştir.

4.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak uyum haftasında çocuklarda görülen sorunlu davranışlar ve bunlara geliştirilen çözüm yolları ile ilgili veli görüşlerinin neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 33 ve 34’de verilmiştir.

Tablo 33.

Uyum haftasında çocuklarda görülen sorunlu davranışlara ilişkin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Anneden ayrılmak istememe	8	8
Ağlama	6	6
Sabah uyanmak istememe	3	3
Bahaneler bulma	2	2
Sınıfa girmek istememe	2	2
Okula gitmek istememe	1	1
Eve gitmek isteme	1	1
Sınıftan kaçma	1	1
Hırçınlık	1	1

Tablo 33’de görüldüğü gibi velilerin uyum haftasında çocuklarında görülen sorunlu davranışlara ilişkin anneden ayrılmak istememe (f=8), ağlama (f=6), sabah uyanmak istememe (f=3), bahaneler bulma (f=2), sınıfa girmek istememe (f=2), okula gitmek istememe (f=1), eve gitmek isteme (f=1), sınıftan kaçma(f=1) ve hırçınlık (f=1) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Velilerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

V9: “...ayrılmak istememe gibi şeyler yapıyordu. Bazen de hırçınlaşıyordu sabah uyanmak istemiyordu.”

V13: “Baktım sabah kalktığı zaman karnım ağrıyor, başım ağrıyor, midem bulanıyor gibi sözler söyledi okula gitmemek için.”

V19: “İçeride benle beraber oturdu sınıfın dışına çıkmamı istemiyordu, ağlıyordu, sen benle otur dedi bana.”

V23: “Ağlama vardı. Çocukta bir kaygı var. Öğretmenim bana bir şey mi yapacak acaba ben ne yapacağım sen beni bırakıp eve gidiyorsun. Sanki ben bırakıp gideceğim daha almayacağım gibi bir kaygı vardı... Okuldan bir kere kaçmaya çalıştı sınıftan kaçmaya çalıştı.”

V25: “Bir iki gün gitmeyeceğini söyledi uykudan uyanmadı ama sonradan öğretmenle birlikte bunu aştık biz. Kısa süreli bir ağlama oldu. Beni görünce dışarıya gelmek istedi.”

Velilerin bu görüşlerinden hareketle uyum haftasında çocuklarında görülen sorunlu davranışların anneden ayrılmak istememe, ağlama, sabah uyanmak istememe, bahaneler bulma, sınıfa girmek istememe, okula gitmek istememe, eve gitmek isteme, sınıftan kaçma ve hırçınlık olduğu söylenebilir.

Tablo 34.

Uyum haftasında çocuklarda görülen sorunlu davranışlara geliştirilen çözüm yollarına ilişkin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Çocukla konuşma	10	10
Öğretmenle işbirliği yapma	5	5
Çocukla sınıfa girme	3	3
Okulda bekleme	3	3
Okulda beklediğini söyleme	2	2

Tablo 34'de görüldüğü gibi velilerin uyum haftasında çocuklarında görülen sorunlu davranışlara yönelik geliştirdikleri çözüm yollarına ilişkin çocukla konuşma (f=10), öğretmenle işbirliği yapma (f=5), çocukla sınıfa girme (f=3), okulda bekleme (f=3), okulda beklediğini söyleme (f=2), görmezden gelme (f=1) ve ödül verme (f=1) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Velilerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

V4: “Şöyle o beni hala beklediğimi sanıyor okulda. Ben seni bekliyorum diyorum her zaman. Şuan gelirken bile anne bekleyecek misin beni gitsem iyi olmaz mı oğlum diyorum. Anne biraz daha bekle. Öğretmenim git diyene kadar biraz daha bekle.”

V11: “Karşımda büyük bir birey varmış gibi oturuyorum anlatıyorum. Bunu yapmamız gerekli, böyle yaparsak daha iyi olur senin için, okula gidersen arkadaşların olur, öğretmenini özlersin, orada oyun oynarsın. Çünkü evde yalnız burayı daha cazip görüyor.”

V19: “Bende yanında kaldım biraz daha. Daha sonra konuştum yanında bekledim ayrılmadım bu şekilde yavaş yavaş alışı.”

V20: “Ben de bekledim alışması için. Zaten çocuğuma elimden geldiğince verdiğim her sözü tutmaya çalışıyorum. Yine söz verdim kapıda bekleyeceğimi söyledim, bekledim. Ertesi gün de hiç sorunsuz geldi.”

V23: “Öğretmenimizle beraber birlik olduk, hani sen önce bir kapıda bekleyeceksin sonra sınıfın dış kapısında bekledik öyle öyle beraber atlattık.”

Velilerin bu görüşlerinden hareketle uyum haftasında çocuklarında görülen sorunlu davranışlarına yönelik geliştirdikleri çözüm yollarının çocukla konuşma, çocukla sınıfa girme, okulda bekleme, okulda beklediğini söyleme, görmezden gelme, ödül verme ve öğretmenle işbirliği yapma olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Butler'in (2017) çalışmasından elde edilen sonuca göre ebeveyn desteği ve katılımı, çocuğun eğitiminde çok önemli bir rol oynar. Wernk'in (2017) çalışması da bu bulguyu desteklemektedir. Çocukların okula hazırlıklı olmasında ebeveyn katılımı önemli bir faktördür. Brub'un (2017) çalışmasından elde edilen sonuca göre olumlu bir okul başlangıcı ebeveynlerin bu geçişi yaşamaya hazır olmaları ve çocuklarının yanlarında bulunmalarının önemli olduğuna inanmaları ile ilişkilidir. Petrakos ve Lehrer'in (2011) çalışmasında ebeveynler tümü, okul ile ev arasındaki iletişimin önemini, çocuklarının okula geçişlerini kolaylaştırma yeteneklerini ve katılımlarını etkileyen bir faktör olarak belirtmiştir. Williamson'un (2003) çalışmasında tüm katılımcı grupları ebeveynlerin hazırlık konusunda birincil sorumluluğa sahip olduğunu belirtmiştir.

4.15. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, okul öncesi eğitimde uyum haftasındaki uygulamalara yönelik olarak uyum haftasının daha verimli geçmesi için velilerin önerilerinin neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 35'de verilmiştir.

Tablo 35.

Uyum haftasının daha etkili geçmesi için velilerin önerilerine ilişkin içerik analizi sonuçları

Temalar	Frekans	Katılımcılar (n)
Programa ilişkin öneriler		
Açık hava oyunlarına yer verilmeli	8	8
Uygulama gün sayısı arttırılmalı	4	4
Günlük uygulama saati azaltılmalı	3	3
Program zenginleştirilmeli	3	3
Bütün çocukların katılımı sağlanmalı	3	3
Çocuklar randevu sistemi ile alınmalı	1	1
Veliye ilişkin öneriler		
Veli uyum haftası başlamadan önce bilgilendirilmeli	7	7
Öğretmen ve veli işbirliği içerisinde olmalı	3	3
Veli etkinliklere dahil edilmeli	3	3
Fiziksel ortama ilişkin öneriler		
Fiziksel ortam hazırlanmalı	2	2
Sınıflar materyal açısından zenginleştirilmeli	2	2

Tablo 35’de görüldüğü gibi velilerin uyum haftasının daha etkili geçmesi için önerilerine dair programa ilişkin öneriler teması altında açık hava oyunlarına yer verilmeli (f=8), uygulama gün sayısı arttırılmalı (f=4), günlük uygulama saati azaltılmalı (f=3), program zenginleştirilmeli (f=3), bütün çocukların katılımı sağlanmalı (f=3) ve çocuklar randevu sistemi ile alınmalı (f=1); veliye ilişkin öneriler teması altında veli uyum haftası başlamadan önce bilgilendirilmeli (f=7), öğretmen ve veli işbirliği içerisinde olmalı (f=3) ve veli etkinliklere dahil edilmeli (f=3); fiziksel ortama ilişkin öneriler teması altında fiziksel ortam hazırlanmalı (f=2), sınıflar materyal açısından zenginleştirilmeli (f=2) şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Velilerin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

V3: “Biz veli olarak gittiğimizde mesela boya yapıldıysa eşyalar yerinde değil ya da temizlik yapılmamış oluyor lavabolar hazırlanmamış oluyor. Belki bu idaresini de bağlar ama bunu da öğretmenin talep etmesi gerekiyor.”

V6: “Uyum haftasından önce velilerle bir bilgilendirme toplantısının yapılması bence en önemlisi o. Ben bir veli olarak bir yılın yol haritasını yüzde seksen doksan görmeliyim. Etkinlikler yıl içerisinde koşullara göre değişebilir fakat yol haritasını görebilmeliyiz hepimiz.”

V16: “Daha çok etkinlik olabilirdi, oyunlar, farklı etkinlikler... Aslında aile ile birlikte bir etkinlik olsa güzel olurdu. Yani mesela bir resim hep beraber yapıyorlar ailecek. Çocuklar yaptı anneler babalar bazen yanında kalıyorlardı, o şekilde oldu.”

V18: “Uyum haftasında açık hava oyunlarına yer verilmeli. Çocuğun uyumu kesinlikle daha kolay olur.”

V20: “Çünkü gerçekten uyum haftasının verimli geçirebilmek için hep birlikte davranmak gerekiyor. Bütün sınıfın katılması gerekiyor. Çünkü özellikle ana sınıfında hep birlikte katılmadığı takdirde zaten gelecek hafta yine yeni bir çocuk geliyor aynı sorunlar oluyor.”

Velilerin bu görüşlerinden hareketle uyum haftasının daha etkili geçmesi için önerilerinin açık hava oyunlarına yer verilmesi, velinin uyum haftası başlamadan önce bilgilendirilmesi, uygulama gün sayısının arttırılması, günlük uygulama saatinin azaltılması, öğretmen ve velinin işbirliği içerisinde olması, programın zenginleştirilmesi, velinin etkinliklere dahil edilmesi, bütün çocukların katılımının sağlanması, çocukların randevu sistemi ile alınması, fiziksel ortamın hazırlanması ve sınıfların materyal açısından zenginleştirilmesi olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgular alan yazında ulaşılabilen çeşitli çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Brub’un (2017) çalışmasından elde edilen sonuca göre olumlu bir okul başlangıcı okulun çocukların başlaması için hazır olması ile ilişkilidir. Yine bu çalışmada ebeveynler çocukların anaokuluna girişini kolaylaştırmak için kullanılan uygulamaların ilk birkaç gün sınıfta daha az çocukla kısa süre kalmak, ayrıca okullar başlamadan önce okuldan gönderilen bir karşılama ve bilgi

mektubu olduğunu belirtmişlerdir. Ebeveynlerin dörtte üçü ayrıca okulun ilk gününden önce ebeveynlerin ve anaokulu öğretmenlerinin katıldığı bir grup toplantısına davet edildiklerini bildirmiştir. Petrakos ve Lehrer'in (2011) çalışmasında ebeveynlerin önerilerinin bu çalışmadaki bulgularla örtüştüğü görülmektedir. Okullardaki ebeveynlerin çoğu, okulda neler olup bittiği ve çocuklarının ebeveyn-öğretmen konferansları dışındaki bireysel gelişmeleri hakkında yeterli bilgi almadığını bildirmiştir. Takip notları veya irtibat önerilmiştir ve bunun daha kolay bir geçişi ve daha bilinçli ebeveyn katılımını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlardan yola çıkılarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Bu başlık altında nicel ve nitel bulgulardan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

5.1.1. Nicel Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre;

- Uyum haftası hakkında kısmen bilgilendirildikleri, bu haftanın seminerlerle aynı haftada olmasının zamanlama açısından kısmen uygun olduğu, bir gün için ayrılan 3 saatlik sürenin yeterli olduğu, çocukların okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenlerin ve velilerin işbirliği yaptığı, yapılacak olan etkinliklerin çocukların ilgisini çekmesinin ve bu etkinlerin çeşitlendirilmesinin okula uyumu kolaylaştırdığı;
- Uyum haftası programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanaklarının kısmen yeterli olduğu, uyum haftasının çocukların okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımalarına ve okulu güvenli bir ortam olarak algılamalarına yardımcı olduğu, bu haftada yapılan fiziksel düzenlemelerin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı;
- Uyum haftasının yeni arkadaşlıklar kurmak için çocuklara fırsatlar sunduğu, uyum haftası başlamadan önce ailenin çocuğu motive etmesinin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ve uyum haftasında ailelerin kendilerine söylenenleri yaparak öğretmenle işbirliği konusunda gerekli kararlılığı gösterdiği;
- Uyum haftasının çocukların sınıf ve okul kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Yaşa göre uyum haftası programı kapsamında yapılması gerekenler hakkında bilgilendirilme konusunda öğretmen görüşleri farklılaşmaktadır.
- Mesleki kıdeme göre uyum haftasının seminerlerle aynı haftada olmasının zamanlama açısından uygun olması ve uyum haftası programının

uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanaklarının yeterli olması konularında öğretmen görüşleri farklılaşmaktadır.

- Görev yapılan ilçeye göre uyum haftası programı kapsamında yapılması gerekenler hakkında bilgilendirilme ve uyum haftasında ailelerin kendilerine söylenenleri yaparak öğretmenle işbirliğinde gerekli kararlılığı gösterme konularında öğretmen görüşleri farklılaşmaktadır.
- Okul türüne göre uyum haftası programı kapsamında yapılması gerekenler hakkında bilgilendirilme konusunda öğretmen görüşleri farklılaşmaktadır.

Veli görüşlerine göre;

- Okul öncesi eğitime uyum için ayrılan 3 saatlik sürenin ve beş günün yeterli olduğu, ailelerle tanışma etkinlikleri ve diğer etkinliklerin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ve bu uyumu kolaylaştırmak için öğretmenlerin velilerle işbirliği yaptığı;
- Uyum haftasının çocuğun okulu güvenli bir ortam olarak algılamasına, okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına ve aileden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğu, bu haftada yapılan fiziksel düzenlemelerin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı ve bu programın uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanaklarının yeterli olduğu;
- Uyum haftasında öğretmen-öğrenci iletişiminin sağlıklı olmasının çocuğun okula uyumunu kolaylaştırdığı, uyum haftasında öğretmenin söylediklerini yerine getirerek öğretmenle işbirliği konusunda gerekli kararlılığı gösterdikleri, uyum haftasının yeni arkadaşlıklar kurmak için çocuğa fırsatlar sunduğu ve bu hafta başlamadan önce çocuğu motive etmenin okula uyumu kolaylaştırdığı;
- Uyum haftasının çocuğun okul ve kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Çocuklarının cinsiyetine göre uyum haftasında bir gün için ayrılan 3 saatlik sürenin yeterli olduğu konusunda veli görüşleri farklılaşmaktadır.
- Okul türüne göre uyum haftasında ailelerle tanışma etkinliklerinin yapılmasının çocuğun okula uyumunu kolaylaştırması konusunda veli görüşleri farklılaşmaktadır.

- Yaşa, ikamet edilen ilçeye, anne ve baba eğitim durumuna göre okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin veli görüşlerinde anne eğitim durumuna göre dört maddede anlamlı bir fark bulunmuştur.

5.1.2. Nitel Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar

- Okul öncesi öğretmenlerinin bir kısmına göre uyum haftasının önemli ve etkili olduğu, bir kısmına göre önemli olduğu ancak etkisinin az olduğu; çocukların programa katılımının bazı öğretmenlere göre yeterli bazı öğretmenlere göre yetersiz olduğu; öğretmenlerin bir kısmının MEB'in programını uyguladığı, bir kısmının MEB'in programını uyarlayarak uyguladığı bir kısmının ise kendisinin hazırladığı programı uyguladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre;

- Uyum haftasının güçlü yönlerinin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmasını, fiziksel ortamı tanınmasını, eğitim öğretimin daha iyi başlamasını, öğretmen ve velinin birbirini daha iyi tanınmasını, çocukla öğretmen arasında güven bağının oluşmasını, velinin okul ortamını tanınması ve güven duymasını sağlama olduğu;
- Uyum haftasının zayıf yönlerinin günlük uygulama saatinin fazla olması, uygulama gün sayısının az olması, bütün çocukların katılmaması, kayıtların bu hafta da tamamlanmaması, çocukların birbirinden olumsuz etkilenmesi, seminer haftasında yapılması, öğretmenlerin uyum haftasıyla ilgili bir eğitim almaması ve programın yeterli olmaması olduğu;
- Uyum haftasının günlük uygulama saatinin fazla olması yönünde görüş bildiren öğretmenler bir veya iki saat olması, bir saatle başlayıp kademeli olarak artırılması veya iki saatle başlayıp kademeli olarak artırılması gerektiğini; uyum haftasının uygulama gün sayısının az olması yönünde görüş bildiren öğretmenler iki hafta, üç hafta veya bir ay olması gerektiği;
- Uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak amacıyla yaptıkları hazırlık ve uygulamaların yaka kartı-isimlik hazırlama, hediye-ödül hazırlama, etkinlik hazırlama, sınıfı düzenleme, sınıfı ilgi çekici hale getirme-süsleme, zümrelerle konuşmak-işbirliği yapmak ve fotoğraf çekimi için köşe hazırlama olduğu

- Çocuğun okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında sıklıkla yaptıkları etkinliklerin oyun, müzik, sanat, drama, Türkçe etkinliği ve televizyon-eğitici çizgi film izletme olduğu;
- Çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla uyum haftasında yaptıkları etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklerin anlatım, soru-cevap, drama, gösterip-yaptırma, problem çözme yöntemi, rol oynama ve beyin fırtınası tekniği olduğu; bu etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklerden en etkili olanların drama, soru-cevap, gösterip-yaptırma, anlatım yöntemi ve rol oynama tekniği olduğu;
- Uyum haftası programı uygulanırken yaşadıkları problemler materyal/malzeme yetersizliği, yardımcı personel eksikliği, sınıfların hazırlanmaması, veliyle çocuğun birbirinden ayrılamaması, velinin öğretmeni dinlememesi, velinin bilinçsiz olması, hem velinin hem çocuğun bir arada alınması ve velinin uyum haftasını önemsememesi olduğu;
- Uyum haftasında ailelerin sınıfa alınıp alınmamasına ilişkin belirli bir süre alma, sadece uyum sorunu yaşayan çocukların ailelerini alma, sınıfa almama, veli ve çocuk ayrılana kadar alma olduğu;
- Uyum haftasında uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışların ağlama, bağırma, anne-babadan ayrılmak istememe, hırçınlık, altını ıslatma, sınıftan kaçma, eve gitme isteği, oyuncakları fırlatma, öğretmeni suçlamak/öğretmene karşı kızgınlık, tekmeleme, tırmalama, tırnak yeme ve parmak emme olduğu;
- Uyum haftasında uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlara geliştirdikleri çözüm yollarının ilişkin çocukla konuşma-sakinleştirme, etkinliklerle dikkatini çekme, ödül verme, görmezden gelme, sevgi-şefkat gösterme, veliyi bilgilendirme-bilinçlendirme, çocuğun güven duymasını sağlama, rehberlik servisinden yardım alma ve anne babayı arama olduğu;
- Uyum haftasının daha etkili geçmesi için önerilerinin, veliye eğitim verilmesi, velinin bilinçlendirilmesi ve uyum haftası başlamadan önceden bilgilendirilmesi, velinin kararlı olması, öğretmene eğitim verilmesi, programın zenginleştirilmesi, fiziksel ortamın hazırlanması, uygulama gün sayısının arttırılması, günlük uygulama saatinin azaltılması, kayıtların

tamamlanmış olması, çocukların randevu sistemi ile alınması ve veliler için broşür, kitapçık hazırlanması şeklinde olduğu, sonucuna ulaşılmıştır

Velilerin görüşlerine göre;

- Uyum haftasının önemli ve etkili olduğu; bazı çocukların programa her gün katıldığı, bazı çocukların üç veya dört gün katıldığı, bir çocuğun ise iki gün katıldığı;
- Uyum haftasının güçlü yönlerinin çocuğun okula uyumunu kolaylaştırması, okul kaygısını azaltması, fiziksel ortamı tanınmasını, çocuğun ve öğretmenin birbirini tanınmasını, çocukların birbirini tanınmasını, çocuğun eğitim-öğretime daha iyi başlamasını, öğretmenin ve velinin birbirini tanınmasını ve velinin okul ortamını tanınmasını ve güven duymasını sağlama olduğu;
- Uyum haftasının zayıf yönlerinin uygulama gün sayısının az olması, günlük uygulama saatinin fazla olması, çocukların birbirlerinden olumsuz etkilenmesi, veliler için bilgilendirme yapılmaması, fiziksel ortamın hazır olmaması ve bütün çocukların katılmaması olduğu;
- Uyum haftası başlamadan önce çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak amacıyla yaptıkları hazırlık ve uygulamaların çocuğu bilgilendirme, evde etkinlik yaptırma, okulunu gezdirme, okul eşyalarını alma ve önceden kreşe/anasınıfına gönderme olduğu;
- Uyum haftasında çocuklarında görülen sorunlu davranışların anneden ayrılmak istememe, ağlama, sabah uyanmak istememe, bahaneler bulma, sınıfa girmek istememe, okula gitmek istememe, eve gitmek isteme, sınıftan kaçma ve hırçınlık olduğu;
- Uyum haftasında çocuklarında görülen sorunlu davranışlarına yönelik geliştirdikleri çözüm yollarının çocukla konuşma, çocukla sınıfa girme, okulda bekleme, okulda beklediğini söyleme, görmezden gelme, ödül verme ve öğretmenle işbirliği yapma olduğu;
- Uyum haftasının daha etkili geçmesi için önerilerinin, açık hava oyunlarına yer verilmesi, velinin uyum haftası başlamadan önce bilgilendirilmesi, uygulama gün sayısının artırılması, günlük uygulama saatinin azaltılması, öğretmen ve velinin işbirliği içerisinde olması, programın zenginleştirilmesi, velinin etkinliklere dahil edilmesi, bütün çocukların katılımının sağlanması,

çocukların randevu sistemi ile alınması, fiziksel ortamın hazırlanması ve sınıfların materyal açısından zenginleştirilmesi olduğu, sonucuna ulaşılmıştır.

5.2.Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında, araştırma sonuçlarına ve araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda verilmiştir.

5.2.1. Araştırmadan Elde Edilen Sonuçlara Yönelik Öneriler

- Öğretmenler uyum haftası programı kapsamında yapılması gerekenler hakkında bilgilendirilebilir.
- Uyum haftasının seminer haftasında olmaması sağlanabilir.
- Uyum haftası programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanakları zenginleştirilebilir.
- Günlük uygulama saati azaltılabilir veya kısa bir süre ile başlayıp kademeli olarak arttırılabilir. Uygulama gün sayısı arttırılabilir.
- Bütün çocukların katılımının sağlanması ve kayıtların tamamlanması için çalışmalar yapılabilir.
- Sorun yaşayan çocukların birbirinden etkilenmemesi için önlemler alınabilir.
- Öğretmenlerin ve velilerin bu haftada yapılması gerekenler hakkında bilgilendirilmeleri, bu hafta da yaşanan sorunların kolaylıkla üstesinden gelebilmeleri, ayrıca velilerin çocuğun eğitimi ve gelişimi konusunda bilgilenebilmesi ve bilinçlenmesi için konferanslar, seminerler ve eğitimler almaları sağlanabilir.
- Velilerin etkinliklere daha fazla katılmaları ve öğretmenle işbirliği içerisinde olmaları sağlanabilir.
- Uyum haftasına gereken önemin verilmesi için velilere önceden bilgilendirme yapılması, el ilanlarının, broşürlerin veya kitapçıkların dağıtılması sağlanabilir.
- Uyum haftası programı zenginleştirilebilir ve program da farklı etkinliklere yer verilebilir. Ayrıca açık hava oyunlarına daha fazla yer verilebilir

- Uyum haftası başlamadan önce fiziksel ortamın düzenlenmesi, sınıfların temizlenmesi ve materyal açısından zenginleştirilmesi sağlanabilir.
- Sınıflarda yardımcı personelin olması sağlanabilir.
- Sinema, tiyatro ve yüz boyama gibi etkinlikler bu hafta da yapılabilir.
- Çocukların randevu sistemi ile gelmeleri sağlanabilir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Farklı bir evren ve örneklem grubunda bu çalışma yürütülebilir ve sonuçlar karşılaştırılabilir.
- Okul öncesi eğitimde uyum haftasına ilişkin yöneticilerin görüşleri alınabilir.
- Okul öncesi eğitime uyumun akademik başarıya etkisi araştırılabilir.
- Okul öncesi eğitimde uyum haftasında nicel ve nitel çalışmaların farklı teknikleri uygulanabilir, bu hafta da gözlem yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Alden, S. (2011). *Teachers' and parents' perspectives on the role of "screen time" for school readiness* (Unpublished doctoral dissertation), Texas Woman's University.
- Aral, N., Kandır, A. ve Yaşar, M. C. (2002). *Okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim programı*. Ankara: Ya-pa Yayıncılık.
- Aslan, M. (2014). *60-72 aylık çocukların ilkokula başlama durumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Aydoğmuş, K., Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (2001). Çocuklarda uyum ve davranış bozuklukları. H. Yavuzer (Ed.), *Ana-baba okulu*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Backe, S. (2015). *School readiness in an early childhood population* (Unpublished doctoral dissertation), Boston College.
- Bağçeli Karaman, P., Şen, T., Alataş, S. ve Tütüncü, B. (2018). Okul öncesi dönemde okula uyum sürecine ilişkin öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 681-701.
- Başaran, S., Gökmen, B. ve Akdağ, B. (2014). Okul öncesi öğrencilerinin okula uyum sürecinde öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 203-211.
- Bernard, R. (2003). *Çocuğum okula başlıyor*. (Çeviren: M. İzmirli). İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Bérubé, A., Ruel, J., April, J., & Moreau, A. C. (2018). Family preparation for school entry and the role of transition practices. *The Journal of Educational Research*, 111(4), 398-403.
- Bilgili, F. ve Yurtal, F. (2009). İlköğretim birinci sınıflara uygulanan eğitim-öğretime hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 181, 277-287.

- Bilgili, F. (2007). *İlköğretim 1. Sınıfa yeni başlayan öğrencilere uygulanan eğitim-öğretime hazırlık çalışmalarının öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bilgin, H. (2015). Okul öncesi eğitimde aile ile iletişim ve ailelere rehberlik. G. Uyanık Balat (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Birch, S. H., & Ladd, G. W. (1997). The teacher-child relationship and children's early school adjustment. *Journal of School Psychology, 35*(1), 61-79.
- Boz, M. (2004). *Altı yaş çocuklarının okula hazırbulunuşluk düzeylerinin veli ve öğretmen görüşleri yönünden incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Brostrom, S. (2000, August). *Transition to school*. Paper related to poster symposium at the EECERA European Conference on Quality in Early Childhood Education, London, England. <https://eric.ed.gov/?id=ED445814> adresinden 6 Ekim 2018'de alınmıştır.
- Butler, T. L. (2017). *Kindergarten teachers' perceptions and beliefs of school readiness in kindergarten children* (Unpublished doctoral dissertation), Creighton University.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş.ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Claes, B. (2010). *Transistion to kindergarten: the impact of preschool on kindergarten adjustment* (Unpublished doctoral dissertation), Alfred University.
- Clark, P., & Zygmunt-Fillwalk, E. (2008). Ensuring school readiness through a successful transition to kindergarten: The Indiana ready schools initiative. *Childhood Education, 84*(5), 287-293.
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. London: Sage Publications.

- Çeliktürk, Z. (2011). *İlköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çıngı, H. (2009). *Örnekleme kuramı*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Dağlıoğlu, E. (2014). Okul öncesi öğretmenin özellikleri ve okul öncesi eğitime öğretmen yetiştirme. G. Haktanır (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dereli, E. (2012). Okulöncesi öğretmenleri ile ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık süreci ile ilgili görüşlerinin karşılaştırılarak incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 30, 1-20.
- Dinç, B. (2012). Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş ve okul olgunluğu. F. Alisinanoğlu (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. Ankara: Maya Akademi.
- Dinç, B. (2015). Okul öncesi eğitimde aile ve toplum işbirliği. N. Avcı ve M. Toran (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Dinçer, Ç. (2005). Çocukların yaşam değişikliklerine uyumu. A. Oktay ve Ö. Unutkan (Ed.). *Okul öncesi eğitimde güncel konular*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Di Santo, A. (2007). *School readiness: perceptions of early childhood educators, parents, and preschool children* (Unpublished doctoral dissertation), University of Toronto.
- Durak, T. (2011). Okul öncesi çocuk ve ilk öğretmeni. M. Uluğ Ormanlıoğlu ve G. Karadeniz (Ed.) *Okul öncesi çocuk ve...* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Eisenhower, A., Baker, B. L., & Taylor, H. (2016). Starting Strong: Feasibility of an indicated prevention programme during the transition to kindergarten. *Research Papers in Education*, 31(4), 377-398.
- Erden, M. ve Akman, Y. (2012). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

- Erkan, S. (2011). Farklı sosyoekonomik düzeydeki ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbuluşluklarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 186-197.
- Erkan, S. ve Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- Ferretti, L. K., & Bub, K. L. (2017). Family routines and school readiness during the transition to kindergarten. *Early Education and Development*, 28(1), 59-77.
- Gill, S., Winters, D., & Friedman, D. S. (2006). Educators' views of pre-kindergarten and kindergarten readiness and transition practices. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 7(3), 213-227.
- Gülay, H. (2011). 5-6 yaş grubu çocuklarda okula uyum ve akran ilişkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(36), 1-10.
- Güler, T. (2012). Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş. İ. Diken (Ed), *Erken çocukluk eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güler Yıldız, T. (2014). Okul öncesi eğitimde ailenin önemi ve okul aile işbirliği. G. Haktanır (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gültekin Akduman, G. (2015). Okul öncesi eğitimin tanımı ve önemi. G. Uyanık Balat. *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Gündoğan Çöğenli, A. ve Uçansoy, A. (2014). Sınıf öğretmenlerinin uyum ve hazırlık çalışmalarına ilişkin görüşleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(1), 1-26.
- Gürkan, T., Sağlam, M., Yaşar, Ş., Arıkan, A., Erdoğan, S. ve Gültekin, M. (2010). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Güven, G. (2012). Çocuğu tanıma teknikleri. F. Alisinanoğlu (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. Ankara: Maya Akademi.

- Güven, G. ve Efe Azkeskin, K. (2012). Erken çocukluk eğitimi ve okul öncesi eğitim. İ. Diken (Ed), *Erken çocukluk eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Işıkoğlu Erdoğan, N. ve Şimşek, Z. C. (2014). Birinci sınıfa başlayan çocukların, velilerin ve öğretmenlerin okula uyumlarının incelenmesi. *Sanat, Spor ve Fen Eğitimi Alanındaki Yeni Eğilimleri İçeren Uluslararası Dergi*, 3 (2), 62-70.
- İnal, G. (2012). Okula başlama ve uyum süreci. F. Alisinanoğlu (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. Ankara: Maya Akademi.
- İnam Özgür, B. (2013). *İlkokul 1. sınıf uyum programının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kandır, A. (2003). *Gelişimde 3-6 Yaş "Çocuğum Büyüyor"*. İstanbul: Morpa KültürYayımları.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Katrancı, M. (2014). Okul öncesi eğitim ve önemi. S. Seven (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kaya, Ö. S. ve Akgün, E. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocukların okula uyum düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 15(4), 1311-1324.
- Koçyiğit, S. (2015). Okul öncesi eğitim kurumlarında personel. G. Uyanık Balat (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kutluca Canbulat, A. N. ve Yıldızbaş, F. (2014). Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin 60-72 aylık çocukların okula hazır bulunuşluklarına ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1). 33-50.
- Lin, H. L., Lawrence, F. R., & Gorrell, J. (2003). Kindergarten teachers' views of children's readiness for school. *Early Childhood Research Quarterly*, 18(2), 225-237.
- McBryde, C., Ziviani, J., & Cuskelly, M. (2004). School readiness and factors that influence decision making. *Occupational Therapy International*, 11(4), 193-208.

- MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- MEB (2009). *Okul öncesi ve ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin eğitim-öğretime hazırlanmasına ilişkin genelge*. 24 Aralık 2017 tarihinde http://mevzuat.meb.gov.tr/html/13597_0.html adresinden alınmıştır.
- MEB (2018). *10-14 Eylül 2018 okula uyum haftası programı*. Ankara: MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*, (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Miller, K. (2015). The transition to kindergarten: How families from lower-income backgrounds experienced the first year. *Early Childhood Education Journal*, 43(3), 213-221.
- Nelson, R. F. (1997). *Kindergarten teachers' beliefs about school readiness* (Unpublished doctoral dissertation), University of Michigan.
- Ogelman, G. H., & Erten, H. (2013). 5-6 yaş çocuklarının akran ilişkileri ve sosyal konularının okula uyum düzeyleri arasındaki yordayıcı ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 153-163.
- Ogelman, H. G., Seçer, Z., Gündoğan, A. ve Bademci, D. (2015). 68-72 aylık okul öncesine ve ilkokula devam eden çocukların okula uyum ve öğretmenleriyle ilişkilerinin karşılaştırılması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 1-17.
- Oktay, A. (1982). Okul öncesi dönemde öğrenme ve okumaya hazırlıklı olmak. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 39, 11-18.
- Oktay, A. (1983). *Okul olgunluğu*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Oktay, A. (2007). *Yaşamın sihirli yılları*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

- Okday, A. ve Unutkan, Ö. P. (2003). İlköğretime hazır oluş ve okulöncesi eğitimle ilköğretimin karşılaştırılması. M. Sevinç (Ed.), *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. Ankara: Morpa Kültür Yayınları.
- Petrakos, H. H., & Lehrer, J. S. (2011). Parents' and teachers' perceptions of transition practices in kindergarten. *Exceptionality Education International*, 21(2), 62-73.
- Rimm-Kaufman, S. E., Pianta, R. C., & Cox, M. J. (2000). Teachers' judgments of problems in the transition to kindergarten. *Early Childhood Research Quarterly*, 15(2), 147-166.
- Saban, A. Koçbeker, B.N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- Şahin, İ. T., Sak, R. ve Tuncer, N. (2013). Okul öncesi ve birinci sınıf öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık sürecine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13 (3), 1691-1713.
- Taşçı, N. ve Dikici Sığırtmaç, A. (2014). Okula uyum haftasının okul öncesi öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 202, 101-116.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü (1932). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a3fa029eed212.38878303 adresinden 24 Aralık 2017 tarihinde alınmıştır.
- Topçu Bilir, Z. ve Çavuş Z. S (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının okula geçiş süreçlerinin öğretmenlerin hazırladıkları eğitim programlarınca desteklenme düzeyinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 234-247.
- Tuğrul, B., Dikmen, B., Üstün, E., Aydın, Ç., Aydoğan, S., Akman B. ve Uzmen, S. (1995). *Anakucağından anaokuluna anaokulundan ilkokula*. İstanbul:Ya-pa yayıncılık.
- Tümkaya, S. (2010). Okul öncesi eğitim döneminde ailenin rolü ve önemi. S. Tümkaya ve F. Gülaçtı (Ed.), *Erken çocukluk eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Türnüklü, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilcek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24, 543–559.
- Ulçay, S. (1983). *Okul öncesi çocuk gelişimi ve eğitimi kurumlarında yıllık program*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Ülkü, Ü. B. (2007). *Anasınıfı ve ilköğretim 1. Sınıfa devam eden çocukların velileri ve öğretmenlerinin, çocukların okul olgunluğu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Üstündağ, N. ve Türkoğlu, A. (2017). İlkokul birinci sınıf uyum ve hazırlık programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25, 306-348.
- Varış, F. (1998). Temel kavramlar. F. Varış (Ed.), *Eğitim bilimine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Welch, M. D., & White, B. (1999). *Teacher and parent expectations for kindergarten readiness*.
- Wernke, J. A. (2017). *Kindergarten teachers' perceptions of student readiness for school* (Unpublished doctoral dissertation). East Tennessee State University.
- West, J. (1993). *Readiness for kindergarten: parent and teacher beliefs*. Statistics in Brief.
- Williamson, D. E. (2003). *Readiness for school: A study of parent, teacher, and preschool provider perspectives* (Unpublished doctoral dissertation). Florida International University.
- Winter, S. M., & Kelley, M. F. (2008). Forty years of school readiness research: What have we learned?. *Childhood Education*, 84(5), 260-266.
- Yalman, D.(2007). *İlköğretim okulu yöneticilerinin, birinci sınıf öğretmenlerinin, ana sınıfı öğretmenlerinin ve okul öncesi eğitim almış birinci sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitimden ilköğretime geçişle yaşanan uyum sorunlarıyla ilgili görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Yavuzer, H. (2000). *Okul çağı çocuğu*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yavuzer, H. (2001). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yeşilyaprak, B. (2002). *Eğitimde rehberlik hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Yüksel, G. (2003), İlköğretim Öğrencilerinin Gelişim Alanları, Gelişim Alanlarının İşaretçisi Olan İhtiyaçlar ve Geliştirilmesi Gereken Beceriler: Bu Süreçte Rehber Öğretmenin İşlevleri: Kurumsal Bir İnceleme. *Milli Eğitim Dergisi, 159*.
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/159/gyuksel.htm
adresinden 28.10.2018 tarihinde alınmıştır.
- Zembat, R. (2005). Okul öncesi eğitimde nitelik. A. Oktay ve Ö. Unutkan (Ed.). *Okul öncesi eğitimde güncel konular*. İstanbul: Morpa Yayınları.

EKLER**EK 1: İzin Belgesi**

T.C.
MALATYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 61316475-44-E.18807624 09.10.2018
 Konu : Anket Uygulama İzin Onayı
 (Nuran ÇALIŞ)

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : İnönü Üniv. Rektörlüğünün 13/09/2018 tarih ve 50235129-100-E.18867 sayılı yazısı

İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Nuran ÇALIŞ'ın, Dr. Öğretim Üyesi Oğuz GÜRBÜZTÜRK danışmanlığında yürütmekte olduğu "Okul Öncesi Eğitimde Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri" konulu tez çalışmasını, ilimiz Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerinde bulunan ve ilgi yazılarında belirtilen anaokul, ilkokul ve ortaokullarda görev yapan okul öncesi öğretmenlere ve öğrenim gören öğrenci velilerine anket uygulamayı talep etmekte olup, Anket-Tez Araştırma ve Değerlendirme Komisyonumuz, 05/10/2018 tarihinde yapılan toplantıda; ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili okul müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmek üzere, derslerin aksatılmaması kaydıyla anket/tez uygulamasını uygun görmüş olup, Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Erhan PELİTOĞLU
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
09.10.2018

Ali TATLI
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Adres: Şht.Hamit Fendoğlu Cad. 44300 Merkez/MALATYA
 Elektronik Ağ: malatya.meb.gov.tr
 e-posta: ortaogretim44@meb.gov.tr

Bilgi için: Ortaöğretim Şubesi / 205
 Tel: 0 (422) 323 25 05
 Faks: 0 (422) 323 96 05

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden bb72-e371-3724-92b3-87fb kodu ile teyit edilebilir.

EK 2: Öğretmen Görüşlerini Belirleme Anketi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE UYUM HAFTASINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEME ANKETİ

Değerli Meslektaşım;

“Okul Öncesi Eğitimde Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri” üzerine bir araştırma yapmaktayım. Bu anket formu sizlerin bu konudaki görüşlerini almak üzere hazırlanmıştır. Anket sorularına vereceğiniz cevaplar, bilimsel araştırma dışında hiçbir amaçla kullanılmayacaktır. Elde edilecek sonuçların, okul öncesi eğitimde uyum haftasının daha sağlıklı ve verimli geçmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Araştırmada kişisel bir değerlendirme yapılmayacağı için isminizi yazmanız gerekmemektedir.

Bütün maddeleri içtenlikle yanıtlamanızı diliyorum, ilgi ve katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Nuran ÇALIŞ

İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

1. BÖLÜM (KİŞİSEL BİLGİLER)

Yaşınız:.....

Mesleki Kıdeminiz:.....

Görev Yaptığınız İlçe: Battalgazi ( )

Yeşilyurt ( )

Çalıştığınız okul türü: Bağımsız anaokulu ( )

İlkokul bünyesinde anasınıfı ( )

Ortaokul bünyesinde anasınıfı( )

2. BÖLÜM (ANKET MADDELERİ)

		Evvet	Kısmen	Hayır
PROGRAMIN UYGULANMASI				
1.	Uyum haftası programı kapsamında yapılması gerekenler hakkında bilgilendirildim.			
2.	Uyum haftasının seminerlerle aynı haftada olması zamanlama açısından uygundur.			
3.	Uyum haftasında bir gün için ayrılan 3 saatlik süre yeterlidir.			
4.	Okul öncesi eğitime uyum için ayrılan beş günlük süre yeterlidir.			
5.	Uyum haftasını MEB'in yayınladığı programa bağlı kalarak uyguladım.			
6.	Uyum haftasında programın çocukların ihtiyaçları doğrultusunda uyarlanması çocukların okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
7.	Uyum haftasında çocukların okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenler ve veliler işbirliği yapmıştır.			
8.	Uyum haftasında ailelerin etkinliklere dahil edilmesi çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
9.	Uyum haftasında yapılan etkinlikler çocukların okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
10.	Uyum haftasında yapılan etkinliklerin çeşitlendirilmesi çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
11.	Uyum haftasında çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmak için yapılan etkinliklerin sayısı yeterlidir.			
12.	Uyum haftasında yapılacak olan etkinliklerin çocukların ilgisini çekmesi okula uyumlarını kolaylaştırmıştır.			
FİZİKSEL ORTAM				
13.	Uyum haftası çocukların okulu güvenli bir ortam olarak algılamasına yardımcı olmuştur.			
14.	Uyum haftası çocukların okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olmuştur.			
15.	Uyum haftası programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanakları			

	yeterlidir.			
16.	Uyum haftasında yapılan fiziksel düzenlemeler çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
SINIF İÇİ VE SINIF DIŞI İLETİŞİM				
17.	Uyum haftası çocukların ailelerinden daha kolay ayrılmalarına yardımcı olmuştur.			
18.	Uyum haftasında aileler kendilerine söylenenleri yaparak öğretmenle işbirliği konusunda gerekli kararlılığı göstermiştir.			
19.	Uyum haftası başlamadan önce ailenin çocuğu motive etmesi çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
20.	Uyum haftası yeni arkadaşlıklar kurmak için çocuklara fırsatlar sunmuştur.			
21.	Aile ve çocuğun birbirlerinden ayrılmak istememeleri çocuğun okula uyumunu zorlaştırmıştır.			
22.	Çocuklarının sorumluluklarını yüklenmeye çalışan ailelerin çocukları kuralları uygulamakta güçlük yaşamıştır.			
SINIF KURALLARI				
23.	Uyum haftası çocukların okul kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olmuştur.			
24.	Uyum haftası çocukların sınıf kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olmuştur.			

EK 3: Veli Görüşlerini Belirleme Anketi**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE UYUM HAFTASINA İLİŞKİN
VELİ GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEME ANKETİ****Değerli Veli;**

“Okul Öncesi Eğitimde Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri” üzerine bir araştırma yapmaktayım. Bu anket formu sizlerin bu konudaki görüşlerini almak üzere hazırlanmıştır. Anket sorularına vereceğiniz cevaplar, bilimsel araştırma dışında hiçbir amaçla kullanılmayacaktır. Elde edilecek sonuçların, okul öncesi eğitimde uyum haftasının daha sağlıklı ve verimli geçmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Araştırmada kişisel bir değerlendirme yapılmayacağı için isminizi yazmanız gerekmemektedir.

Bütün maddeleri içtenlikle yanıtlamanızı diliyorum, ilgi ve katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Nuran ÇALIŞ

İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

1. BÖLÜM (KİŞİSEL BİLGİLER)

Yaşınız:.....

Çocuğun cinsiyeti: Kız ( ) Erkek ( )

Yaşadığınız ilçe: Battalgazi ( ) Yeşilyurt ( )

Çocuğun devam ettiği okul türü: Bağımsız anaokulu ( )

İlkokul bünyesinde anasınıfı ( ) Ortaokul bünyesinde anasınıfı ( )

Annesinin eğitim durumu

Okuryazar ( ) Okuryazar değil ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( )

Lise ( ) Ön lisans ( ) Lisans ( ) Yüksek lisans ( ) Doktora ( )

Babasının eğitim durumu

Okuryazar ( ) Okuryazar değil ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( )

Lise ( ) Ön lisans ( ) Lisans ( ) Yüksek lisans ( ) Doktora ( )

Ailenin ortalama geliri: 0-1000 TL ( ) 1001-2000 TL ( )
2001-3000 TL ( ) 3001 TL ve üzeri ( )

2. BÖLÜM (ANKET MADDELERİ)

		Evvet	Kısmen	Hayır
PROGRAMIN UYGULANMASI				
1.	Okul öncesi eğitime uyum için ayrılan beş günlük süre yeterli olmuştur.			
2.	Uyum haftasında bir gün için ayrılan 3 saatlik süre yeterlidir.			
3.	Uyum haftasında yapılan etkinlikler çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
4.	Uyum haftasında çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenler bizimle işbirliği yapmıştır			
5.	Uyum haftasında ailelerle tanışma etkinliklerinin yapılması çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
FİZİKSEL ORTAM				
6.	Uyum haftası çocuğumun okulu güvenli bir ortam olarak algılamasına yardımcı olmuştur.			
7.	Uyum haftası çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanmasına yardımcı olmuştur.			
8.	Uyum haftası çocuğumun ailemizden daha kolay ayrılmasına yardımcı olmuştur.			
9.	Uyum haftası programının uygulanması için okulun sınıf içinde ve sınıf dışında fiziksel olanakları yeterlidir.			
10.	Uyum haftasında yapılan fiziksel düzenlemeler çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
SINIF İÇİ VE SINIF DIŞI İLETİŞİM				
11.	Öğretmen-öğrenci iletişiminin sağlıklı olması çocuğumun okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
12.	Uyum haftasında öğretmenin söylediklerini yerine getirerek öğretmenle işbirliği konusunda gerekli kararlılığı gösterdim.			
13.	Uyum haftası başlamadan önce çocuğumu motive etmem okula uyumunu kolaylaştırmıştır.			
14.	Uyum haftası yeni arkadaşlıklar kurmak için çocuğuma fırsatlar sunmuştur.			
SINIF KURALLARI				
15.	Uyum haftası çocuğumun okul kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olmuştur.			
16.	Uyum haftası çocuğumun sınıf kurallarına daha kolay alışmasına yardımcı olmuştur.			

EK 4: Öğretmenler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

GÖRÜŞME SORULARI

1. **Uyum haftası** (önemi- etkililiği, programın süresi, uygulanan program ve yapılan etkinlikler, çocukların programa katılımı vb.) hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. **Uyum haftası** programının güçlü ve zayıf yönleri sizce nelerdir? (Yönetici, öğretmen, veli, çocuk v.b faktörler açısından)
3. Çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak için **uyum haftası** başlamadan önce yaptığınız hazırlıklar ve uygulamalar nelerdir? (fiziksel ortam ile ilgili düzenlemeler, hediyeler hazırlama, tanışma uygulamaları)
4. Çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla **uyum haftasında** sıklıkla yaptığınız etkinlikler nelerdir? Bu etkinliklerde hangi yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz? Hangi yöntem ve teknik daha etkilidir?
5. Uyum haftası programı uygulanırken yaşadığınız problemler nelerdir?
6. **Uyum haftasında** ailelerin sınıfa alınıp alınmaması ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Nedenleri ile birlikte açıklayınız
7. **Uyum haftasında** uyum sorunu yaşayan çocukların gösterdikleri sorunlu davranışlar nelerdir?
8. **Uyum haftasında** uyum sorunu yaşayan çocuklara yönelik geliştirdiğiniz çözüm yolları nelerdir?
9. **Uyum haftasının** daha etkili geçmesi için (program, öğretmen ve veli açısından) önerileriniz nelerdir?

EK 5: Veliler İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu**GÖRÜŞME SORULARI**

1. **Uyum haftası** (önemi-etkililiği, programın süresi, uygulanan program ve yapılan etkinlikler, çocukların ve sizin programa katılımınız vb.) hakkında ne düşünöyorsunuz?
2. **Uyum haftası** programının güçlü ve zayıf yönleri sizce nelerdir? (Yönetici, öğretmen, veli, çocuk v.b faktörler açısından açıklayabilir misiniz?)
3. Çocuğunuzun okula uyum sürecini kolaylaştırmak için **uyum haftası** başlamadan önce yaptığınız hazırlıklar ve uygulamalar nelerdir?
4. **Uyum haftasında** çocuğunuzda sorunlu davranışlar gördöyseniz geliştirdiğiniz çözüm yolları nelerdir?
5. **Uyum haftasının** daha etkili geçmesi için (program, öğretmen ve veli açısından) önerileriniz nelerdir?